

מדינת ישראל

משרד הממשלה

משרד

הת"ש, בניה, מקלוא

מקלוא

43/44

מקלוא - התבונה של נוסף וגל'ר'א

אישם המל"ם יצאנו המל"ם, גל'ר'א, צווחה חלשים

שני מקלוא נוסף סל"ס"ם חלק ב

1.92-1.91

מס' תיק מקורי

מחלקה

שם תיק: יחסי ראש-הממשלה לענייני התשובות מ. דקל-
התשובות, בניה, חקלאות - חקלאות

7468/13-ג

בושה כיו

בושה כריט 000wz6c

כתובת 2-107-11-6-1

11/12/2017 תאריך הדפסה

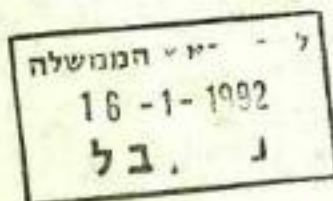
הכנסת

חבר הכנסת

37

חגי מירום
עומע-מראי-429

ירושלים, ח' בשבט התשנ"ב
13 בינואר 1992

לכבוד
ראש הממשלה
מר יצחק שמיר
משרד רוה"מ
ירושלים

כבוד ראש הממשלה !

הנדון: מינוי מר מ. דקל כממונה על משרד החקלאות

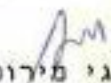
1. לפני ימים אחדים התבשרה האומה על החלטתך למנות את מיכאל דקל להיות "הממונה על משרד החקלאות".
2. מיכאל דקל נכנס לתפקידו והחל לזמן את פקידות המשרד לרבות מנכ"ל המשרד על מנת ליתן להם הוראות וללמוד מהר את הנעשה במשרד.
3. על פי עדויות פקידים במשרד החקלאות, משמש מר דקל כ"שר - חוץ ממשלתי" לכל דבר וענין, מנכ"ל המשרד כפוף לו ולהחלטותיו בנושאים אופרטיביים ועקרוניים כגון חלוקת מכסות מים, גיבוש מדיניות בכמה ענפים חקלאיים, נושאי תקציב וכיו"ב.
4. מינוי "ממונה על משרד" אשר אינו שר הממונה על המשרד מהווה חריגה חמורה מן הנוהל התקין, מחוק יסוד הממשלה ומכללים קונסטיטוציוניים אלמנטאריים.
5. אין הדעת סובלת כי מנכ"ל המשרד אשר הינו התפקיד הבכיר במשרד ממשלתי יהיה כפוף לעובד ממשלתי אשר אינו בכיר ממנו בהיררכיה המשרדית. הדעת אף אינה סובלת כי איש פוליטי יוכנס לתוך המערכת ויקבל עליה פיקוח ושליטה המוקנים על פי החוק לשר או לסגן שר בלבד.

6. הדרך פתוחה בפניך אדוני ראש הממשלה למנות את מר דקל לשר החקלאות, למנות שר משרי הממשלה לנהל את הניהול השוטף של המשרד או למנות את מר דקל למנכ"ל המשרד אולם אין הדרך פתוחה בפניך לפעול באורח בלתי חוקי ובאופן המעוות את המבנה המקובל במשרדי הממשלה.

7. הינך מתבקש איפה לחדול את מיכאל דקל מתפקידו כ"ממונה על המשרד".

8. אודה לך אם תודיעני בדחיפות כיצד בדעתך לפעול והאם בדעתך להפסיק את המינוי השערורייתי הזה שאם לא כן אראה עצמי נאלץ לפנות למתן סעד בבית המשפט הגבוה לצדק.

בכבוד רב,

ח"כ חגי מירוס

העתק: היועץ המשפטי לממשלה - מר י. וריש

ט' בשבט תשנ"ב
14 בינואר 1992
1-דש-287

לכבוד
מר אברהם קיסוס
גבעת יואב
ד.נ. רמת הגולן

שלום רב,

הנדון: פנייתך אל ראש הממשלה

נושא חובות המושבים נמצא בעדיפות טיפולו של מר מיכאל דקל, הממונה על
משרד החקלאות מטעם ראש הממשלה, אשר פועל בכל מירצו ושוקד לתת מענה לנקודות
שהעלית.

בברכה,
דורי יונגמן

76

כל - יצחק שמיר - ראש הממשלה

הממשלה
09-1-1991
שב

שרי ממשלת ישראל

בס"ד סבת תשנ"א

דצמבר 1991

נ כ ב ד י

במהלך 25 השנים האחרונות, הוקמו בגולן 31 ישובים בחבל ארץ מן היפים שבארצנו. הוקמו מערכות מים, בריאות, חברה וחברות שיש להתגאות בהן ואשר משמשות מודל לחיקוי ע"י אידורים אחרים.

המפעל האדיר הזה נעשה תוך שיתוף פעולה מיוחד במינו בין הישובים בגולן למרות שונותם האידוגניות ומתוך אהבה למקום והרגשה מחויבות לאידור בשל השיבות הבטחוניות והכלכליות למדינת ישראל ולעם ישראל.

לעצרכו, המרכיב הכלכלי לקח ולוקח כחסר בעיקר כתוצאה מבעיות אובייקטיביות - משבר החקלאות, השקעות נמוכות במחקר ובפיתוח חקלאי וכו'.

לטענת הבנקים חוב הישובים בגולן נאמד בכ- 600 מיליון ש"ח (לפני 4 שנים 140 מיליון ש"ח). החוב נובע ברובו האכזריע מפעילות והחלטות אשר לא נתקבלו על-ידינו - אינפלציה, רביות וכו'. חלקו נובע מחסימותנו ושאיפותנו בהבטחת שקטנו ואשר לא מומשו או מומשו באיחור רב, וחלקו משגים שלנו שאותם אנו מבקשים לשלם.

במהלך שלוש השנים האחרונות הישובים נכנסו למסלול עם מנהלת ההסדר מתוך כוונה אמיתית להגיע להסדר. אולם הצעות ההסדר היו והינם בלתי אפשריות וישובים אשר חתמו על ההסדר עומדים היום בפני שוקט שבורה - אינם יכולים לעמוד בהסדר ואינם יכולים לפתור ההסדר.

בתורשים האחרונים החלו הבנקים להפעיל לחץ ע"י עיקול כספים ככל המוסדות הקשורים לישובים - מוסדות שיווק - הגובה וכו', מוסדות מימון - בנקים וכו' מערכות ממשלתיות - השב כללי, מע"מ וכו' ואפילו תוכניות היסכון וקופות גמל. דבר גורם לתסיסה בישובים ולהתבטאויות שמעולם לא שמענו כמותם.

התחושה בישובים קשה ביותר. עם עד היום הינו צריכים להתמודד עם מצב כלכלי קשה, הרי שבתורשים האחרונים בוסס הושר הזדאות הפוליטי ועכשיו העיקולים.

אנו דורשים פעולה מיידית כדי לפתור מצב בלתי אפשרי זה.

- א. הכרת מידית של כל העיקולים וההבטעות המשפטיות של כל הבנקים והמוסדות האחרים.
- ב. הבהרה חד משמעית לבנקים להפסיק הטפלות לישובי רמת הגולן.
- ג. תקמת צוות ממשלתי כדי סמכות שיתב עם כל ישוב ויגיע אתו להסדר מכובד שאפשר לעמוד בו לאורך זמן.
- ד. לתאיץ פתוח הגולן - דבר אשר יגרום להבטחת אפשרות העמידה בהסדר האמור ויהיה איתות משמעותי לנו המתיישבים ולאחרים בנושא השיבות הגולן וכוונתנו לחיות בו עד סוף ימינו.

אנו רואים עצמנו - עם כל העגלות הנדרשת - כחלוצים אשר נשלחו על ידי העם והמדינה להפריח ולשמור חבל ארץ היוני זה.

אנו נמצאים כאן בזכות ולא בחסד והזכרנו בחישובינו למרות כל שעבר עלינו עד היום.

אנו בטוחים שמתוך הכרת המדינה והשיבות ואידור ובאחריותה כלפיו וכלפינו יעשה ככל שידרש ומהר כדי לפתור המצב אליו נקלענו.

יצחק שמיר
נכבד ונאמן

בכבוד רב

ישובי רמת הגולן

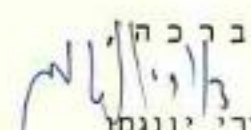
ו' בכסלו תשנ"ב
13 בנובמבר 1991
1-דש-225

לכבוד
מר מנשה מנשה
ר' המועצה האיזורית עמק לוד

הנדון: פנייתך בנושא מושב אחיעזר

בעקבות פנייתך אל ראש הממשלה בנדון, פנינו לגורמים הממלכתיים הנוגעים בדבר ותשובתם היתה כי אין קשר בין חובות המושבים לחוב המושב לחברת מקורות.

נראה לי כי ניתן להגיע להסדר ביניים עם מקורות, אך עליכם לפנות אליהם ובמקביל למשרד החקלאות.

בברכה

דורי יונגסון
עוזר ליועץ ראש הממשלה להתיישבות

לשכת שר החקלאות

א. א. א.

ד' באלול תשנ"א
12 בספט' 1991
סימוכין: 6271

לכבוד
דורי יונגמן
עוזר ראש הממשלה להתיישבות

שלום רב.

הנדון: מושב אחיעזר

אין קשר להסדר חובות המושבים עם אי תשלום חובות למקורות.
גם אם אין אפשרות לשלב כל החוב, ודאי אפשר להגיע עם מקורות להסדר
ביניים ואני מציע שאכן כך יעשו.

ב ב ר כ ה
דני קריצ'מן
עוזר השר

העתק: נחום אדמוני-מנכ"ל מקורות

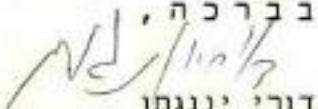
ז' בסיון תשנ"א
20 במאי 1991
1-דש-69

לכבוד
מר דני קריצ'מן
עוזר שר התקלאות
תל-אביב

הנדון: אחיעזר - חוב הישוב לחברת מקורות

ראש המועצה האיזורית עמק לוד פנה אל ראש הממשלה במברק בבקשה להתערבותו בענין המשך אספקת המים לישוב (רצ"ב).

אודה לך על טיפולך הדחוף בנושא.

בברכה,

דורי יונגמן
עוזר ליועץ ראש הממשלה להתישבות

העתק: ראש המועצה האיזורית עמק לוד

זכר מ

רשות הדואר
מוקד שה'ם תל-אביב-יפו
מ ב ר ק

0017 91 MAY 16 13:42

תא 4008409 708
תל-אביב 1332 16 57

לוי
זלמן - יצחק
יגאל

כבוד רה"מ מר יצחק שמיר
משרד ראש הממשלה
ירושלים
195

הנני פונה אל כבודו ומבקש התערבותו בגין פתיחת מים למושב אחיעזר
המונה כ-1000 נפש (חוב הישוב למקורות כ-480,000 ש"ח).
המושב כלול בהסדרי חובות המושבים והנושא מוקפא כידוע לכבודו.
אנא התערבותך לפחות להשאיר את מי השתיה בימים חמים אלה

בכל הכבוד הראוי
מנשה מנשה
ראש המועצה האזורית עמק לוד

לשכת ראש הממשלה
20-5-1991
נתקבל

א.א.ג

מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה
ירושלים

תאריך: ט' חשוון תשנ"ב
17 באוקטובר 1991

מספר:

לשכת ראש הממשלה

לכבוד
עוזר שר החקלאות
מר דני קריצמן

שלום רב,

רצ"ב העתק פגיון של עו"ד דעואל פלאי מהאגודה לזכויות האזרח בישראל.

אודה לך מאוד באם תידע אותנו בתשובת משרד החקלאות לפגיון.

בברכה
דורי יונגמן
סגן יועץ ראש הממשלה
לענייני התיישבות

י"א בתשרי תשנ"ב
19 בספטמבר 1991
שו"י/50 (ש/0343)

נשיא:
השופט שמעון אגרנט
סגני נשיא:
עו"ד חיים צדוק
השופט (לשעבר) עלי נתן
President:
Justice Shimon Agranat
Vice-Presidents:
Haim Zadok, Advocate
Judge (Ret.) Eli Nathan

לכבוד
יו"ר וועדת המכסות לפי חוק המועצה לענף הלול
המועצה לענף הלול
קפלן 2
תל אביב

א.ג.נ.,

הנדון: מר ח'סן ג'בר מכפר סג'ור - מכסות לגידול פטימים

למכתב המצורף בזה מיום כ"ה באב, תשנ"א (15/8/91) טרם התקבל כל מענה.

הכני מביע פליאה על התעלמות זו, ומבקש לדחוק בכם לטפל בעניין זה בהקדם האפשרי, ולהודיענו דבר.

בכבוד רב
וגמר חתימה טובה,
דעואל פלאי, עו"ד

העתק: מר נפתלי בן סירא, מנכ"ל המועצה לענף הלול
רב אלוף (מיל') רפאל איתן, שר החקלאות
מר דורי יונגמן, עוזר ליועץ ראש הממשלה
מר חסן ג'בר

כ"ה באב תשנ"א
5 באוגוסט 1991
פצ/מ 0270/ט

נשיא:
השופט שמעון אגרון
סגני נשיא:
עוז חיים צדוק
השופט (לשעבר) עלי נתן
President:
Justice Shimon Agranat
Vice-Presidents:
Haim Zadok, Advocate
Judge (Ret.) Eli Nathan

לכבוד

יו"ר וועדת המכסות לפי חוק המועצה לענף הלול
המועצה לענף הלול

קפלן 2

תל-אביב

א.נ.

הנדון: מר ח'סן ג'בר מכפר סג'ור - מכסות לגידול פטימים

אנו פונים אליכם בשמו של מר ח'סן ג'בר מכפר סג'ור, שהינו בעל
מכסת אישית לגידול פטימים מאז 1988. ח'סן ג'בר הינו אזרח
ישראלי, דרוזי, יוצא צבא, המבקש להתפרנס מגידול ערופות.

לראשונה אושרה לו מכסת גידול בשנת 1988, והיא הועמדה על כ-5 טון
לשנה. מאז, מדי רבעון מאושרת למר ג'בר מכסת ייצור ושוק בסדר
גודל של כ- 1000-1300 ק"ג לרבעון. אני מצרפת כדוגמא צילומי
האישורים לגבי הרבעונים אוקטובר-דצמבר 1989: 1000 ק"ג; ינואר-
מרץ 1990: 1090 ק"ג; ינואר-מרץ: 1230 ק"ג;

לטענתו של ח'סן ג'בר, זוהי מכסה נמוכה ביותר בכל קנה-מידה
השוואתי. לחבריו של ח'סן ג'בר, המתגוררים במושבים שבאזורו,
אושרו משך השנים מכסות ייצור גבוהות הרבה יותר, והן עמדו על 20-
35 טון לשנה. יתר על כן, לאחר הכנסו לחוקף של התיקון לחוק הגליל
בשנת 1990 הועלו מכסות הייצור של חקלאים אלו והועמדו על רמות
גבוהות עוד יותר - עד 50 טון ליחידת משק חקלאי.

National Office
P.O.B. 8273
Jerusalem 91082
Tel. 02 638385, 617726
Fax. 02 630487

المركز القبطي
ص.ب. ٨٢٧٣
القدس ٩١٠٨٢
ت ٠٢-٦٣٨٣٨٥ / ٦١٧٧٢٦
فاكس ٠٢-٦٣٠٤٨٧

מרכז ארצי
ת.ד. 8273
ירושלים 91082
טל. 02-638385, 617726
פקס. 02-630487

סניפים:
ירושלים
תל-אביב
חיפה
באר-שבע

Affiliate:
International League
for Human Rights
New York
Fédération
Internationale des
Droits de l'Homme
Paris

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

נשיא:

השופט שמעון אגרון
סגני נשיא:
עוז חיים צדוק
השופט (לשעבר) עלי נתן

President:

Justice Shimon Agranat
Vice-Presidents:
Haim Zadok, Advocate
Judge (Ret.) Eli Nathan

ממכסה של 5 טון לשנה אין ח'סן ג'בר יכול להתקיים, ויעידו על כך
דרישותיהם של החקלאים בצפון, שביקשו להעלות את מכסות הייצור שלהם
ל-50 טון (וכך אמנם נקבע בחוק) על מנת שיוכלו להתפרנס מגידול
הפטימים.

בהשוואה לרמת ייצור זו - המכסה שאושרה לח'סן ג'בר אינה מובנת
ונראית תמוהה ביותר. לנו אין כל הסבר מדוע קיימת אבחנה כה גדולה
בין המכסות שמקובל לאשר בענף זה לחקלאים בדרך-כלל לבין מה שאושר
לח'סן ג'בר.

מר ג'בר פנה, ועל-פה ובכתב, פעמים רבות למועצה לענף הלול, למשרד
החלקאות ולגורמים נוספים בבקשה לתקן את האפליה נגדו. עד כה, לא
נענו פניותיו לגופן. משום כך באה פנייתנו זו בבקשה לאשר לח'סן
ג'בר, ברבעון אוקטובר-דצמבר 1991 מכסת ייצור כמקובל במשקים
אחרים.

אבקש תשובתכם בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

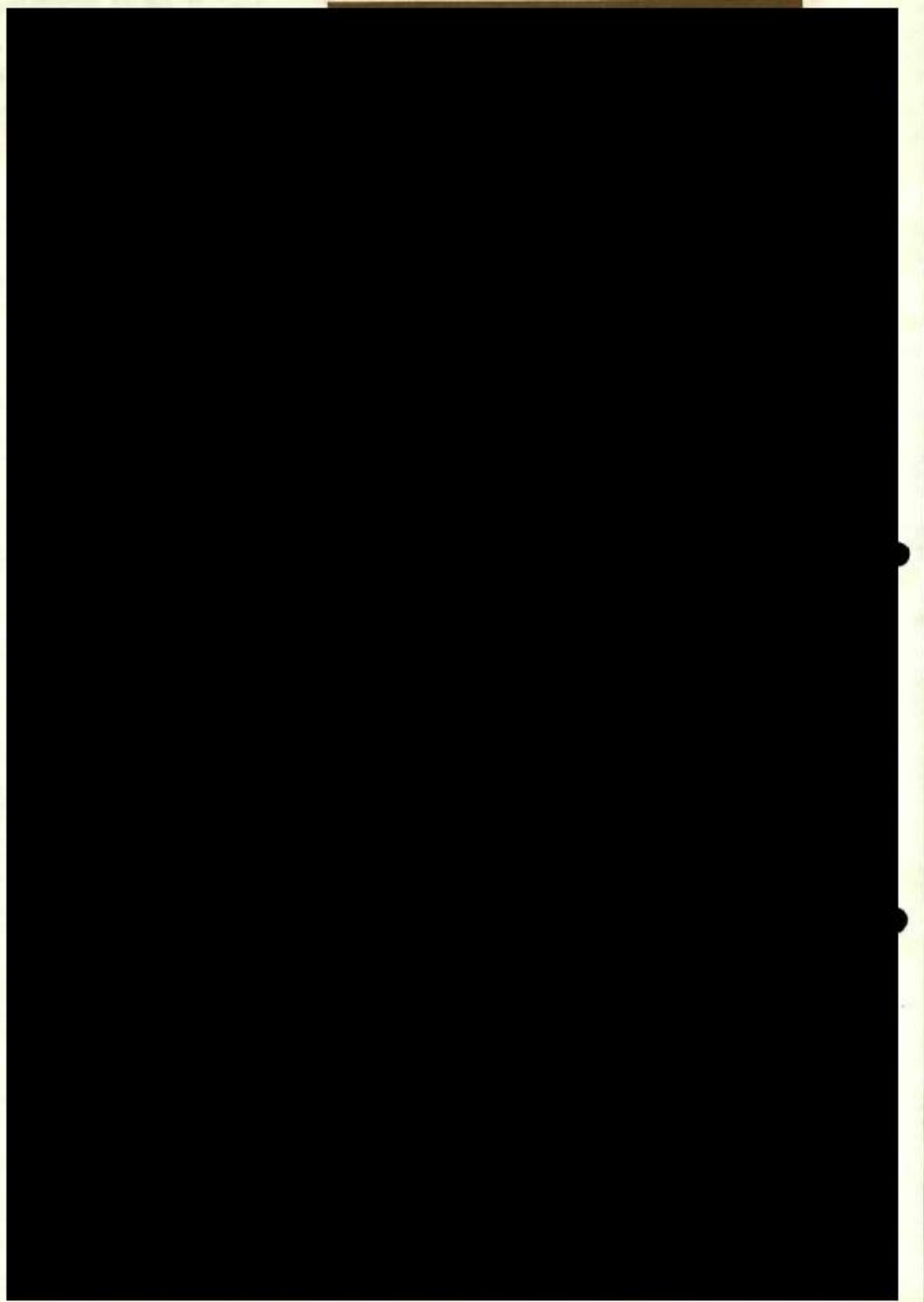

נטע דן גולדמן, עו"ד

העתק: מר נפתלי בן-סירא, מנכ"ל המועצה לענף הלול.

מר דורי יונגמן, עוזר ליועץ ראש הממשלה,
משרד ראש הממשלה, ירושלים.
שר החקלאות, משרד החקלאות, ת"א.

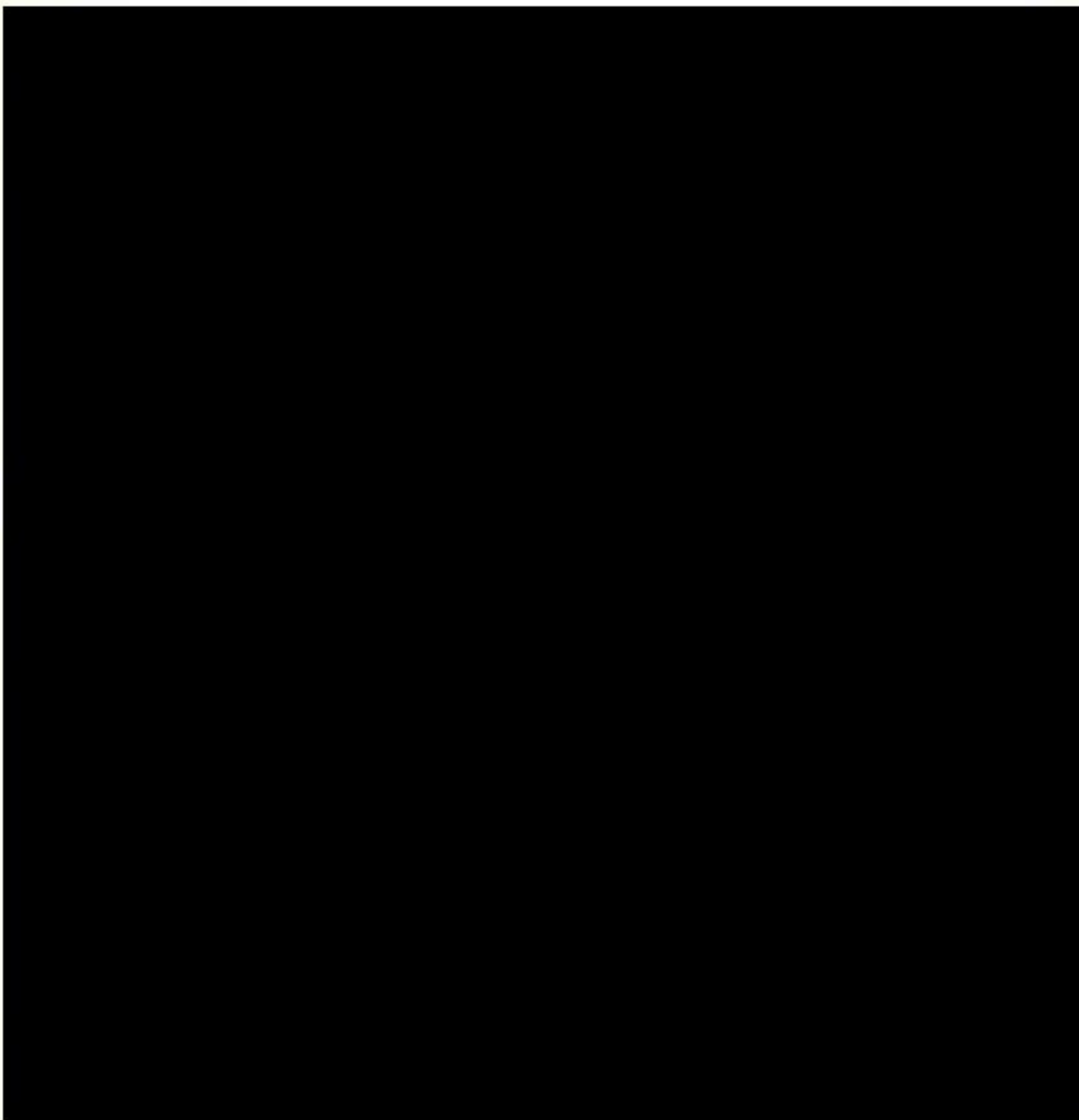

[REDACTED]

•

•

1. f

72

י"ב באלול תשנ"א
22 באוגוסט 1991
1-דש-170

לכבוד
מר מנשה מנשה
ר' המועצה האיזורית עמק לוד
לוד

שלום רב,

הנדון: פנייתך אל ראש הממשלה מיום 13.8.91

הנושא שבענינו פנית אל ראש הממשלה נמצא בתחום טיפולו ובסמכותו של משרד
החקלאות אליו העברנו פנייתך לטיפול.

בברכה,

דורי יונגמן
עוזר ליועץ ראש הממשלה להתיישבות

העתק: מר דני קריצ'מן, עוזר שר החקלאות

י"ב באלול תשנ"א
22 באוגוסט 1991
171-דש-1

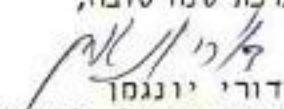
לכבוד
מר דני קריצ'מן
עוזר שר החקלאות
תל-אביב

שלום רב,

הנדון: מושב אחיעזר - פניית ראש המועצה האיזורית

רצ"ב פניית ר' המועצה האיזורית עמק לוד, ותשובת מקורות אלינו - עפ"י בקשתי.

היות והנושא בתחום טיפולו של משרד החקלאות, אודה לכם מאוד אם תתייחסו לפנייתו של ר' המועצה ותידעו אותנו בתשובתכם אליו.

בברכת שנה טובה,

דורי יונגסון
עוזר כיועץ ראש הממשלה להתיישבות

לוטה: העתק התכתובת

מקורות, חבורת מים בע"מ

תאריך:

15/8/91

צו' א' (12)

מאת: ד"ר י. י. י.

הערות :

ਦਾਦਾ ਜੀ, ਜਗਦੀ

with new and old

256'0" R 0114

3. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

1969 8 - 10000
10000 8 - 10000

14 אוג' 1991

מרחב המרכז
מיושב אחיעזר
תאריך: 14.8.91

אל: בחום ארמוני - מנכ"ל

הנדון: מושב אחיעזר
מברקו של יו"ר מ.א. עמק - לוד מ- 12.8.91 לראש הממשלה.

גומלין לגבייתו, להלן מצר העיונות עם מושב אחיעזר:

1. המושב חייב למקורות סך של 472,142 ש"ח.
  2. עומק החוב הנ"ל הינו כ-שלוש שנים, ולמעשה המושב לא שילם למקורות עבור מים מ-חודש אוגוסט 1988.
  3. מאז הגבלת המים לא מסופקים למושב מים לחקלאות אך כן מספקים מים לשתייה, ומי חצר.
  4. לאחר שהמושב לא שילם במשך הזמן סכום כל שהוא התחלנו לפני מספר חודשים בהגבלת מי השתייה. כדוד נלל אנו נזהרים לסגור לחלוטין את המים לכ-4 שעות ביממה בשעות לפנה"צ ובמשך השעות הנותרות של היממה מסופקים מי שתייה ומי חצר באופן חופשי. יש להרגיש שהגבלות מי השתייה כנ"ל מתבצעות אך ורק בימי חול א' עד ה'. לא מבצעים הגבלות מי שתייה בימי שישי, שבת, ערבי חג וחג.
  5. יש להרגיש שלמרות הגבלות המים כנ"ל מגיעה הצריכה החודשית של המושב לכ-19,000 מ"ק כאשר הכמות החודשית הדרושה לבתי המושב מסתכמת בכ-6,000 מ"ק לחודש בלבד.
  6. לאחרונה מתקיימים מגעים בינינו לבין המושב, מימי הדרום ומנהלת ההסדר במטרה להסדיר את העניין. עד היום הנושא לא סוכם.
- לדעתי פתרון אפשרי רק אם מנהלת ההסדר תפעל לסילוק החוב.

ישראל מנטל
מנהל המרחב

TRANSMISSION REPORT

*****

REFINE RIN CORRECTOR (AUG 14 1991 06:40

*****

DATE	SNAP TIME	REMOTE TERMINAL IDENTIFICATION	WIRE	TIME	MS21.75	TOTAL PAGES	DEPT. FILE CODE	FILE
08/	14 05:41	HOORPOH II, G251		00:40	00	00		

*****

14 מילוסט 91

מכתב לשר מרכז מקומו

שלום רב

מזכיר בשר משרד שפליץ אל האם הממשלה
מאוד ד המועצה האומית - עמק לוד.
אננה אק מאד באר רמ"ע ז"ל אקרא פרוט'ם
נוספים, והאלגרכם ארמדה.

בברכה.

צ'כי יוליאן.

זבזב מב

לשכת ראש הממשלה
13-8-1991
נתקבל

רשות הדואר
מוקד שה'ס תל-אביב-יפו
מ ב ר ק
=====

תא 4008281 142
תלאביב 1120 12 94

7841 91 AUG 12 11:19

Handwritten signature and date: 13.8.91

116

ראש הממשלה מר יצחק שמיר
לשכת ראש הממשלה
ירושלים

אדוני ראש הממשלה
למעלה מחצי שנה שמקורות סוגרת את המים למושב אחיעזר בגין חוב .
המושב כלול במסגרת הסדר חובות המושבים וכפי שידוע לכבודו הנושא תקוע .
אני פונה ומבקש את התערבותך לסייע לישוב ולתושבים בימים חמים ולוהטים
אלה , שמי השתייה לא ייסגרו ע"י מקורות .
אין צורך לציין את סכנות הבריאות הנובעות מסגירת המים ובמיוחד שהמדובר
בילדים קטנים וזקנים.
בכל הכבוד מנשה משה ראש המועצה האזורית עמק לוד

העתק:
שר החקלאות מר רפאל איתן
שר החינוך מר זבולון המר
שר הדתות פרופ' שאקי

21 11 15 13

03-208833

7/10

י"ב באלול תשנ"א
22 באוגוסט 1991
1-דש-167

לכבוד
מר יעקב כהן
מנהל מושבי תענך
מרכז חבר
ד.נ. יזרעאל

הנדון: ישובי חבל תענך

הננו מאשרים קבלת העתק מכתבר אל שר החקלאות וכן קיבלנו עמדת משרד
החקלאות בנדון, ע"י עוזר השר מר דני קריצ'מן.

בברכה
דורי יונגמן
עוזר ליועץ ראש הממשלה להתיישבות

תאריך 1/8/91

לכבוד
שר החקלאות
הקריה - ת"א

אדוני שר החקלאות,

הנדון: יישובי חבל תענך.

בהמשך לכנס חרום איזורי שהתקיים במושב מלאה נציגי יישובי חבל תענך מבקשים להפגש עמך בדחיפות.

המצב אליו נקלענו לפיו מוצאות פקודות מעצר כנגד חברים בגין תביעות הבנקים ונושים אחרים אשר אינם מוכנים להמתין להסדר חובות הינו בלתי נסבל.

כמו כן אנו חייבים להעלות בפניך את מצוקת האיזור אשר מוכן להגיע להסדר חובות עפ"י היכולת האמיתית שתיבדק בידי כל גורם שיוסמן לכך.

אזור תענך קופח לאורך שנים רבות ואנו מבקשים שתתערב למען שינוי מכסות הייצור כך שמכסות המינימום לחברים תהיינה:

40 טון פטם ליחידה.

400,000 ביצה ליחידה.

330,000 ליטר חלב ליחידה.

עם גורמי הייצור המצוייט בידנו ספק אם בכלל אפשר להציע ולעמוד בהסדר רציני.

נודה לך מאוד באם תפגש עימנו שכן המתייבים הגיעו לקצה גבול היכולת.

בברכה,

יעקב כהן
מנהל מושבי תענך
בשם יישובי חבל תענך

העתקים: מר יצחק שמיר - ראש הממשלה.
מר יצחק מודעי - שר האוצר.
מר משה ניסים - שר המסחר והתעשייה.
מר דן מרידור - שר המשפטים.
מר אורי זליגמן - רשם האגודות השיתופיות.
מר יוסי ישי - מנהל מנהלת ההסדר.

הערה

עכבר, ארי וצחק שאור - ראש הממשלה
אשרת ראש הממשלה
ירושלים

שורה

06-59-000

ממשלה

"מושבי תענוך" אגודה שתופית מרכזית - לפתוח אזור העיר העתיקה
מרכז חבר ד. נ. יורעאל מיקוד 19165 טל. 222841, 06-592515 פקס. 06-591012

לשכת שר החקלאות

ה' באלול תשנ"א
15 באוג' 1991
סימוכין: 6101

לכבוד
יעקב כהן
מנהל מושבי תענר

שלום רב.

הנדון: מכתבר לשר החקלאות

מובנת מצוקתכם בתחום אמצעי הייצור, שהוא אגב נחלת רבים בהתישבות.

יחד עם זאת האמצעים בתחום הלול והרפת, שהם ענפים לצריכה מקומית מוגבלים כפי הידוע לך ואין מקום להגדילם, מלבד גדול בצריכה המקומית, ובזה תזכו גם אתם.

יש צורך לעשות מאמץ ולהכנס לענפי יצוא, ובעקר חממות, ואלו ענפים להם המשרד נותן סיוע בעדיפות ראשונה, וללא הגבלת כמות השטח.

בברכה
דני קרייזמן
עוזר השר

העתקים: שר החקלאות

מר יצחק שמיר-ראש הממשלה
מר יצחק מודעי-שר מודעי
מר משה ניסים-שר המסחר והתעשייה
מר דן מרידור-שר המשפטים
מר אורי זליגמן-רשם האגודות השיתופיות
מר יוסי ישי-מנהל מנהלת ההסדר

משרד הבינוי והשיכון
המנהל הכללי

ירושלים, ח' באלול התשנ"א
18 באוגוסט 1991
סימוכין: קרוו 4011

לכבוד
מר מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לענייני התישבות
ירושלים

א.נ.,

33-

הנדון: קרוואנים בפסגת זאב בירושלים
סמוכין: מכתבך לשר הבינוי והשיכון מיום 17/6/91

למשרד אין תכנית להציב קרוואנים באתר בפסגת זאב, זאת בשל העלות
הגדולה של התשתית והתנגדות הדיירים.

בכבוד רב,

אריה בר
המנהל הכללי

העתק: מר אריאל שרון שר הבינוי והשיכון

ה' בתמוז תשנ"א
17 ביוני 1991
1-דש-96

לכבוד
מר אריאל שרון
שר הבינוי והשיכון
ירושלים

שלום רב,

רצ"ב מברקם של הנהלת מינהל קהילתי פסגת זאב אל ראש
הממשלה, בנושא ההחלטה בדבר הצבת מגורונים בין פסגת זאב
לבית חנינה.

ראש הממשלה מבקש התייחסותך הדחופה לפניה בטרם מתן
תשובתו.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לענייני התיישבות

ה' בתמוז תשנ"א
17 ביוני 1991
1-דש-97

לכבוד
מר משה ארנס
שר הבטחון
תל-אביב

שלום רב,

רצ"ב מברקם של הנהלת מינהל קהילתי פסגת זאב אל ראש
הממשלה בענין ההחלטה בדבר הצבת מגורונים בין פסגת זאב
לבית חנינה.

ראש הממשלה מבקש התייחסותכם הדחופה לפניה, והכוונה
כמובן להיבט הבטחוני של הנושא, בטרם מתן תשובתו.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לעניני התיישבות

ה'תשס"ח

ב'תשס"ח

ממשרד המשפטים

ואגף ההגנה

זכזכ סב

רשות הדואר
מוקד שה"ס ירושלים
מ ב ר ק
=====

יר 1008279
ירושלים 103 1713 05

Handwritten signature and the number 3 inside a circle.

ראש ממשלת ישראל מר יצחק שמיר
משרד ראש הממשלה הקריה ירושלים
ירושלים
242

- הנדון: החלטה בדבר הצבת מגורונים בין פסגת זאב לבית חנינה.
1. נודע לנו לצערינו כי התקבלה החלטה בדבר הצבת מגורונים לעולים וחסרי דיור באתר שבין פסגת זאב צפון לבין הכפר הערבי העויין בית חנינה.
  2. נראה לנו כי מקבלי ההחלטות במועצה הארצית אינם מודעים לסיכון הביטחוני הנוצר מהחלטה זאת הן לשכונת פסגת זאב והן למשתכנים במגורונים.
  3. מיותר לציין את הסכנות הביטחוניות לשכונת פסגת זאב הנובעות מההתגרות בבני המיעוטים הנובעת מהצבת המגורונים.
  4. על כן אנו מבקשים שלא להגיש לאשור הממשלה את האתר הנדון עד לבחינה מקיפה של הנושא הביטחוני במקום.

יגל לבין
יו' גולאט
מסמך-514

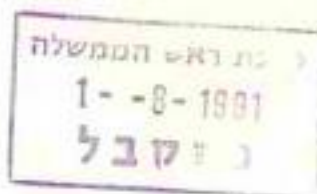
02-858234

2 וג' 1008-101
מסמך-514

הגוף
מ"ש
1

28.7.91

לכבוד

לשכת ראש הממשלה
לשכת שר המדע
לשכת שר החקלאות

א.נ.

לעיונכם הצעה שהופצה בין ישובים חקלאיים בארץ.

אשמח להוסיף הבהרות אם חמצאו בה עניין.

בכבוד רב

א.נ. כהן

חל-אביב

ת.ד.

17285

חסר מים בארץ ישראל. דורשים מאיתנו לצמצם את הצריכה, וראשית כל מקצצים בכמות המוקצבת לחקלאות. זאת טעות עליה עוד נצטער. החקלאי הוא צרכן גדול של מים, אבל בעיקר הודות לו יורד גשם במקומות הנכונים. מאיזור הסהרה דאג פעם משהו לגרש בכלל את החקלאים, וראו מה התוצאה. ללא חקלאות, כבר מזמן לא היה יורד כאן טיפה גשם. אדם דחי מאמין כי אלוהים קובע קודם כל בנושא זה. אם אלוהים זה השם לכוח המניע את הטבע, אין ניגוד דעות עקרוני בין הקיבוץ למאה שערים. ההצוין מקדים את המעש. כדי לגרום לגשם לרדת במקום הרצוי לך במיוחד, יש ראשית כל, צורך לרצות בכך. לחיזוק הרצון אפשר להחפיל, אבל צריך מיד אח"כ לפעול. רגע קצר לפני הפעולה, למען הסדר הטוב, כדאי גם לערוך הכניה. היכן ומתי לרכז את המאמץ העיקרי באיזה אמצעים, כוח אדם, מי ישלם וכמה. הרי הצעתי. היא מבוססת על עיקרון שהוכיח את עצמו בעבר בהרבה מאוד מקרים דומים.

כדי לגרום לדבר מסוים, ולא חשוב אם דבר זה הוא בן-אדם או כסף, למשל, להצטבר לכמויות גדולות, הוכח כי אחרי ריכוז כמות גדולה במקום אחד, נמשכות אל הכמות הגדולה, כאילו פעל עליהן מעין כוח מגנטי, כמויות נוספות, והכמות הבסיסית גדלה יותר ויותר, כמעט מתוך עצמה.

על פי עיקרון זה של צבירת כמות גדולה המושכת אליה כמויות נוספות, כדי להגדיל את כמות המים בארץ, כל שנחוץ זה לרכז כאן תחילה כמות גדולה מהחומר הזה. הסכניקות השונות לריכוז מים הן פשוטות וידועות ואין צורך לפרט. השיטה החקלאית מבוססת על חרישה. דרך חלמי השדה החרוש, חודרים המים לשכבות התחתונות ושם נאגרים. קרקע שלא נחרשה, אמנם... סופגת כמות מסוימת של מים, אבל רובם נישטפים, זורמים לעבר הים וזדריך מתאדים. גם המים שניספגו בקרקע הלא חרושה, מתאדים בסוף והאדמה נשארת יבשה. החקלאים חורשים, כמובן, קרקעות המיועדות לעיבוד. אבל קיימות הרבה מאוד אדמות נוספות, שטחי בר, מדרונות הרים, מרחבי הנגב, שגם אותם ניתן לחרוש, בדרגות שונות של יעילות. שטחים אלה הם עצומים ונרחבים בהשוואה לשטח החקלאי המעובד, ושם נוכל לצבור מים רבים, כדי להגיע לאותה כמות גדולה, שהיא מעצמה תהווה כוח משיכה לכמויות נוספות.

אבל עצור! צריך גם להניח כי במקרה של המים אין העיקרון תקף. מים, זה בכל זאת לא בני אדם, ומים זה גם לא בדיוק כסף, והכמות הגדולה של המים שחרכו בשכבות הקרקע התחתונות, על פני רחבי כל הארץ, הודות לפעולה החריש, לא תמשוך אליה כמויות נוספות.

הכמות הגדולה הזאת פשוט תהיה מונחת לה. האומנם ללא תועלת? אולי באמת ללא שמוש מידי מהבחינה המסחרית, אך הרי מעל אותן שכבות קרקע רוויות במים תתפתח צמחייה בר עצומה. כל אותם שטחים נרחבים יחכסו במעטפת ירוקה. צבע האדמה ישתנה. לא עוד חרובת של חום אפרפר עצוב, גווני המדבר.

בקטע זה אשמה לתח את רשות הדיבור למדענים הטוענים כי לגוון הכהה השפעה מועילה על ירידת הגשמים. הגשם כאילו "נימשך" לשטחים הירוקים כהים. זה נבדק ואומת במספר רב של מחקרים בארץ ובעולם. על פי המדענים, מי הגשם לא נמשכו דווקא למים בקרקע, כפי שאני גורס. הגורם האמיתי לדעתם המלומדה, הוא הגוון. גוון הקרקע הירוק כהה, גוון הצמחייה, המפחית את ה"אלבדו" וכל השאר. ודאי קראתם על כך, הבנתם או לא הבנתם, זה לא משנה, מבחינת המדענים, העסק סגור.

לויכוח אפשרי על הסיבות המדויקות, אין באמת כל ענין כרגע מבחינתנו.

קימת עובדה: מעל שטחים ירוקים יורדים יותר גשמים.

אנחנו ניסתפק בקביעה כי בעקבות פעולת החרישה על פני כל הארץ, כמות המים בקרקע תגדל, תתפתח צמחייה שחביא לירידת גשמים מסיבית. על שטחי הבור החרושים, וכמובן על השטחים החקלאיים, ללא הבדל. הרווח יהיה שלם.

לחקלאים יש הרבה זמן פנוי, ויש להם ציוד חרישה טוב ובכמות גדולה. (לעומת העירוניים שעסוקים כל הזמן, ואין להם כלים מתאימים). אז יצאו החקלאים למרחבי הארץ ויתחילו לחרוש. עכשיו, לפני רדת הגשמים, ולא כדאי לבלבל להם את המוח על קיצוץ במים, כי מי אם לא הם יביאו לנו את הגשם.

מאחר והעצה הזאת ניתנת בחינם, ואנחנו כולנו חכמים, לא יעזור, מייד יקפצו כאלה שיעלו טענות נגד מפולפלות. ידחו את הרעיון, כאילו היה קליפת שום אידיאליסטית. ראשית יטענו, מאחר והרווח בירידת גשמים ושיפור נוף הארץ הוא לטובת כל האוכלוסיה, חייבים גם העירוניים לתת את חלקם.

בחשובה לטענה זו, אני סבור שאכן טוב יהיה אם הממשלה תכסה את ההוצאות מכספי כלל משלמי המיסים. במחשבה שניה, לחקלאים לא חייבים ממש לשלם, מטפיק לקזז חלק מהחובות האבודים שלהם. ואסור לשכוח את הרוסים, "חאראש"י? שיהיה להם גם קצת פרנסה.

שנית, יבוא לבטח איזה מדען פרופסור וזטען כי חרישה שטחי הבור הינה פעולה אנטי - פרודוקטיבית ואף תגרום לנזק בלתי הפיך. במילים אחרות, אם יש קצת מים בשכבות המים התחתונות, כאשר נחרוש, נפתח בקיעים בקרום האדמה המסמך את הלחלוחית, נגדיל את שטח הטבע בין הקרקע לאוויר, המים יחדו בקצב מוגבר וכך נאבד את שארית מי התהום שעוד נותרה לנו.

יש אפילו מחקר המוכיח כי בקרקע ישרה, חלקה ובחולית, כמות הרטיבות גדולה יותר מאשר בקרקע חרושה, ובחורף צידו של התלם הפונה דרומה, לעבר הקרינה, המצב בכלל חמור.

במהלך המחקר הזה, גם נגעץ תרמומטר לעומק של 5 ס"מ ו 10 ס"מ, כדי לבדוק את הסמפרטורה שם. בקיצור, יש מספיק נתונים, לכאורה, כדי לקבוע חד משמעית, כי פעולת החריש תרדל את מאגרי המים התת-קרקעיים.

אלה כמובן טענות סרק, ולמה? - נכון שהשכבה העליונה של הקרקע החרושה מתיבשת מכל הסיבות האמורות, כמו קרינה והגדלת שטח הטבע וכו', אבל אנחנו מתעסקים פה עם שכבות יותר עמוקות, בעומק של 30, 50, 200 ס"מ ויותר. כמות המים שתתאדה מהשכבה העליונה היא אפסית לעומת הכמות העצומה בשכבות התחתונות יותר. כמות מים זו נישמרת היטב ולא תתאדה, הודות לפעולת החרישה שגרמה בתחילה לחדירתם, בעיקר אם אחרי החרישה נידאג לבצע גם שידור טוב.

כאן הרשו לי להציג לפניכם תאוריה חדשה. (לתשומת לב הוועדה המלכותית השוודית לכייעת הזוכים בפרס נובל על תרומה לאנשות במדע הפיסיקה).

קודם כל מונחים.

כיפה - חלק ממשטח כדורי בעל פאה מעגלית.

קופ - ראש בידיש.

קפילום - שורה בלטינית (הקפילום צומחת על הקופ).

קפילריות - זרימה של נוזל בצינוריות דקיקות בקוטר של שורה, אפילו נגד כוח הגרוויטציה. שימו צינור דקיק בתוך כוס מים והמים יעלו מעבר לגובה של 10 מטר.

תנועה המים מהשכבות התחתונות למעלה לעבר השכבות העליונות של הקרקע, מתבצעת הודות לכוח הקפילרי.

הרווחים בין הגרגירים כמוהם בצינוריות הדקיקות.

כאשר פי הצינוריות האלה פונה לאוויר, המים בצינוריות מתאדים, והצינוריות מחרוקנות. הכוח הקפילרי דוחף כמות נוספת של מים לעבר החלל הריק שנוצר בקצה העליון של הצינוריות, וכך ללא הפסק עד שכל המים מתאדים.

להפסיק את תנועת המים בתוך הצינוריות, כל מה שנחוץ הוא לקטוע את הצינוריות האלה.

המחרשה מנתקת את שכבת הקרקע העליונה מהשכבה התחתונה. נחתך הרצף של הצינוריות הקפילריות. המים בשכבה העליונה ימשיכו להתאדות והיא תתיבש, אבל השכבה התחתונה המנותקת מהשכבה העליונה, הודות לחללי אוויר גדולים יחסית, תשמור על מירב כמות המים הנמצאת בתוכה. (בהקשר זה הייתי מציע לאותו מדען, להשיג תרמומטר ארוך יותר ולקחת דגימות מהשכבות העמוקות, ולא להסתפק בשכבה העליונה, כדי לגלות מה באמת קורה שם.

יהיה מעניין לחזור ולעסוק קצת בבלשנות. (יש תיאוריה האומרת כי צורת המילה מתקשרת לצורת המהות אותה היא באה להאר).

- אחר קיצוץ הקפילום, נחשף הקופ לסיפות גשם, היורדות מכיפת השמים .

לא לה מבינינו שלא יסתפקו בהוכחה מסוג זה לגבי יעילות פעולת החרישה, כאחר הגורמים לאפקט ירידת הגשם, אמשיך להסביר, מדוע לדעתי, חשובה פעולת השידור, שיש לבצעה אחרי החריש.

כאשר קטענו את הקשר בין השכבות, בחרישה, נוצרו רגבים. גושים גדולים יחסית המכסים את השטח. בין הרגבים חללי אוויר, הקשורים ופתוחים אל אוויר הסביבה.

האוויר בחללים אלה ימשיך לקלוט מים משכבות הקרקע התחתונות. הרוחות המנשבות, יסלקו אוויר רווי אדים זה מבין הרגבים, והוא יוחלף באוויר יבש יחסית, בעל כושר ספיגה רב יותר. שכבות הקרקע התחתונות יפסידו את מימאם לחללי אוויר אלה בתהליך אידוי. כך, אחרי תקופה מסוימת גם הן חתיכשנה. כדי למנוע את יבוש השכבה התחתונה, יש איפוא, לבלום את חילופי האוויר בחללים.

רצוי פשוט לסגור אותם, וזה מושג ע"י פעולת השידוד. השידוד מפורר את רגבי הקרקע מסדר אותם בשכבה אחידה, וכך קטנים ומצטמצמים המירווחים ביניהם. האסימה לא מוחלטת אבל מספיק יעילה.

אין מה להוסיף, זאת כל התיאוריה. אפשר לערוך מחקרים ורק אח"כ לחרוש. ואפשר לחרוש ולבצע מחקרים במקביל. בכל מקרה, לצורך מחקר אמיתי רצוי להרחיב את היריעה על מספר גדול של דגימות, ולכן הצעתי להתחיל לחרוש בכל השטחים האפשריים, היא בהחלט נכונה הן מהבחינה המדעית והן מהבחינה המעשית. כמה כבר יעלה חריש כזה? - גרושים.

אם הצלחנו, זכינו במים. יראו שכננו, יעשו כמונו, יזכו גם הם, שיהיה להם לבריאות.

אומרים שהמלחמה הבאה תפרוץ בגלל מחסור במים. קבלתם סיבה נוספת מדוע כדאי הניסוי הנפלא הזה.

מהוך גישה ביקורתית לגבי ההצעה, עלי לציין כי יש עדיין לבדוק אם לא יהיה צורך לחזור על פעולת החריש בקרקעות שיהפכו בוציות, עקב ירידת הגשמים, וזאת אחרי התיבשתן חלקית. ואולי להסתפק בהרישתם אחרי חום ימי הגשם בלבד.

מוסרים לי שבכל ענין מדעי חשוב גם הטיפול המחמטי. ובכן, לאלה שאינם חוששים ממספרים גדולים, יש כאן חשבון קטן.

נניח שמתוך 30,000 קמ"ר, שזה בערך שטח הארץ, 10,000 קמ"ר הם מסוג אדמות בור שאפשר לחרוש, בתוספת לשטחים החקלאיים. בממוצע יורדים כאן גשמים בשיעור של 200 מ"מ בשנה. ההגשם הזה, במצב רגיל, חלקו ניספג ומתאדה לאט לאט, וחלקו נישטף ומתאייד מייד. עכשיו נניח שהודוח לפעולת החריש חשאר ברשותנו כמות של 100 מ"מ.

סכאן :

$$1.0 \times 10^4 \text{ קמ"ר} \times 1.0 \times 10^{-4} \text{ ק"מ} = 1.0 \text{ ק"מ}^3$$

ובמילים : מיליארד קוב.

זה כמות השווה לחצי מהצריכה השנתית של המדינה. חוספת לא רעה למאגר מי התהום. אחרי עשר שנים תהיה לנו עוד בעיה של עודף.

התחבטתי קשות לגבי סיגנון הכתיבה. יכולתי להרצוח בכובד ראש ולהתייחס לנושא ברצינות רבה יותר. אבל נידמה לי שתעדיפו בקיץ חמים זה, דברים שנאמרים בפשטות וברורים דיים גם ככה.

אברהם

25.7.91

למעוניינים בפרטים נוספים על ניסויים שונים להוכחת חלקים מהתיאוריה הכתובה לפניות - ת.ד. תל-אביב.

17285

לגיון

לשכת ראש הממשלה

7.11.1971

עוזר שר האקלים
גמ קן

שלום רב!

ק'צין פני"א - אד"ר נאצ צו גלגל
מזמן אסן לזה מכר סל"ה
בנימא מכר - לבינא פלייט.
אזניאק מאצ באם גס"י
לביאס - מורכב יחיד
לביאס - מאצ אצ"ה.
1/3

כ"ה באב תשנ"א

5 באוגוסט 1991

פצ/מ 0270/ש

נשיא:
השופט שמועון אגרון
סגני נשיא:
עו"ד חיים צדוק
השופט (לשעבר) עלי נתן

President:
Justice Shimon Agranat
Vice-Presidents:
Haim Zadok, Advocate
Judge (Ret.) Eli Nathan

לכבוד

יו"ר וועדת המכסות לפי חוק המועצה לענף הלול

המועצה לענף הלול

קפלן 2

תל-אביב

א.נ.,

הנדון: מר ח'סן ג'בר מכפר סג'ור - מכסות לגידול פטימים

אנו פונים אליכם בשמו של מר ח'סן ג'בר מכפר סג'ור, שהינו בעל
מכסת אישית לגידול פטימים מאז 1988. ח'סן ג'בר הינו אזרח
ישראלי, דרוזי, יוצא צבא, המבקש להתפרנס מגידול עופות.

לראשונה אושרה לו מכסת גידול בשנת 1988, והיא הועמדה על כ-5 טון
לשנה. מאז, מדי רבעון מאושרת למר ג'בר מכסת ייצור ושוק בסדר
גודל של כ- 1000-1300 ק"ג לרבעון. אני מצרפת כדוגמא צילומי
האישורים לגבי הרבעונים אוקטובר-דצמבר 1989: 1000 ק"ג; ינואר-
מרץ 1990: 1090 ק"ג; ינואר-מרץ: 1230 ק"ג;

לטענתו של ח'סן ג'בר, זוהי מכסה נמוכה ביותר בכל קנה-מידו
השוואתי. לחבריו של ח'סן ג'בר, המתגוררים במושבים שבאזורו,
אושרו משך השנים מכסות ייצור גבוהות הרבה יותר, והן עמדו על 20-
35 טון לשנה. יתר על כן, לאחר הכנסו לתוקף של התיקון לחוק הגליל
בשנת 1990 הועלו מכסות הייצור של חקלאים אלו והועמדו על רמות
גבוהות עוד יותר - עד 50 טון ליחידת משק חקלאי.

National Office
P.O.B. 8273
Jerusalem 91082
Tel. 02 638385, 617726
Fax. 02 630487

المركز القطري
ص.ب. ٨٢٧٣
القدس ٩١٠٨٢
ت ٠٢-٦٣٨٣٨٥ / ٠٢-٦١٧٧٢٦
فاكس ٠٢-٦٣٠٤٨٧

מרכז ארצי
ת.ד. 8273
ירושלים 91082
טל. 02-638385, 617726
פקס. 02-630487

סניפים:
ירושלים
תל-אביב
חיפה
באר-שבע

Affiliate:
International League
for Human Rights
New York
Fédération
Internationale des
Droits de l'Homme
Paris

ממסכה של 5 טון לשנה אין ח'סן ג'בר יכול להתקיים, ויעידו על כך
דרישותיהם של החקלאים בצפון, שביקשו להעלות את מכסות הייצור שלהם
ל-50 טון (וכך אמנם נקבע בחוק) על מנת שיוכלו להתפרנס מגידול
הפטימים.

בהשוואה לדמת ייצור זו - המכסה שאושרה לח'סן ג'בר אינה מובנת
ונראית תמוהה ביותר. לנו אין כל הסבר מדוע קיימת אבחנה כה גדולה
בין המכסות שמקובל לאשר בענף זה לחקלאים בדרך-כלל לבין מה שאושר
לח'סן ג'בר.

מר ג'בר פנה, בעל-פה ובכתב, פעמים רבות למועצה לענף הלול, למשרד
החלקאות ולגורמים נוספים בבקשה לתקן את האפליה נגדו. עד כה, לא
נענו פניותיו לגופן. משום כך באה פנייתנו זו בבקשה לאשר לח'סן
ג'בר, ברבעון אוקטובר-דצמבר 1991 מכסת ייצור במקובל במשקים
אחרים.

אבקש תשובתכם בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

נטע זיו גולדמן, עו"ד

העתק: מר נפתלי בן-סירא, מנכ"ל המועצה לענף הלול.

✓ מר דורי יונגמן, עוזר ליועץ ראש הממשלה,
משרד ראש הממשלה, ירושלים.
שר החקלאות, משרד החקלאות, ת"א.

כ"ז בתמוז תשנ"א
9 ביולי 1991
137-שד-1

לכבוד
מר ג'בר גאסי חסן
כפר סאג'ור
ת.ד. 774
כרמ'אל

הנדון: מכסת פיסום לפי חוק הגליל

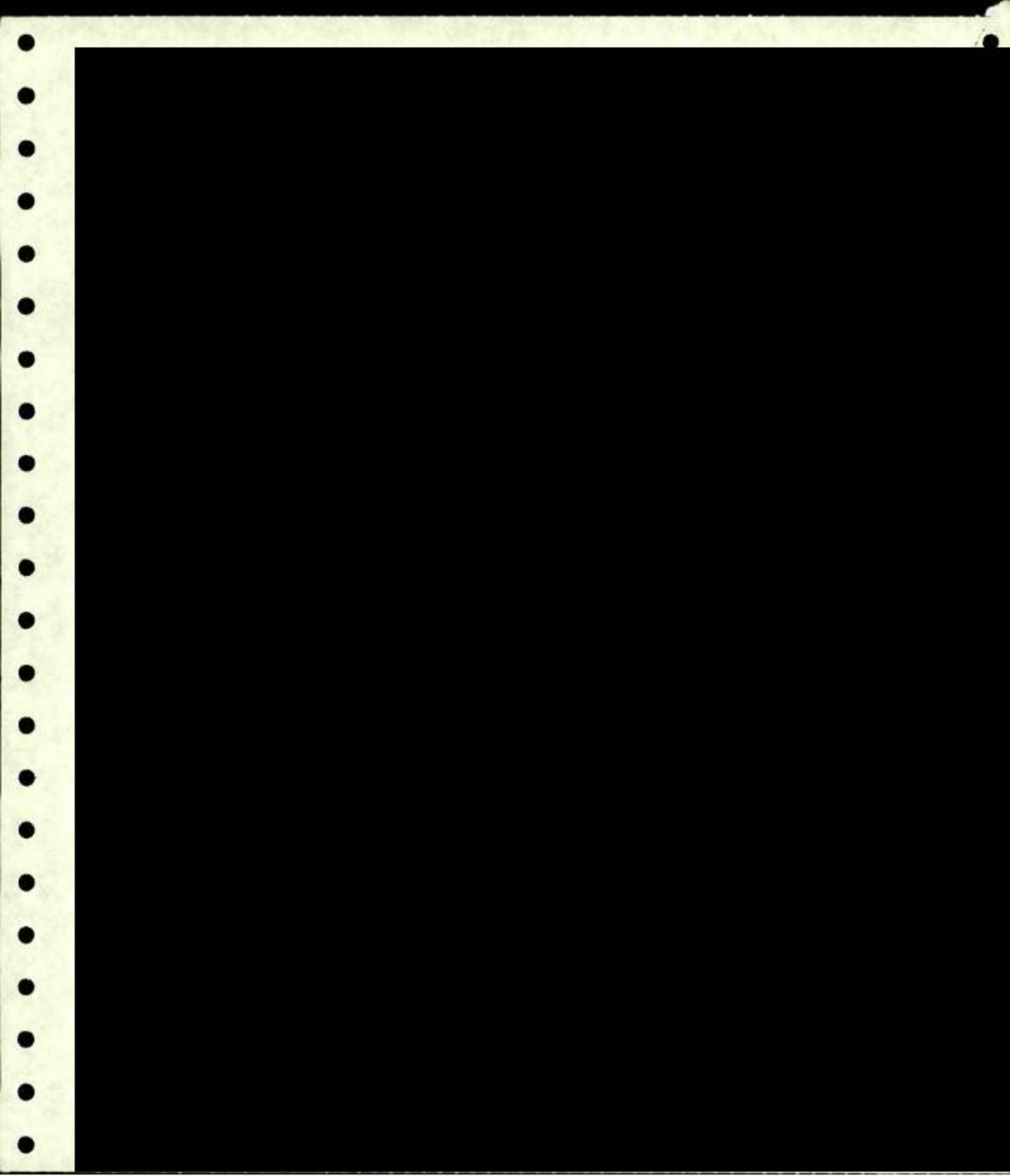
הננו מאשרים קבלת העתק מכתבך אל שר החקלאות בנושא הנדון.

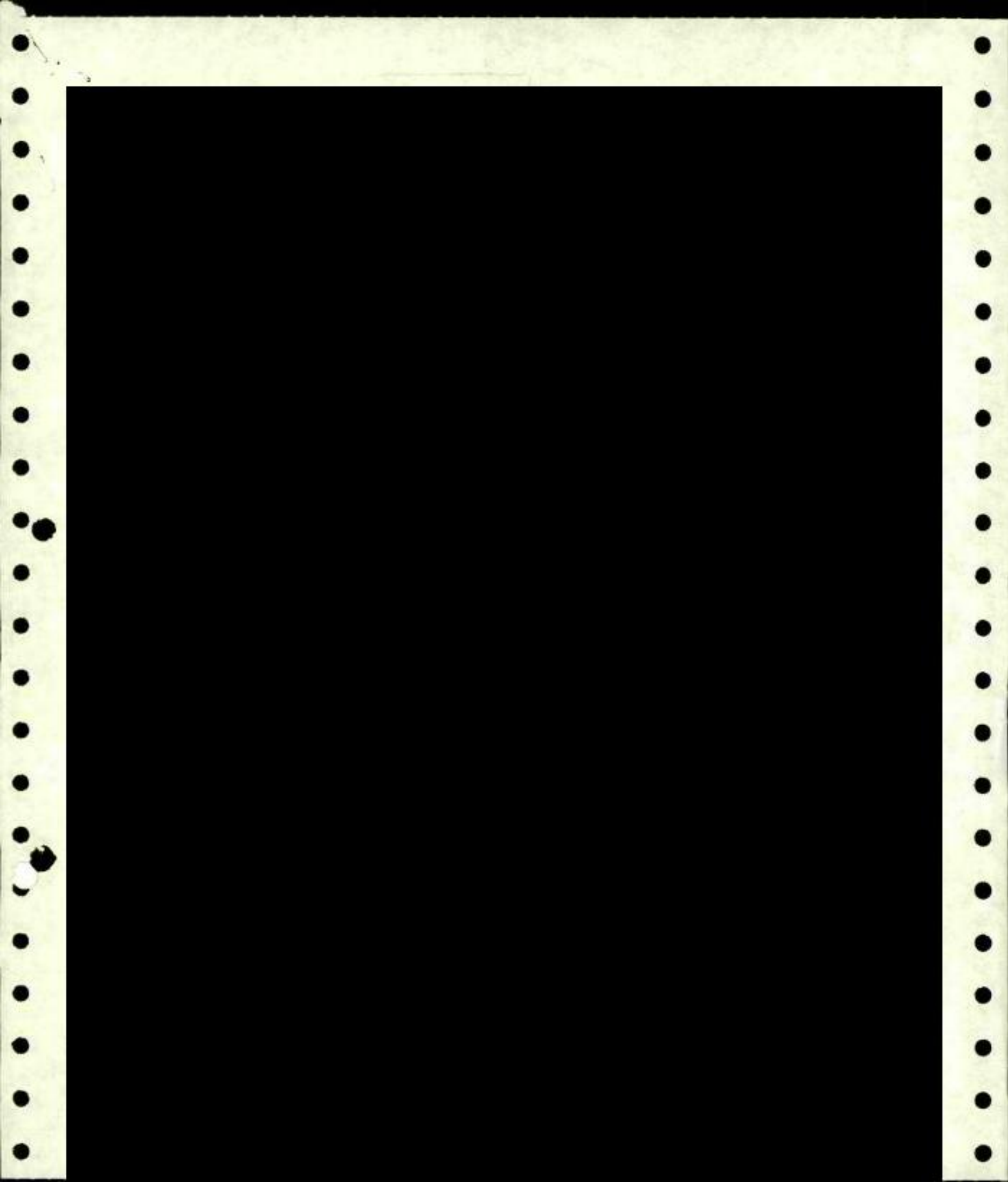
אנו בטוחים כי הנושא יבדק לגופו של ענין ע"י משרד החקלאות ומקוים כי יסופל בהקדם.

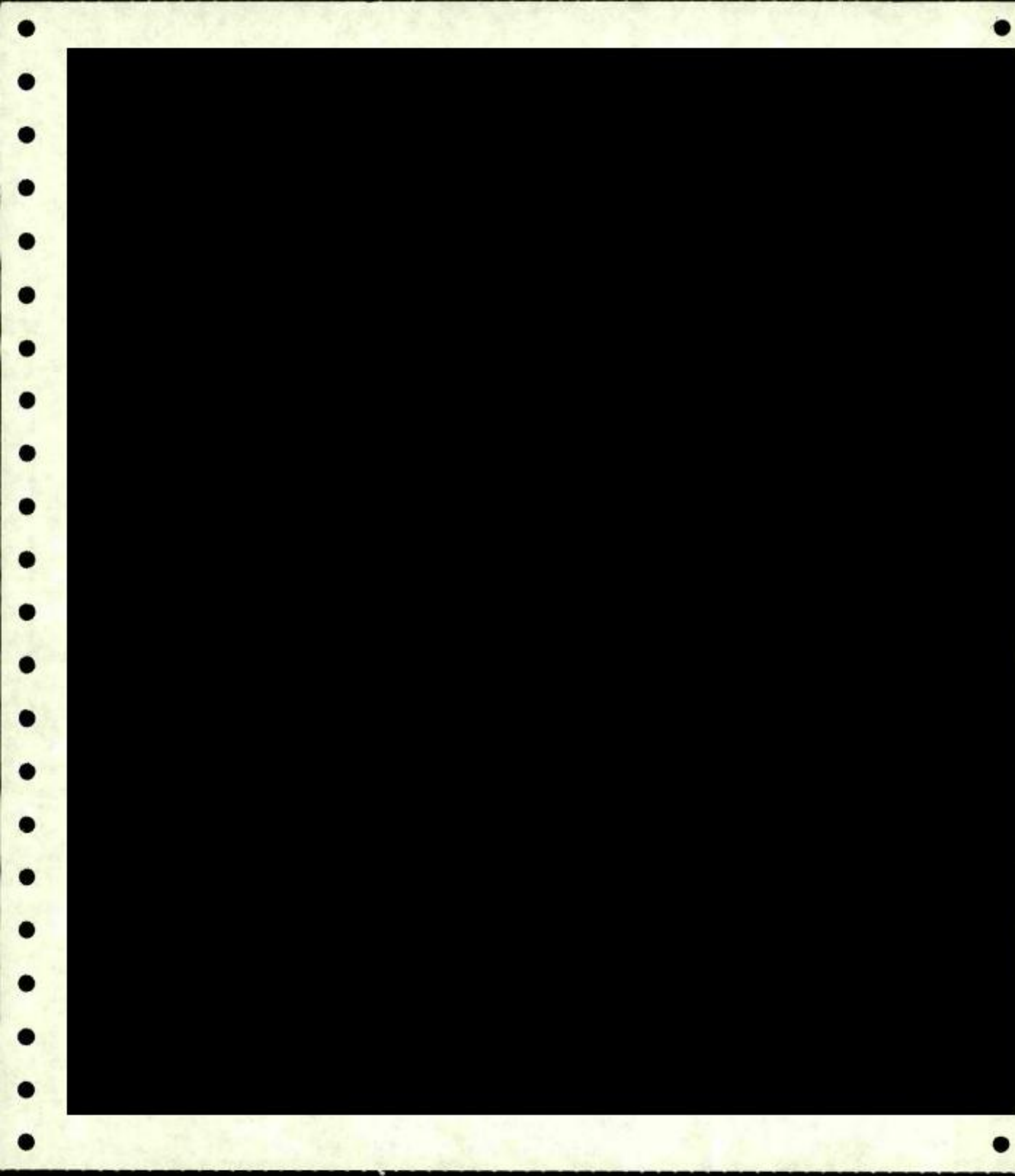
בברכה,

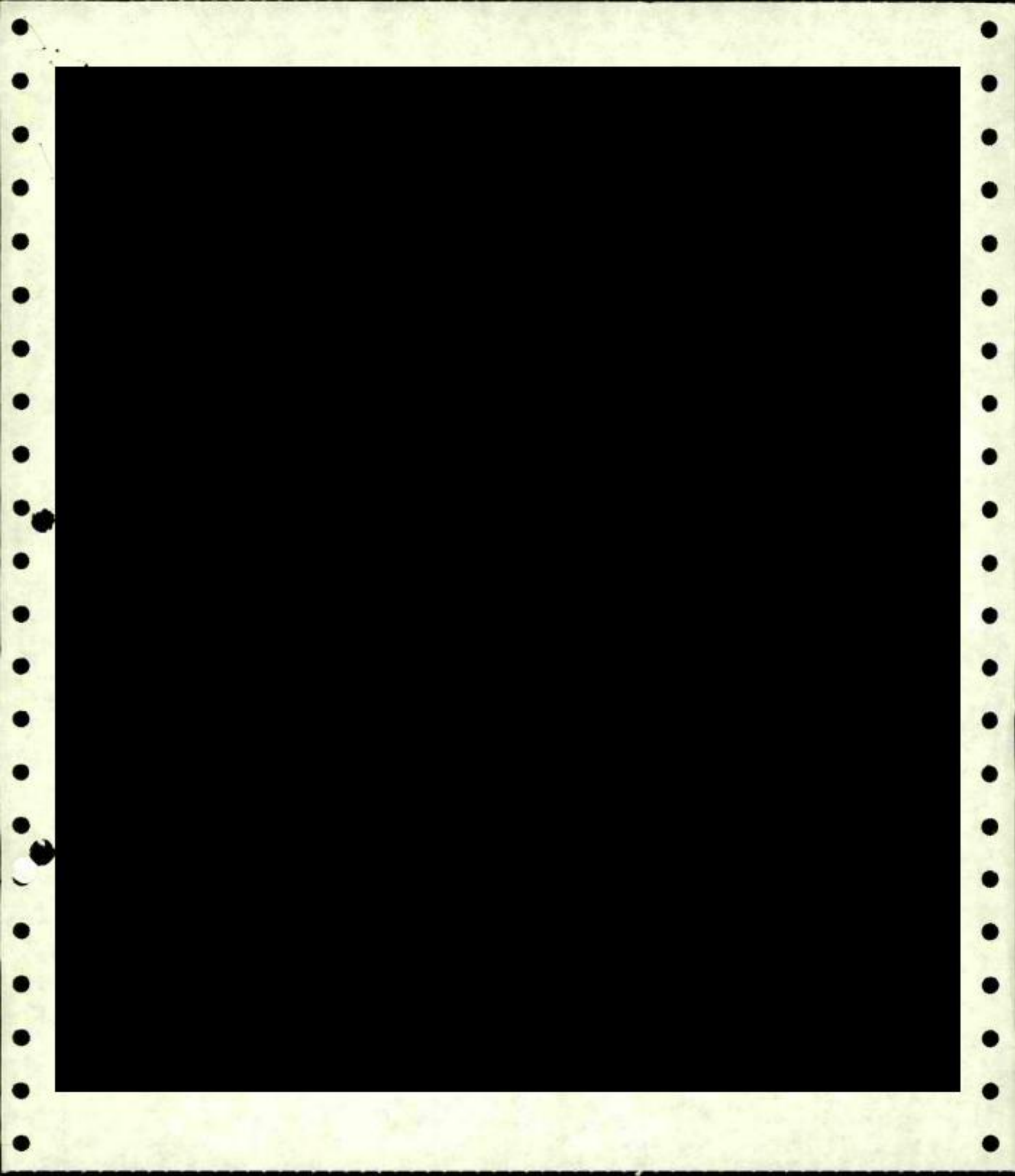

דורי יונגמן
עוזר ליועץ ראש הממשלה

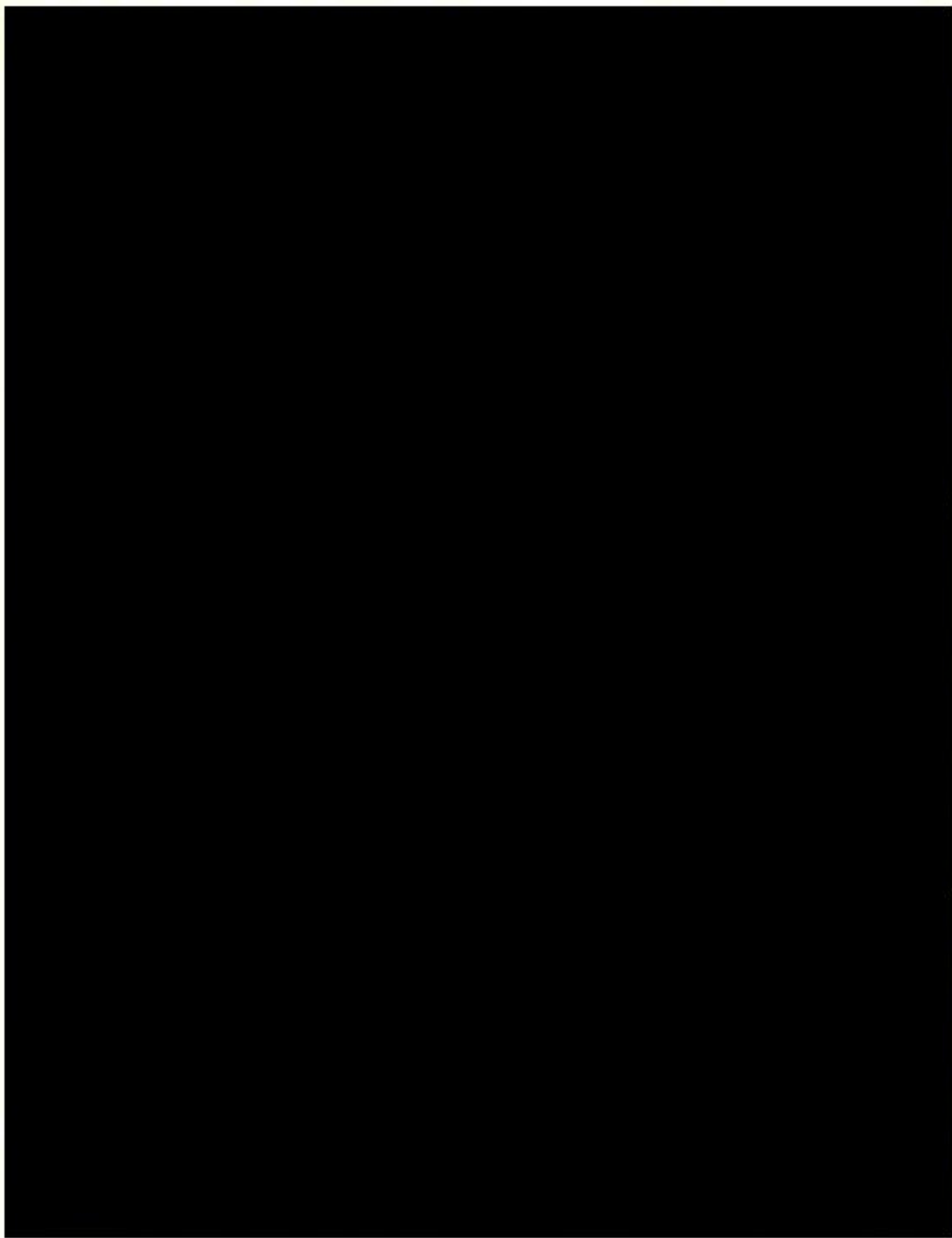
העתק: לשכת שר החקלאות

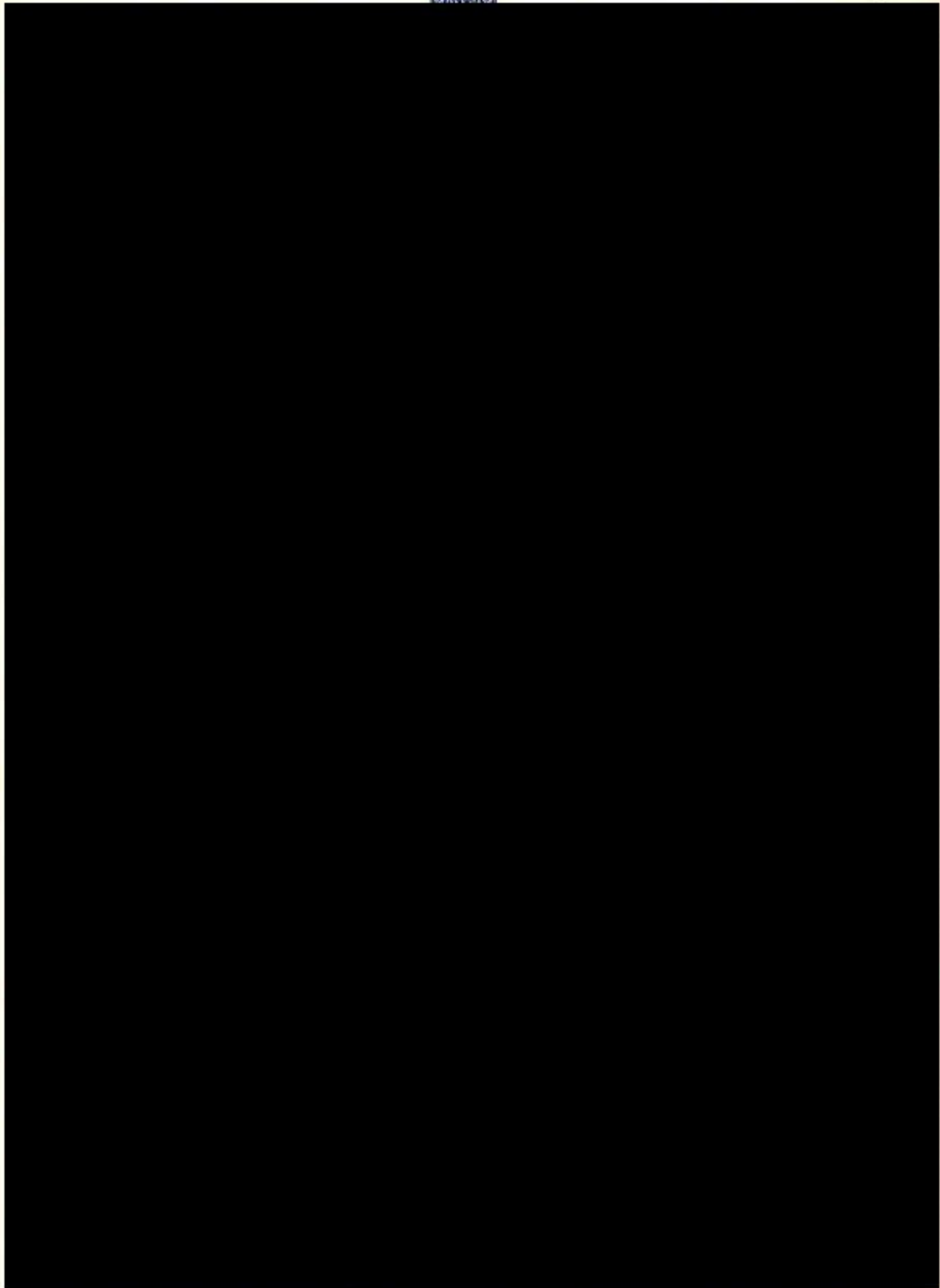

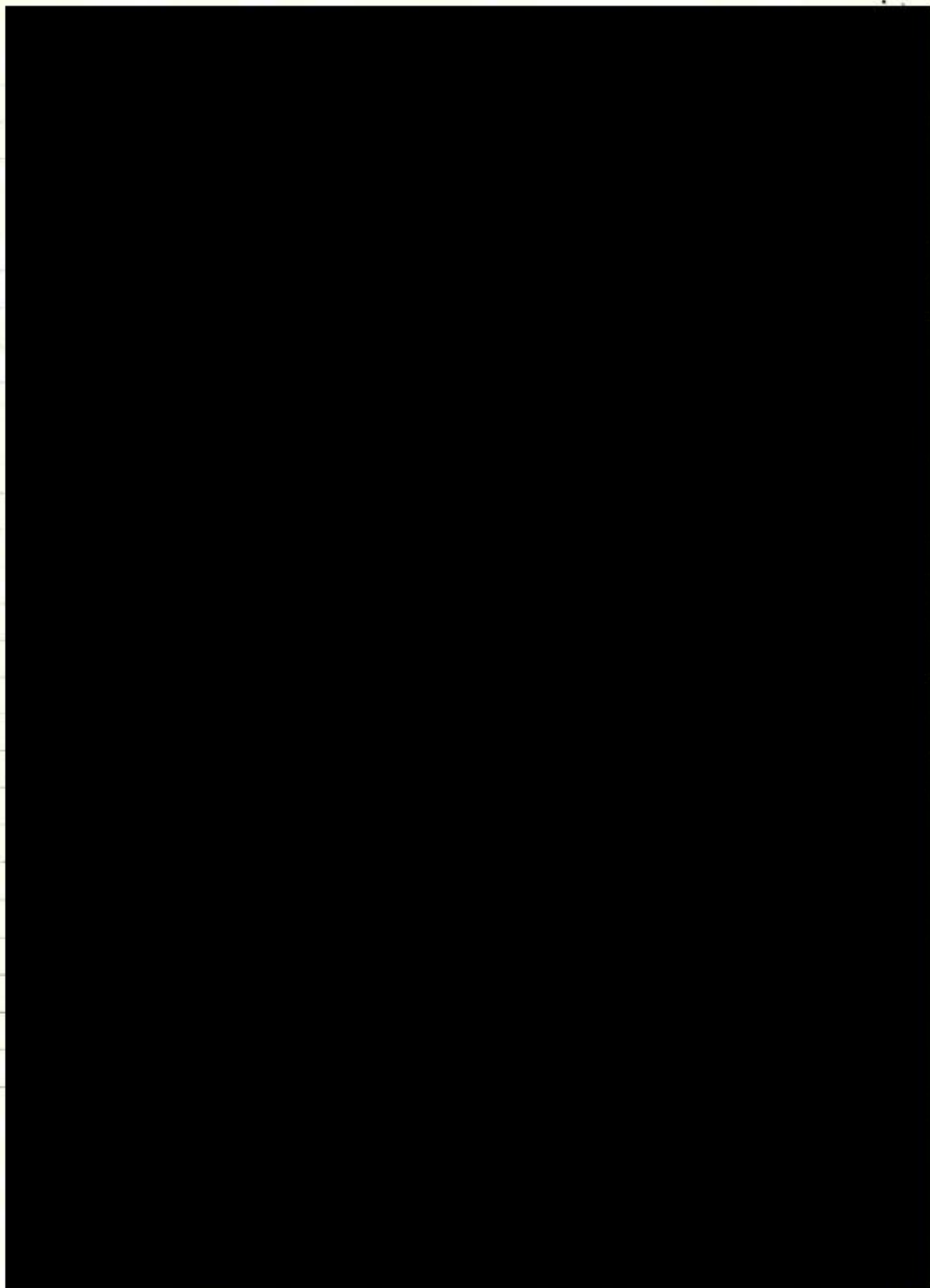

כ"א בסיון תשנ"א
3 ביוני 1991
74-דש-1

לכבוד
מר קובי כץ
עוזר שר הבינוי והשיכון
ירושלים

שלום רב,

הנדון: הטיפול בקדיתא
למכתבו של צבי הירש מ-20.5.91

האתר קדיתא אושר ע"י המינהל ליישובם של משפחות במסגרת חילופי קרקע שנקנתה בעבר מתושבים לא יהודיים באזור הר מירון, ובעיסקה עם ממ"י הועברו שטחים בקדיתא לרשות אותה קבוצה.

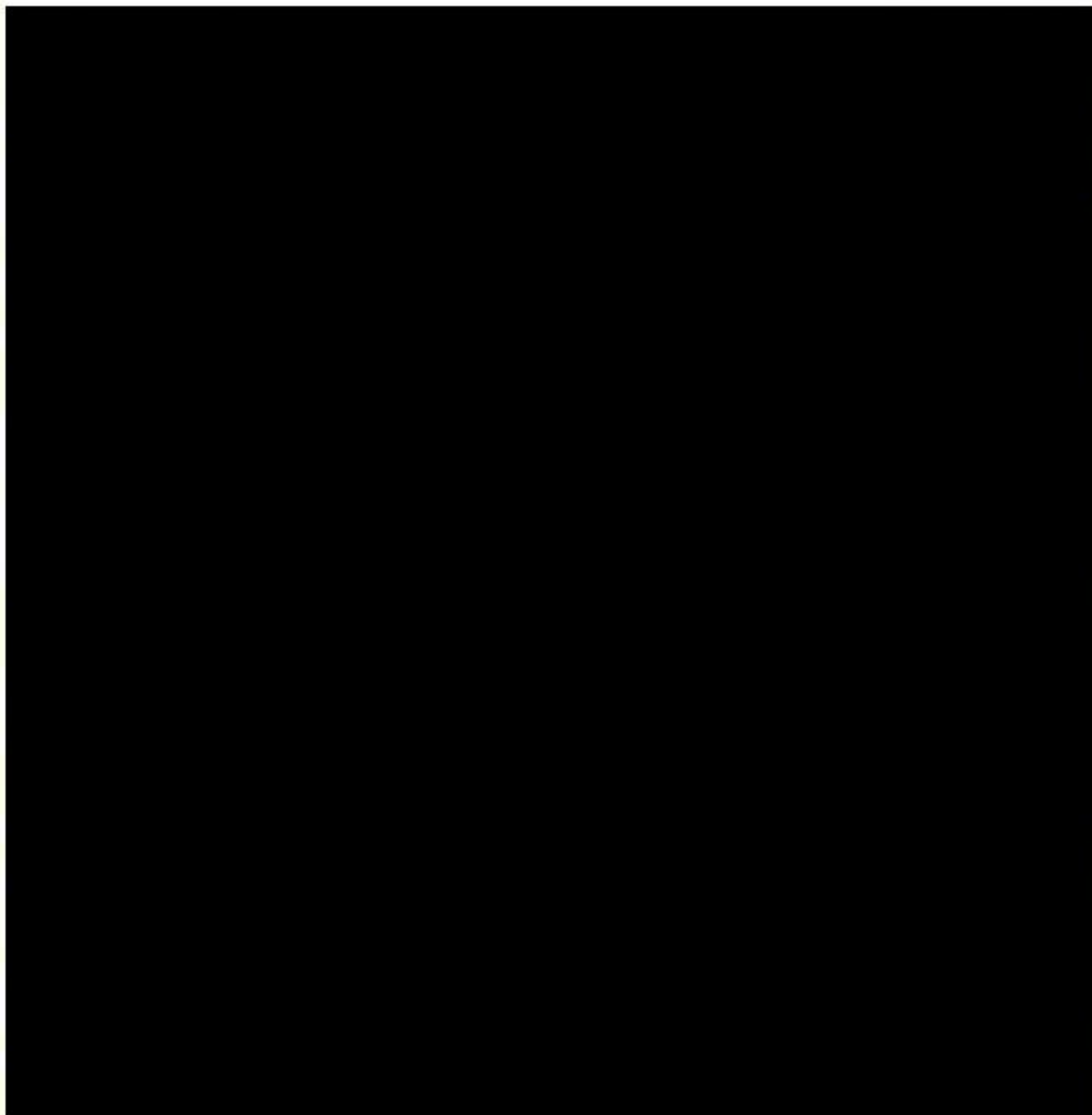
אנו מליצים כי באתר תוכן תכנית התישבות מסודרת וממוסדת ולפיכך מומלץ כי תתקיים פגישה במשרדכם עם אנשי הקבוצה הנמצאת כיום באתר והמשכה יביא למיסוד אתר התישבותי במקום.

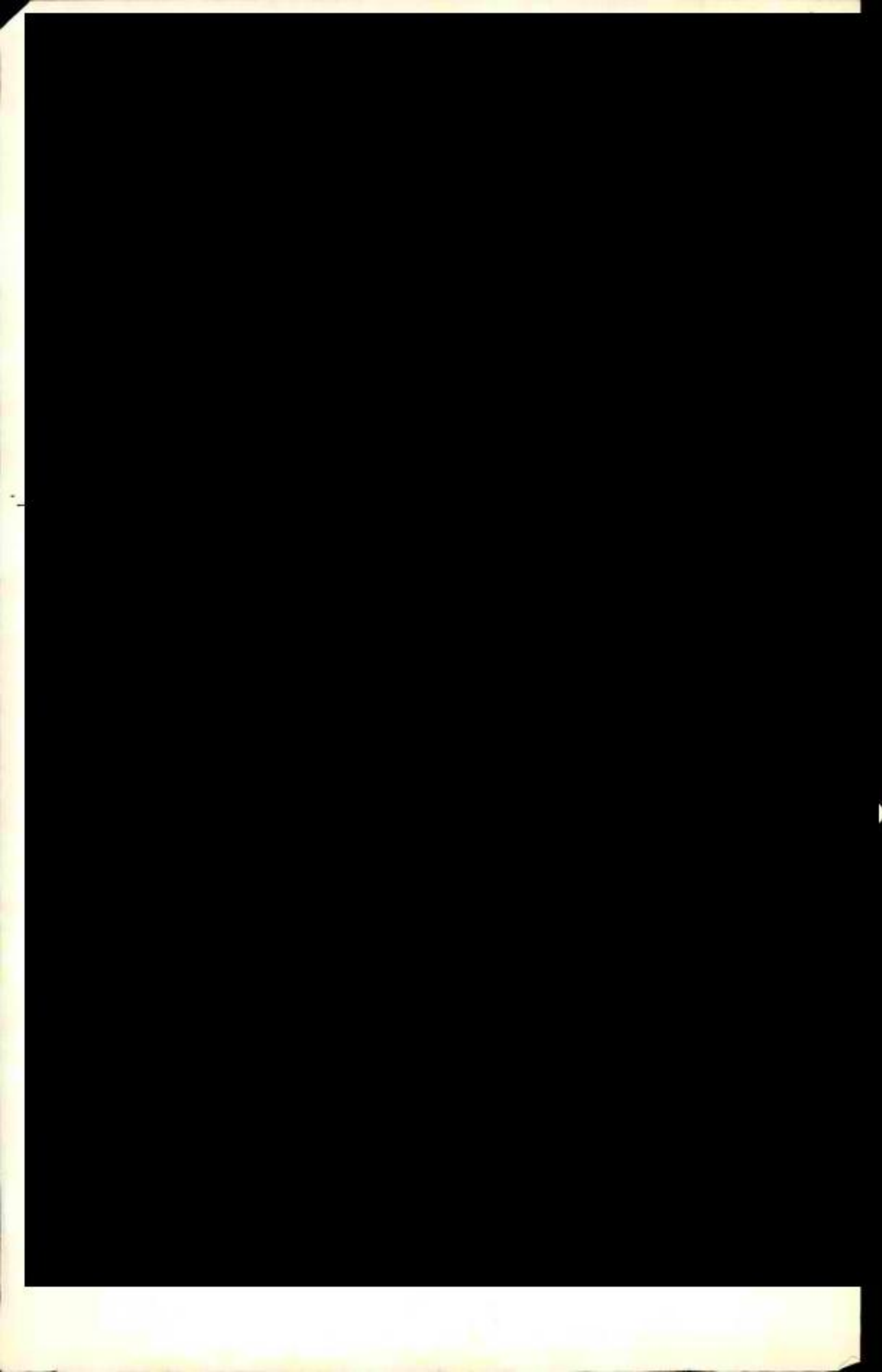
בברכה,

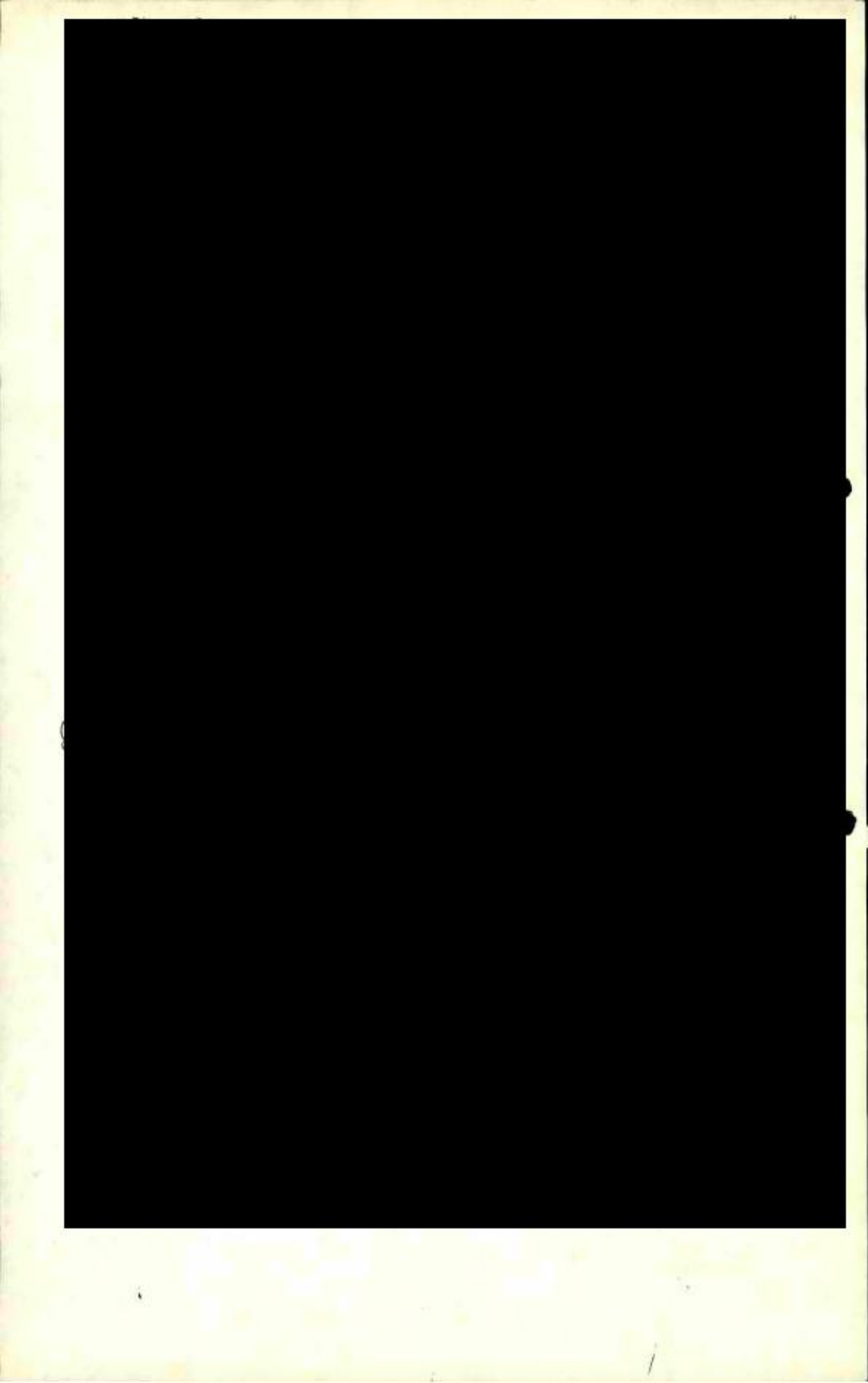
דורי יונגמן
עוזר ליועץ ראש הממשלה להתישבות

חדשות במחל

מועצה אזורית מרום הגליל

עורך: מרדכי חדד

סו"ל: מ.א. מרום הגליל

הפקה ועריכה גרפית: "במה"
שירותי פירסום וחוצאה לאור.
מעלות, ת.ד. 1541 טל: 04/977839
פקסי 04/977839

חוכן הענינים:

- ★ כפר מדעי קהילתי
- ★ מפח ומשם
- ★ אורחים
- ★ ועד נבחר
- ★ כלכלה
- ★ חינוך תרבות ואמנות
- ★ מרום הגליל על המפה
- ★ תיירות
- ★ חדשות במתנ"ס
- ★ תוכנית אירועים
- ★ הבעת תודה
- ★ מילגות
- ★ מנע שריפה

דבר

יו"ר המועצה.

בימים אלה כשהעולם במצב של אי ודאות רואה אני חובה לעצמי לפנות אליכם - תושבי "מרום הגליל". מדינת ישראל עומדת בפני אחת התקופות הקשות, אך כמו בעבר בע"ה נתגבר ונצא מחוזקים ומלוכדים יותר.

אויבינו מנסים לזרוע בהלה בקרב הציבור, כשמטרתו לפגוע בעורף על ידי זריעת שמועות שוא על יכולתו לפגוע באזרחים שאננים.

מדינת ישראל ערוכה ומוכנה לכל התפתחות בעת חירום, כך גם המועצה האזורית, על כל שלוחותיה, מוכנה וערוכה לקדם פני כל סכנה.

אני פונה אליכם, בשעה קשה זו, לנהוג בשיקול דעת ובוזהירות ולהשמע להוראות זרועות הבטחון. חוסנינו הוא בקיום ובניהול אורח חיים תקין ושיגרתי מתוך בטחון מלא בצור ישראל ובצה"ל.

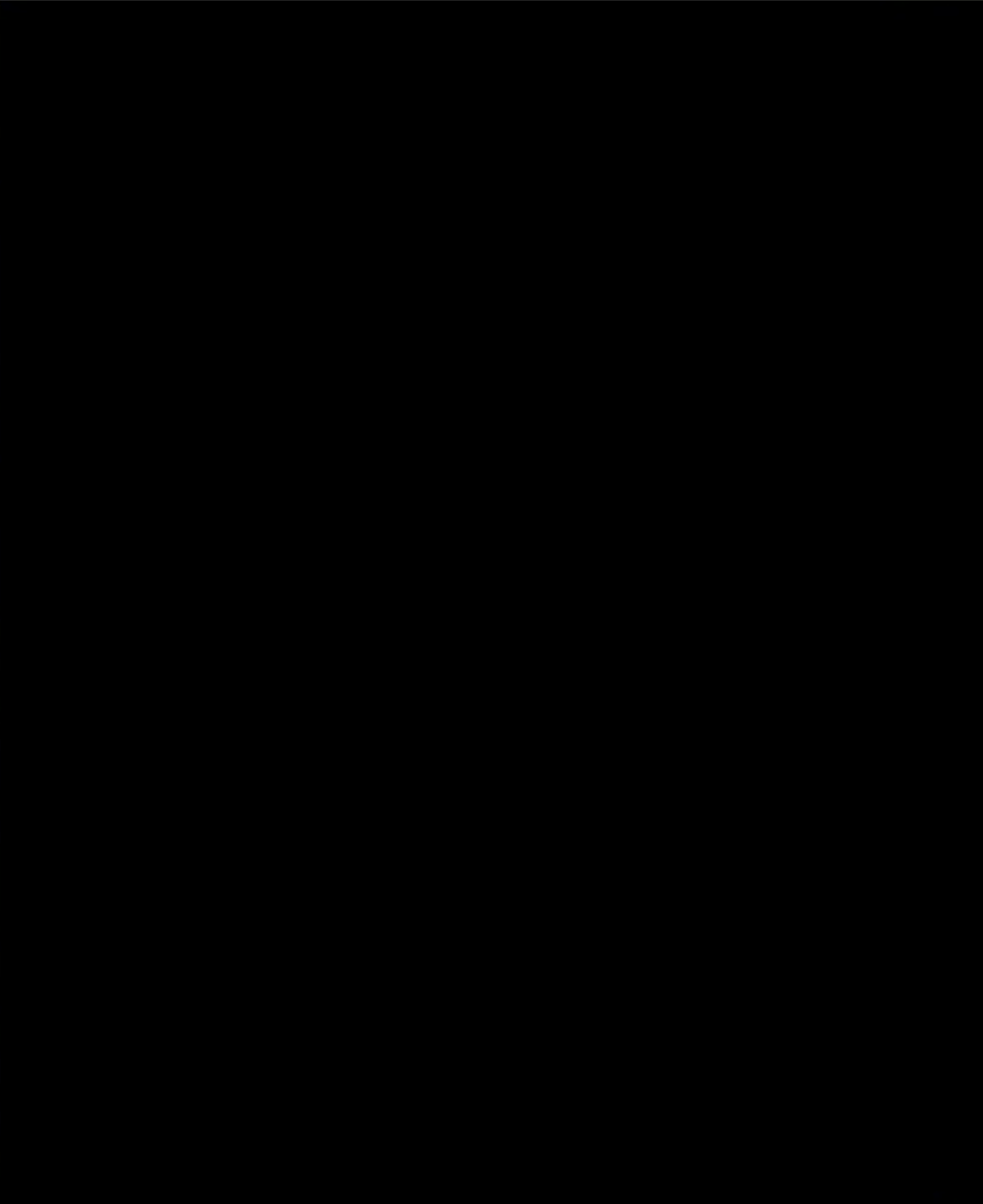
בימים טרופים אלה עלינו לגלות אחדות, ולהתעלות מעל לכל שיקול אישי ולסייע לזולת ככל שנדרש - בעיקר לקשישים ולמוגבלים. איש לרעהו יאמר חזק ונתחזק!

אהרון מעתוק
יו"ר המועצה

בשעה חירום יופעל במועצה מוקד למגוון
התושבים: טלפון 9-989381

תאריך DATE 20.3.91

לכבוד
מר דורי יונגמן
ע' ליועץ דה"מ לענייני החישובות
לשכת ראש הממשלה
קריית הממשלה
ירושלים

הנדון: גרעין החישובות "יש מאין" - קדיחה

1. בשם מרשיי, מתישבי הגרעין שבנדון, הריני פונה אליך על מנת לנסות ולקדם את פתרון בעיית ההתישבות הנ"ל.
2. כיום הועברו כל השאלות הכרוכות באישורים הסופיים לקיום התישבות לראש המועצה האזורית מרום הגליל, מר אהרון מעתוק. לצערי, אין הדבר מוביל לפתרון כלשהו, שכן יש חשש כבד כי כב' ראש המועצה פועל על פי שיקולים זרים וחוד משוא-פנים, בהיותו נהנה באופן פרטי מן הקרקע אשר על חלקה הקטן אמור להבנות הישוב הנ"ל. אני מצרף העתק של מכתב בירור אשר שלחתי לכב' לראש המועצה בנדון.
3. עקב יחסך האוהד לרעיון הבסיסי של יישוב האזור, החלטתי לפנות אליך על מנת לבדוק באם אין מקום להעלות את העניין לדיון בישיבת ועדת השרים לענייני התישבות, וזאת לנוכח המטרה המוצהרת של משרדי הממשלה השונים לעודד התישבות יהודית בגליל. הנה כאן יש לנו קבוצת מתישבים אשר לא דורשים כל סיוע ומוכנים לעבוד את אדמת הארץ, אך ניחקלים בעיכובים ובהחלטות שרירותיות של הרשויות, אשר אף ריח של משוא פנים עולה מהם, כאמור.
4. לפיכך הריני מבקש ממך לבדוק במה ניתן לעזור לקידום העניין.

בכבוד רב,

שאול וולקוב, עו"ד

תאריך DATE 10.3.91

כע"מ

רשום

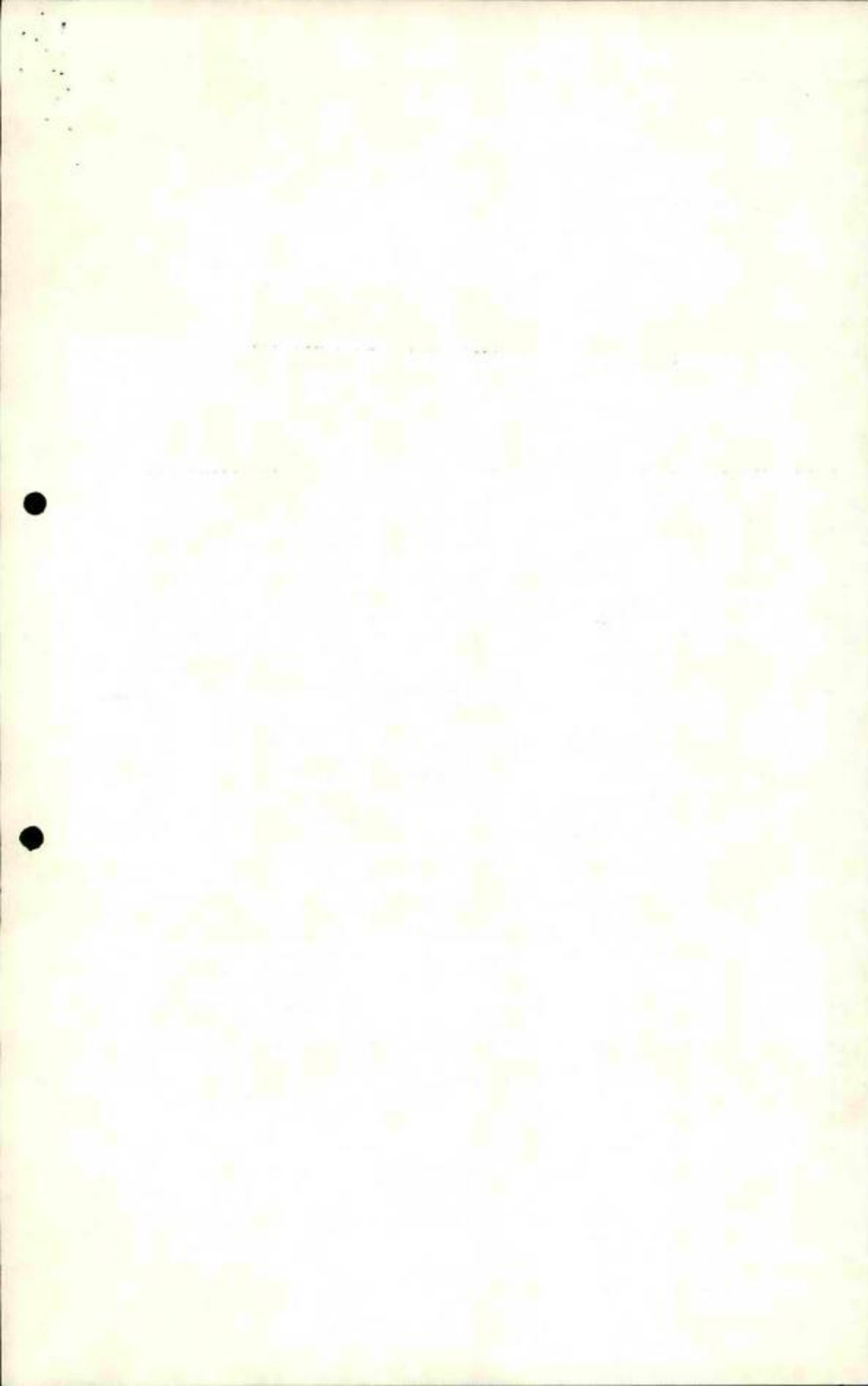
לכבוד
מר אהרון מעתוק
ראש המועצה האזורית מרום הגליל
מירון

א.נ.

הנדון: גרעין החישובות קדיחא - "יש מאין"

בשם מרשי, מר צבי הירש הריני לפנות לכב' כדלקמן:

1. מרשי פנה אלי על מנת שאסייע בידו לקדם את פחרון בעיית ההחיישבות שבנדון, בעיה אשר ודאי מוכרת היטב לכב'.
2. עיינתי והתעמקתי בתיק עב-הכרס אשר הציגו לי מרשי וחברי הגרעין האחרים, ולצערי הרב לא יכלתי לנוס מן הרושם כי נחקפה מנה חלקם של מרשי ושל יתר המתיישבים בכל הקשור ליחס בו זכו מכב' ומלשכתו הנכבדה, וכי בטיפול המועצה האזורית במתיישבים אלו מתגלים סממנים של קיפוח ומשוא פנים, וכן של שיקולים זרים ואף חוסר סמכות בהחליט קבלת החלטות. על כן, כיאה ומקובל במקרים אלו, החלטתו לפנות מחילה אל כב' על מנת לנסות וליישב מספר שאלות, בטרם אפנה לערכאות נוספות לבירור העניין.
3. א. בתאריך 5.2.91 הוציא כב', בתוקף תפקידו כראש הועדה המקומית לתכנון ובניה מרום הגליל, צו הריסה מנהלי על הצריף האטום אשר בנה מרשי (להלן - "הצריף"). ידוע ודאי לכב' כי הסמכות להוציא צו מסוג זה קמה רק לאחר קבלת חצוהיר ממהנדס אשר הוסמן לכך, ובו הצהרתו על כך כי המבנה שהריסתו מבוקשת איננו מאוכלס, או שהינו מאוכלס חקופה אשר אינה עולה על שבועיים ימים.
- ב. הייתי מבקש מכב' להראות לי את חצוהיר המהנדס אשר ניתן כנ"ל, שכן למרשי ולשכניו ידוע היטב תאריך הקמת הצריף ואיכלוסו וכן תאריך בדיקתו הראשונה ע"י מהנדס הועדה המקומית ו/או מי מטעמו.
4. פקידי המועצה המקומית אשר החיצו לבצע את הצו בתאריך 5.3.91 לא הציגו בפני מרשי את הצו ולא את הסמכתם לבצעו מטעם כב', ואף בכך יש טעם לפגם בפעילות חקינה של המנהל.
5. א. כמו כן הייתי מבקש מכב' לפרט לי את הסיבות להתנגדותו האישית והנחרצת ליישובם של מרשי ומשפחתו בקדיחא ולקיום היישוב בכלל. לא מצאתי סיבה עניינית להתנגדות של כב' בחומר הרב שעניתי בו בנושא, וצר לי כי המסקנה המתבקשת הינה כי הישוב אמור להיות ממוקם על חלק (מזערי אמנם) מן הקרקעות המשמשות את כב' באופן אישי כאדמות מרעה לבקר שבעלותו ובעלות משפחתו. אודה לכב' מאוד אם יחקן אותי ויצביע על סיבה עניינית אחרת המחבטת על עובדות בדוקות, מדוע לא תאשר בנייתו של הישוב וישובו של מרשי בו.

תאריך _____ DATE

ב. אזכיר לכב' כי רשויות המדינה השונות, לרבות מנהל מקרקעי ישראל, מוכנים עקרונית לאפשר למרשי לעבור ליישוב ולאשר את קיומו של הישוב בכלל, אך זאת בכפוף להסכמת כב' לכך. על כן מבקש לדעת את סיבת החנגודו של כב'.

6. נודע לי גם כי כב' הפגין כל העת יחס משפיל, מבזה ומעליב כלפי מרשי, ואף השחמש בגידופים חריפים ביותר כלפי בני משפחתו, וזאת ללא כל קינטור מצידו. צר לי מאוד כי פקיד הממלא תפקיד ציבורי על פי דין במדינתנו נוהג בדרך זו עם המחדפקים על שעריו ומצפים לזכות במידת הגינות, כיאה לקבל מעובדי ציבור ומנבחרים העם.

7. כאמור, קשה להמנע מן הרושם כי כב' קיבל כאן החלטות החורצות גורל זולתו על סמך נתונים בלתי מדויקים ובלתי בדוקים, ומבלי להביא בחשבון שיקולים ענייניים ומהותיים. אודה איפוא לכב' מאוד באם אזכה לקבל ממנו בהקדם את דעתו על האמור לעיל.

(הערות/ק"מ):

1. מ"ר זכ קהר - מנכ"ל, משרד הפנים
2. נס"ר נאמל טלמ - מנכ"ל, התקשורת
3. מ"ר צבי יונגמן - עש"ג, סכ"ה בזכ"ר הג'אגור
4. מ"ר קובי כ"ף - מנכ"ל, משרד הביטחון והגנה

בכבוד רב,

שאול וולקוב, עו"ד

כ"ג בניסן תשנ"א
7 באפריל 1991
1-דש-38

לכבוד
מר יצחק פיינשטיין
יו"ר הסתדרות החקלאים ברחובות
רחובות

שלום רב,

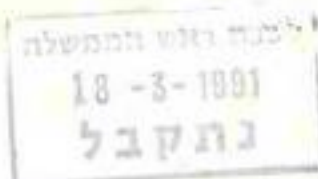
הננו מאשרים קבלת מברקך אל ראש הממשלה בנושא
מימון לענף ההדרים.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לעניני התישבות

זבזב מב

רשות הדואר
מוקד שה'ס תל-אביב-יפו
מ ב ר ק

תא 18 4008041
תל-אביב 42 0805 17

019

לכבוד ראש הממשלה מר יצחק שמיר
משרד ראש הממשלה הקריה
ירושלים

אין מימון לענף ההדרים , שר החקלאות פיזר את המועצה וגרם
אנדרלמוסיה במימון .
במידה ולא יהיה תשלום נסגור את ענף ההדרים ביום שלישי .
יצחק פיינשטיין יו"ר הסתדרות החקלאים ברחובות

0014 91 MAR 17 8:22

כ"ו באדר תשנ"א
12 במרץ 1991
002-דש-1

לכבוד
מר עמי האוס
מפקדת מחוז השרון גדנ"ע
צ.ה.ל.

הנדון: הצעות לארגון עבודת גדנ"עים בחקלאות

1. הנני מאשר בתודה קבלת הממסך בקשר להצעות ארגון הגדנ"עים בעבודות חקלאות.
2. אנו רואים בברכה בשילובם של הגדנ"עים בפעילות המשקית והחקלאות, ואין ספק כי פעילות זאת הינה תרומה חשובה גם במישור החינוכי.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לענייני התיישבות

אל-א

מר דקל

הוצו להעביר אליך העתק כה, כידוע
אנן מפעילים אצלנו שבנאים במעור השדון
העקר העבודות קטילי העבים וקטילי וארצות
פרחים, באם יש לך ענין העקר
במקומות העבודה אצלנו כאנוה אנוה.

עלך,

מבדוק רק

עמי האלום.

666379-053 - בית

959267-052 - מנה.

663000

1874

Dear Sir,
I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the matter of the
above named party, and in reply to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration.

I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,
J. H. [Signature]

ד' באדר תשנ"א
18 בפברואר 1991

סוף - איכסוף בק"ה
צו"ר ראש-המחשפה
לענין חקלאות.

הצעות לארגון עבודת גדנ"ע בחקלאות

כללי

משרדי החינוך, החקלאות וצה"ל רואים יעד לאומי וחיוני בהוצאת תלמידי הכיתות הגבוהות לעבודה בחקלאות.

לאור המצב שנוצר, הניסיון המצטבר בשטח, יש צורך להציע נוהלי עבודה המקובלים על כל המערכת, שמטרתם להביא ליתר מוכנות ויעילות בהפעלת נערי הגדנ"ע.

להלן פירוט ההצעות כפי שסוכמו בין מפקדת מחוז השרון - גדנ"ע, ולשכת ההדרכה משרד החקלאות רעננה.

א. ביה"ס:

1. מצורף חוזר משרד החינוך שהינו בסיס לעבודה.
  2. הנהלת בית הספר תתקשר לתאום מראש למחוז השרון-גדנ"ע לאחר שאושרה העבודה ע"י של"ח.
  3. בית הספר יכין את הכיתות המיועדות ליציאה ע"י ארגון נכון של המערכת:
א. שיוות הכנה שכתביות, אפשרי בהשתתפות נציג מחוז השרון גדנ"ע, מדריך מקצועי של משרד החקלאות בליווי סרט הדרכה לקטיף נכון. רצויה השתתפות הפרדסן מקבל העזרה.
  - ב. בית הספר ישלח לעבודה כיתות וגדנ"עים שהוריהם אישרו בכתב את היציאה, התלמידים גילו הבנה, נכונות למשימה. תועדפנה כיתות שתראנה בעזרה לחקלאים משימה לאומית.
  - ג. תמריצים: לפי ניסיון העבר ועל דעת כל הגורמים הקשורים במשימה הנוכחית, יש לקבוע סולם תמריצים ואתגרים לתלמידים. כתמריצים יחשבו:
    1. מתן תעודת ציון לשבח ליחידים וכיתות.
    2. השתתפות כספית של מקבלי העזרה בטיולים כיתתיים.
    3. כל תמריץ אחר המקובל על דעת הנהלת בית הספר והחקלאים.ישום התמריצים מחייב רשום מדויק בשטח של ההשגים לפי מדדים ברורים.
  - ד. דיווח: ביה"ס ידווח מידי בוקר למפקדת מחוז השרון על מספר התלמידים שיצאו. טל. 052-959627.
- בית הספר יוציא מורה/מדריך אשר ילוו את התלמידים בנוסף לצוות מלווה מהגדנ"ע.

Letter from the
of the
to the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

of the

ב. החקלאים:

1. פונים אל אגף הנוער והנח"ל של משרד הבטחון אל הגב' חנה רהב לקבלת קבוצת תלמידים.
2. יוצרים קשר עם בית הספר המיועד, עפ"י הנחית הגדנ"ע.
3. ישתתפו בפגישת הכנה בבי"ס.
4. ידאגו לכמות ציוד מתאימה.
5. יבטיחו רכב צמוד, מלווה וכלכלה.
6. יתאמו עם הנהלת ביה"ס תמריצים לתלמידים.
7. יודיעו על ביטול בגלל גשמים לביה"ס יום לפני היציאה. כמו כן למחוז השרון.
8. (נושא זה חשוב עקב תקלות רבות וביטול זמן לימודים בלתי מוצדק). יוציאו מנהל עבודה מתאים! לעבודה עם נוער ויתדרכו אותו לגבי התנהגות מתאימה, כולל חלוקת העובדים לקבוצות המבטיחות מניעת השפעה שלילית מצד תלמידים בודדים היוצרים אווירה של חוסר רצינות.

ג. מפקדת מחוז שרון:

1. תקבל ממרחב גדנ"ע ושל"ח הקצאות לחקלאים לפי בתי ספר.
2. תוודא תאום בין חקלאים ובין ביה"ס לצורך מתן ליווי מצידם.
3. " בקרה בשטח על ביצוע העבודה.
4. " תאום הדרכה מקצועית עם משרד החקלאות לפי דרישת ביה"ס.
5. " הקצאת מד"ן מלווה, רישום התלמידים וקבלת אישורי הורים.
6. " תאום מידי יום לגבי שינויים עם ביה"ס והחקלאים.
7. " המצאות רכב צמוד בכל שעות העבודה.

ד. משרד החקלאות לשכת ההדרכה רעננה:

1. שותפה לכל והחלטות ומסייעת ככל הנדרש לכל הגורמים.
2. מנחה החקלאים לביצוע הנחיות יציאת הגדנ"עים לעבודה חקלאית.
3. תבצע לפי תאום הדרכה מכינה בבתי הספר.

הערות נוספות:

חניכים מפריעים:

1. ניטרולם בשטח ע"י העברתם לרכב הפינוי.
2. חל איסור - להעסקת גדנ"עים בפרדס/חלקה בהם מועסקים ערביי יו"ש.
3. יש לידע בכל שינוי את מפקדת המחוז מל. 052-989267 או ביפר 03-5206666 מס' מנוי 52385 - סרן יואב דורון גדנ"ע.

ב ב ר כ ה

מל"ח רשות החקלאות פ. מרכז
דן גלבוע

מפקדת מחוז השרון גדנ"ע
רב-סרן מיל. עמי האוס
סרן מיל. יואב דורון

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער-מחוז מרכז

י"ט שבט תשנ"א
5.2.91

ארי:מנהל ביה"ס

הנוער:ישראל לאומי - תשנ"א

שלום רב,

עפ"י החלטת שר החינוך והתרבות יגוריסו תלמיד כי תות יי-יג
לעבודות חקלאיות במסגרת השרות הלאומי

אנו מקווים כי הנהלת ביה"ס תראה בפעילות זו יעד חינוכי ולאומי
חשוב ותסייע בהפעלתו

א. להלן נוהל מקוצר לציאתה: - בנוסף לאמור בחוזר מנכ"ל מיוחד
ט' תש"מ.

1. השרות הלאומי יתבצע בהתאם לנוהל יציאה ליחידות צה"ל
באחריות פיקוד הגדנ"ע ובתאום ושיתוף גף של"ח.
2. התלמידים יעסקו בקסיף הדריס וקסיף פרחים במחזורית של
שבוע ימים לכיתה. היציאה מביה"ס בשעה 08.00, סיום העבודה
עד שעה 16.00. יש להגיע בבגדי עבודה כולל נעליים מתאמות
וכובע.
3. ה ס ע ה
ההסעה תעשה ע"י הו"פ המעסיק וראשיותו, ובכרוב המורטה
להסעת תלמידים ומצויד במכשיר קשר.
- 3.א. הרכב המלווה יישאר צמוד לקבוצת העבודה בשטח במרחק שלא
יעלה על 150 מטר מהתלמידים העובדים. המורה המלווה/המד"ן
ייתקב תורן המונה לדיו למקרה של האזעקה/נסעים נ"א נכון
לעבודת הקסיף. בכל מקום עבודה תהיה ערכת אב"כ בהישג יד
של התלמידים.

4. ל י ב י
אח התלמידים ייוו מרנ"ם מטעם הגדנ"ע ונציג ביה"ס
מורה/מדריך.
5. התלמידים מבוטחים ע"י משרד הבטחון ודינם כדיו חילי צה"ל.
6. במקרה של גשמים או חוזית אחרת להפסקת העבודה, - חנה עי
המעסיק החובה להודיע על כך להנהלת ביה"ס וגם לפני הבטיח.
7. כ י ב י ה
יש להביא כריכים לארוחת בקר. המעסיקים התבקשו להכין כבוד
ושתייה חמה לארוחת ביניים.
8. שיחת הכנה לתלמידים ותאום היציאה ייעשו ישירות ע"י המעסיק
זאת לאחר קבלת אישור היציאה, ותאום ראשוני של מפקח השל"ח
במחוז. אין להוציא תלמידים ללא תאום ואישור גף של"ח.

בכבוד רב,

ד. רייזר

העתק:מר:זינר אמנון - מנהל האגף במחוז
מטה גף של"ח - ירושלים
מדריכי של"ח ביה"ס
מרחב גדנ"ע מרכז

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

התאחדות
האגודה
בישראל

7.3.1991

כ"ה
תק"א

דחוף ביותר

לכבוד
מר יוסי אחימאיר
מנהל לשכת ראש הממשלה.

מר אחימאיר חיקר,

מאחר ונבצר מראש הממשלה לראות אותנו (בהתאם לאינפורמציה שקיבלתי ממר מיכאל וקל) אני מרשה לעצמי לערוך בזאת תזכיר קצר עם עיקר הדברים. אני מבקש בכל לשון שתואיל להעביר את הטקסט הזה לחשומת-לב ראש הממשלה מאחר ומדובר פה במשך בחמש קיום החקלאות בישראל ומאחר ושר החקלאות אינו מבטא בהצעותיו את דעת החקלאים במדינה. חשוב מאד שמסמך זה ייקרא על-ידי ראש הממשלה לפני הדיון בממשלה בנושא ביום א' הקרוב.
אני סודה לך מאד מראש.

אליהו איזקסון.

לכבוד
מר יצחק שמיר -
ראש הממשלה,
ירושלים.

כבוד ראש הממשלה,

מאחר ובגלל עומס המאורעות הנוכחיים נבצר ממך לראותני ומתוך ידידות והערכה שאני רוחש לך אני פונה אליך בזאת בכתב בבקשה שתואיל לתת תשומת לב לדברים הבאים שבחס מתוארת בעיית קיום החקלאות בישראל. ברור הוא שקיים משבר חסור בסיסיות חמים כהוצאה מכמה שנים של מינוס בנשמים. כמו-כן ברור שחמים חס יסוד קיומי לחקלאות ובלעדס אין אפשרות לחקלאות להתקיים. אנחנו נמצאים עכשיו על פרשת דרכים בין חזרת ארץ-ישראל לדבר, נשמח כפי שמצאנו אבותינו החלוצים הראשונים בני העלייה הראשונה, לבין מציאת אפשרות קיום לחקלאות בנישה קונסטרוקטיבית לחמש קיומה. החצעות הנשמעות כיום במשרד החקלאות לא תבאנה לפתרון וקונסטרוקטיבי ואם תתקבלנה על-ידי הממשלה תבאנה את חרס החקלאות וכל חנובע מכן באחריות הממשלה. חנישה לדעתנו צריכה להיות כדלקמן:
מסמרי חטלפון חחדשים
שלנו תכ: 0-9-8-6952227

משרד החינוך והשכלה
מנהל המערכת

התאחדות האכרים בישראל

1. על המדינה להשקיע כספים בחיפוש מקורות מים חדשים, פיתוח מקורות קיימים ושמירה מבזבז כמויות גדולות של מים שהולכות לאיבוד גם עכשיו בגלל אי קיום מתקנים לשמירת מים המתכבזים בעשרות מיליונים מטרים-מעוקבים.
2. יש להבטיח פיצוי כספי נאות לכל מי שיוותר על מיכסת המים שלו או שיטילו עליו לוויתר. מדובר בפיצוי שיאפשר לחקלאי הנדון לא רק לשמור את מטעו, אלא גם סכום כדי מחייתו עד עבור זעם. הפיצוי הכספי לחקלאי הוא תנאי מוקדם הכרחי וקיומי לכל פתרון.
3. יתר נמישות ביחס להצבת חקווים האדומים. כלומר יש אפשרות לתת גם במצב הנוכחי כמויות נוספות אם כי מוגבלות של מים על-מנת לצמצם במשהו את ההחלטה הגורלית לגבי מי יישרד לאחר קיצוצים.
4. הקיצוצים והפיצויים הם לשנה אחת בלבד כסוף לביקורת בעוד שנה לאחר חורף נוסף ולאחר בדיקה מחודשת של המצב לגבי העתיד. כלומר הזכויות של החקלאים למיכסות המים אינן סוצעות מהם אינן נפקעות מהם אלא מושעות לשנה אחת.

ברור שמתעוררת בעיית המימון מצד הממשלה ובגלל בעיית זו חפנייה אליך כבוד ראש-הממשלה, תרנו מסגור פת קקסטרופה ובחשלוות לאומיות כלכליות וחברתיות לא פחותות טאשר אילו היתח חס ושלום פוקדת אותנו רעידת אדמה או התקפת אויב נוראה. וכמו שהמדינה היתה ללא ספק מתמודדת עם רעידת אדמה או עם פעולות אויב הרסניות, כך היא חייבת להתמודד עם שואת הבצורת הפוקדת אותנו. ההצעות שקיבלנו באופן בלתי רשמי ממשרד החקלאות פרושן שפרט לחקלאים היושבים על מקוונות מים (וזכו מיעוט קטן) כל השאר לא יחיו ולא ימותו ובנייר שראינו בכלל לא מדובר על פיצוי כספי. במידה ודובר בעל-פה על סכומים, אלה לא נראו מספיקים על-מנת לאפשר לחקלאי קיום מכובד לשנה הנוכחית. בשם כל חקלאי ישראל הנוי מבקש ממך בכל לשון להתערב בנושא ולדאוג לכך שהממשלה לא תקבל החלטה סופית בגדון ללא התחשבות בהשלכות הלאומיות, האקולוגיות, חברתיות והכלכליות הנוגעות לעצם קיום המדינה. צריך לקיים דיון בראשותך ובנוכחות שרי האוצר והחקלאות יחד עם נציגי החקלאים לפני שהממשלה חותכת בעניין. בעניין חשוב כזה האחריות לא תהיה על שר זה או אחר אלא על הממשלה כולה. הייתי מבקר להניד דברים אלה בעל-פה אבל אני בהחלט מבין את הוסיבות בהן נבצר היה ממך לראותנו תוך ימים ספורים ואעריך מאד אם תבין שדברים אלה אין בהם הגומה אלא להיפך יוצאים מסש מליבם של אלפי חקלאי ישראל.

בברכה ובכבוד רב,

אליהו איזקסון, נשיא.
מספרי הטלפון החדשים
שלנו הם: 0-9-8-6952227

תל-אביב, י"ד באדר תשנ"א
28.2.91

תיק

מאריך

המסמכים הכלליים של המעבדים בארץ ישראל
הסתדרות הפועלים החקלאים

המרכז החקלאי

טל: 03-5429940/1

לכבוד

ראש הממשלה

מר יצחק שמיר

כבוד ראש הממשלה,

ברצוני להודות לך בשמי וכשם מזכירי תנועות ההתישבות כלן,
על הזמן שהקדשת לנו לפגישה בנושאי המח' להתישבות ובנושא מצוקת המים.

קבלנו בסיפוק רב את דבריך והזדהותך עם ההתישבות והחקלאות
בישראל ועמדתך בשאלות אלה מוכרת לי ומכובדת עלי.

נמסר לנו מפי חברנו עוזרך לענייני התישבות הח' מיכאל דקל
על דבר העלאת נושא החקלאות בישיבת הממשלה האמורה להתקיים ביום 10/3/91 ובהמשך
נמסר לנו ע"י שר החקלאות כי נושא החקלאות ונושא המים יעלה על ידו באותה ישיבת
הממשלה.

עמדת המרכז החקלאי ועמדת חקלאי ישראל כלם הומצאה על ידינו
למשרדך. אנו מקבלים את הקיצוץ ונשתף פעולה באופן מלא באם תביעתנו לתשלום עבור
הקטנת מכסות המים תבוא על סיפוקה. בלי זאת אי אפשר, אנו מקווים ובוטחים כי
הממשלה תבין ותאשר.

בכבוד רב

שמחה אסף
מזכ"ל המרכז החקלאי

שא/רפ

תשנ"א

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ג באדר התשנ"א
27 בפברואר 1991

ד"ר (לש) (מנהל)

אל: שר האוצר

מאת: מזכיר הממשלה

שלום רב,

הנדון: הצעות להחלטה של שר החקלאות

מצורפות 3 הצעות החלטה: (1) פיצוי על הנזק הנגרם בגין הקיצוץ במיכסת המים למיגזר החקלאי בשנת 1991; (2) הצעת החלטה בנושא משק המים; (3) שינוי במבנה המשק החקלאי, אשר שר החקלאות מבקש להעלותו על סדר יומה של הממשלה.

על-פי סעיף 5 בתקנון לעבודת הממשלה, נודה על חוות דעתך תוך שבועיים ימים.

בברכה,

אליקים רובינשטיין

העתק: ראש הממשלה
שר החקלאות

שר החקלאות

פיצוי על הנזק הנגרם בגין הקיצוץ במכסת המים למגזר החקלאי בשנת 1991

מחליטים

1. להעמיד לרשות המיגזר החקלאי 250 מלש"ח כפיצוי תקציבי בשל אובדן הכנסות בשנת 91, כתוצאה מקיצוץ חמור במיכסות המים.
2. צוות משותף למשרד החקלאות והאוצר יקבע תוך 30 יום את אמות המידה והחלוקה של הפיצויים.
3. הפיצויים יועברו לזכאים לא יאוחר מ - 31/10/91.

דברי הסבר

בגלל המשבר במשק המים והקיצוצים החריפים במיכסות המים בשנת 1991 למיגזר החקלאי, יגרם לחקלאים נזק כלכלי רב ואבדן פרנסה, אשר מחייב פיצוי מתקציב המדינה. הפיצוי על הקיצוץ החריף במיכסת המים מתחייב בגלל ההיבט הכלכלי היות ויישום תכנית הקצאת מיכסות המים לא תאפשר ללא פיצוי כספי כגיבוי לתכנית. חומרת הקיצוץ במיכסת המים אינה שווה והיא תוכננה מחד לפי מצאי המים באיזורים השונים (מקורות מים שאינם מחוברים למערכת הארצית, מציאות מי קולחין או מליחים באיזור וכו'...) ומאידך לפי הצרכים החיוניים ביותר למשק הבודד ולמשק הלאומי: העדפת גידולים ליצוא וגידולים אשר בהם הנזק הינו בלתי הפיך, על פני גידולי שדה חד שנתיים ועתירי השקיה. מצב זה גורם נזק שונה לחקלאים (לפי מצאי המים באיזור ולפי הענפים שבמשק) וכדי לזכות בשיתוף פעולה של החקלאים ליישום תכנית הקצאות המים, יש לגבות את התכנית בפיצוי כספי. דרישת הפיצוי הכספי של המשרד עומדת על 250 מליון ש"ח עבור קיצוץ במיכסת מים בהיקף של 500 מלמ"ק.

אומדן ראשוני של ההפסד, המפורט להלן, הינו של הייצור החקלאי הישיר בלבד; ואינו כולל את ההפסדים בכל מערכות התמך ומערכות עיבוד התוצרת (תעשיית המזון).

הנתונים להלן מתייחסים לשטחי השלחין בלבד.

שר החקלאות

שנוי במבנה המשק החקלאי

מחליטים

- (1) להעמיד לרשות המיגזר החקלאי, התקציבים הדרושים לבצוע השינוי המיבני במשק החקלאי הנדרשת כתוצאה מצמצום מיכסת המים וייקורם, והקמת ענפים חליפיים בעלי תפוקה שולית גבוהה ליח' מים.
- (2) ההיקף התקציבי שיועמד לרשות המיגזר החקלאי לביצוע השינוי המבני במשך מס' שנים יחיה תואם את צמצום ענפי השלחין הנובע מצמצום מיכסות המים וייקורם.
- (3) להקציב למגזר החקלאי בשנת 1991 תקציב פיתוח לענפי יצוא בהיקף של 68 מלש"ח כמענק וכן 68 מלש"ח כהלואה בערבות מדינה מלאה ובתנאי ריבית מועדפים.
- (4) להעמיד לרשות משרד החקלאות תוספת התקציב הדרושה למו"פ לחקר ופיתוח שווקים ולהדרכה הדרושים לבצוע הרפורמה במשק החקלאי, בסך 35 מלש"ח לשנת 1991.

דברי הסבר

צמצום מיכסות וייקור המים למיגזר החקלאי

שאיבת יתר ודלדול מקורות המים של המדינה במשך שנים רבות מחייבים צמצום ניצול מקורות המים השפירים.

הצורך בהפניית כמות הולכת וגדלה של מים שפירים למיגזר המוניציפלי והתעשיתי עם הגדלת האוכלוסיה, יגרמו לצמצום חמור נוסף במיכסת המים למיגזר החקלאי.

העלאת מחיר המים במשך חמש שנים למחירם הריאלי משמעותה יותר טהכפלת מחירם הנוכחי.

קיצוץ המיכסה וייקור המים לחקלאות מחייבים בצוע שינוי מהיר במשק החקלאי, דהיינו, שינוי מענפים עתירי השקיה לענפים סופר אינטנסיביים כמו: חממות ובתי צמיחה, לענפי יצוא עתירי טכנולוגיה והון והמבטיחים הכנסה שולית גבוהה ליח' מים, מאידך הרחבת חקלאות הבעל בשטחים המתפנים מהשלחין מחייבת החדרת גידולים חדשים מחליפי יבוא, וריוחיים יותר מהחיטה, והדרושים למחזור זרעים עם החיטה.

שר החקלאות

השינוי במשק החקלאי חייב להיעשות בקצב צמצום מיכסת המים והעלאת מחירם, כדי למנוע הרס חקלאות השלחין בטרם יצירת האלטרנטיבה.

השינוי במשק החקלאי מאפשר הגדלה משמעותית בתעסוקה לעולים החדשים.

השינוי המהיר הנדרש במיבנה המשק החקלאי מחייב השקעה במו"פ שיבטיח עליונות התוצרת החקלאית בשוקי היעד, וכן חקר ופיתוח שווקים לתוצרת היצוא.

ההסבה המקצועית של חקלאים מחקלאות השלחין הקונבנציונלית לחקלאות עתירת ידע וטכנולוגיה מחייבת תוספת כח אדם בהדרכה, שיאפשר קליטת חקלאים בענפים החדשים. אי בצוע הרפורמה החקלאית, יגרום לנטישה מאסיבית של שטחי שלחין, צמצום מפת ההתיישבות, הפקרת קרקעות הלאום בידי זרים וצמצום ייצור מזון לאוכלוסיה המקומית הגדלה, עד כדי הצורך ביבוא של תוצרת חקלאית טריה.

ביצוע השינוי, הינו תהליך שחייבים להתחיל בו באופן מיידי ואשר ימשך על פני 5-7 שנים.

חממות ובתי צמיחה הינם ענפים עתירי הון, אשר להקים נדרש סיוע תקציבי משמעותי. ללא סיוע זה לא יוכל המגזר החקלאי לבצע השינוי, בפרט לאור המצב הכלכלי הרעוע של החקלאים.

עד כה, הקמת חממות ובתי צמיחה אשר עמדו בקריטריונים של מינהלת ההשקעות נהנו ממענק של 40% מהון ההשקעה. בתנאים אלה הוקמו אשתקד רק כ-3000 דונם חממות ובתי צמיחה בהיקף כספי של 23.2 מיליון ש"ח.

ללא שיפור התנאים, ביצוע השינוי, דהיינו הקמת 5000 דונם (מעבר ל-3000 דונם בשנתיים) תהיה משימה בלתי אפשרית ולא נוכל לישמה.

לדעתנו יש להעמיד תנאי ההשקעה על: שליש מענק, שליש חלואה בערבות מדינה, ושליש הון עצמי.

החלואה תהיה בערבות מלאה של האוצר ובתנאי ריבית מועדפים.

סך התקציב הנדרש:

מענק השקעה	68.7 מלש"ח
מו"פ והדרכה	35 מלש"ח
סה"כ	103.7 מלש"ח
ערבות מדינה	68.7 מלש"ח

התקציב יועבר למיגזר החקלאי לפי תכנית משרד החקלאות דרך מינהלת ההשקעות של המשרד.

תוכנית להתאמת החקלאות ליצור תוצרת בניצולת מים גבוהה לשנת 1991

תקציב המדינה הדרוש (במליוני ש"ח)

הנושא	גודל השטח (דונמים)	סה"כ השקעה	33.3% מענק ממשלתי	33.3% חלואה בערבות מדינה
(1) חממות לגידול ירקות ליצוא				
עגבניות, מלונים, פלפל, חציל מלפפונים, תבלינים ירוקים.	2,500 די'	90.0	30.0	30.0
(2) חממות פרחים				
ורדים, צפורן, גיבסנית, גדולי תאורה שונים, חרציות.	2,500 די'	96.0	32.0	32.0
(3) בע"ח ומוצריהם ליצוא				
דגי נוי, דגי מאכל (דניס לברק) יענים, תניניים.		20.0	6.7	6.7
סה"כ		206.0	68.7	68.7
מו"פ, פתוח וחקר שווקים				
הדרכה			5.0	
סה"כ			103.7	68.7

סה"כ תקציב נדרש: 103.7 מל' ש"ח מענק + 68.7 מל' ש"ח ערבות מדינה

תכנית זו התגבשה על סמך הערכת בקוש שוקי היצוא כושר החקלאות
ומצאי מערכות סמך קימות ולא מנוצלות.

שר החקלאות

27.2.91

- 1 -

הצעת החלטה בנושא משק המים

מחליטים

1. מקורות המים הגיעו השנה לשפל ללא תקדים. כדי לחמיעט את הנזקים הכלכליים למשק המים ולחקלאות וכדי להתחיל לשקם את מקורות המים יש לנקוט בצעדי חרום לחסכון במים בכל המגזרים. ובמקביל, יש לפעול להפקת מים מחושבת על גבול חסכון החידרולוגי. כמו כן יש להקצות בדחיפות אמצעים:
  - לפיתוח מקורות מים חדשים ולהגמשת כשר
  - 127 מלש"ח - השאיבה והאספקה לשנת 1991.
  - לחקירות הנדסיות ודרושות לתכנון
  - 10 מלש"ח - ולפיתוח מקורות מים.
  - ליזום פעולות חסכון במים עירוניים.
  - 3 מלש"ח
2. תוכן בהקדם תוכנית אב לשיקום ולפיתוח משק המים בעשור הבא, להבטחת הכמות והאיכות, כדי שמים לא יהיו גורם מגביל לגידול האוכלוסיה ולקידום הכלכלי.
3. כדי לבצע את תוכנית האב והפרויקטים הדחופים שהוזכרו יוקם לאחר, גוף לאומי לתכנון כללי של משק המים והביוב, ולהגנה על מקורות המים. גוף זה ייזום תכנון מפורט ויפקח עליו. כמו כן ישמש הגוף הזה כיועץ מקצועי ומקור המידע לממשלת ולכל דורש.
4. להבטחת ניהול נאות של משק המים וכדי למנוע פגיעה במקורות המים יש ליזום שינוי חקיקה ואלה הם:
  - 4.1. תשלומים למים, תשלומים לצריכה חריגה וקנסות, יהיו צמודים לאינדקס וישאו ריבית לפי חוק פסיקת ריבית.
  - 4.2. אפשר יהיה להטיל תעריפי הפקה על מפיקים, כגון חוצאות, שעושה המערכת לכלל מפיקי המים. (המפיקים הפרטיים נהנו מהם עד כה ללא תשלום).
  - 4.3. רשויות מים ואגודות מים יקיימו הנהלת חשבונות ומשק סגור למים ולביוב.
5. תמורת פרויקטים חדשים, של אספקת מים, יחוייבו הצרכנים, במלוא העלויות, לאחר.
6. ההפקה המותרת מדי שנה תיקבע ע"י גוף מקצועי בלתי תלוי, חריגה מהמלצותיו של גוף זה, תוכל להיות אך ורק בהחלטת ממשלה.
7. בכל פתרון פוליטי בעתיד, יש להתחשב בשליטה במקורות המים.

שר החקלאות

- 2 -

הסברים

1. מצב משק המים ושיקומו

1.1 כמויות המים

מדיניות ההתישבות, יצור חקלאי, גידול האוכלוסיה והעליה ברמת החיים, גרמו להפקה הולכת וגוברת של מים, מעבר למלוי החוזר, בממוצע רב שנתי. הגרעון במקורות המים, הלך ועלה והגיע בערך כדי היקף הפקה של שנה שלמה. כמויות מים חד פעמיות, שהיו במקורות המים נוצלו. נות בצורת הביאו למצב של שפל ללא תקדים בשנה זו. לפי הערכה מירבית, ניתן להפיק ללא החמרה של המצב פחות מ-2/3 מהממוצע הרב שנתי. בחשבון פשוט, נותרה לחקלאות פחות ממחצית הכמות, שהיתה בשימוש עד כה.

הוועדה ההידרולוגית של נציבות המים, יחד עם מומחים נוספים, ניתחה את המצב וחמליצה על נטילת סיכון מחושב וזהיר בהחמרה, חד פעמית, של מצב מקורות המים בשנת 1991. זאת, כדי שהיקף ההפקה, יוכל להימשך ללא שינוי במשק מספר שנים, ובהדרגה יביא לשיקום מצב המקורות. הרצון הוא להימנע, בעתיד, מתנודות חריפות בהיקף הפעולות החקלאיות, תנודות, שתכרוכנה איתן נזקים לא פרופורציונליים. (ראה נספחים 1,2).

1.2 מצב משק המים

במשך עשרות שנים היו ההשקעות במשק המים מעטות מדי. בקרנות לשיקום המערכת ובפיתוח מקורות מים חדשים. ההשקעות במחקר ופיתוח ובניסור, של מצב המים היו מגוונות. נוסף לכך, ההשקעות, שהתאפשרו לא נעשו תמיד ביעילות.

כל אלה הביאו למצב חמור במשק המים, למערכת הובלה וחלוקה מיושנים ובלתי גמישים, להפסד ניכר מאוד של כמויות מים, ולנזקים מיותרים.

ישנן מערכות מים דולפות, לעיתים כדי 20%-30% מכמות המים. (המקסימום הוא כ-50% בעיירה חצור). ישנו זיהום גובר והולך של מקורות מים.

כמויות המים הכוללות אינן גזירת הגורל. רעיונות חדשים ושיטות חדשות יכולים לשנות את מצב הדברים באורח יסודי. אלא, שבניגוד לשנות ה-60 נעשה מעט מאוד, בשנים האחרונות, בפיתוח חדשני.

שר החקלאות

- 3 -

1.3 צעדים דחופים לשיפור מצב המים

תוכנית החפקה שהומלצה ע"י הוועדה ההידרולוגית וכן התכנית החקלאית, לא יהיו ברי ביצוע ללא שורה של פעולות מקבילות. (נספח 3).

א. פעולות חסכון אצל צרכנים לא חקלאיים:

- ניתן להשיג חסכון המתקרב למאה מיליון מטרים מעוקבים של מים בשנה בהשקעה, שהיא קטנה פי 5 עד 10 מהשקעה במקורות מים חדשים.
- יש לאסור השקיית גינות נוי אלא במי שופכין מטופלים, או במים, שיחויבו בעלות שולית של מים מותפלים (ראה נספח 5).
- ניתן להשיג פעולות חסכון, בדרך של הסברה, הדגמה והתקנה בבתים.

ב. הגמשה של כושר השאיבה והחלוקה

- ישנם איזורים חלוקים במחסור במים וכאלה, שבהם ניתן להפיק מים, אך הרשות איננה מאפשרת זאת.
- יש להפריד רשתות ולשנות רשתות, כדי לנצל מים לא שפירים. (ראה נספח 6).
- בתוך משק בודד מאגר מי השופכין, איננו בהכרח ליד הגידול, שהועדף.

ג. פיתוח מקורות מים

ישנם מקורות מים בלתי מנוצלים, הן של מים שפירים והן של מי ביוב מושבים. ללא כל חידושים מהפכניים, בעלויות סבירות, ניתן להגיע עד לתוספת הפקה של 200 מיליון מ"ק לשנה, כמות שאינה מנוצלת היום. כפעולת חרום ל-1991, מוצע לפתח מתקנים להפקת כ-50 מלמ"ק לשנה. יש לחזור ולהקציב גם לשנת 1992 כדי להפיק כמות מים דומה. (ראה נספח 6).

ד. ניטור

מחמת הצורך לפעול סמוך לקווים האדומים יש הכרח בניטור אינטנסיבי כדי לודא, שלא יגרם נזק מהיר ובלתי צפוי מאוד גיטא, וכדי לבדוק את מידת הדיוק בקביעת הקווים האדומים מאידך גיטא. פעולה זו הכרחית הן כפעולת "מודיעין" והן לצורך "הפקת לקחים".

ה. חקירות הנדסיות

תכנון של פרויקטים להפקת מים והכנת תהליכי זיהום כרוכים בחקירות גאופיזיות, קדיחת בארות ובדיקת מתקנים יקרים באופן יחסי. זהו חלק הכרחי של התכנון ההנדסי השיגרתי.

שר החקלאות

- 4 -

סכומים אלה חסרו, זה שנים, מתקציבי מחקר, מחד גיסא, ומתקציבי תכנון, מאידך גיסא, ללא הקצבה לפעולות אלה, התכנון עפ"ר לקוי בהשערות בלתי מאומתות, בפרמטרים לא מדויקים או בגישה יקרה של ניסוי ותיקון. הנזק, על כן, גדול בהרבה מהחסכון. ההיקף דומה לתקציב התכנון עצמו. מוצע להקציב לכך 10 מיליון ש"ח לשנה, למספר שנים.

2. תכנית אב למשק המים

2.1 כמות הביקוש ואספקתה

הביקוש היום, עולה על התפוקה הממוצעת המותרת, יש הגורסים, שעם עליית הביקוש יש לתת לשימושים הפחות כלכליים לנשור, מכוח מערכת מחירים ריאלית, או עליית מחירי הביקוש. בגישה זו יש יותר משגיאה אחת.

א. גם מערכת מחירים ריאלית לא תרתיע את מרבית הפעולות הכלכליות הוולנטריות. למשל, בתפוזים הנחשבים עתירי מים, חלק המים בתשומות הוא 6-7% וחלק התשומות מפתח בית האריזה עד לשיווק מגיע לכדי מחצית.

ב. ספק, אם ראוי לקנוס את הצרכנים במחירי ביקוש, העולים בהרבה על העלויות. בענפים מתקדמים בחקלאות, התפוקה הסגולית הולכת ועולה בהתמדה.

ג. מצד אחר, אין לקבל, כעיקרון, השלמה עם כך, שכמות המים במדינת ישראל תשמש גורם מגביל להגשמת מטרותיה. כנגד זה ישנם פתרונות אפשריים.

השימוש הכולל במים בישראל, הוא היום בין 400 ל-500 מ"ק לשנה לנפש. השימוש הממוצע, במסגרת הצריכה הביתית, הוא כ-100 מ"ק לנפש לשנה. פיתוח משק המים חייב לגדול, עד כמה שאפשר, תוך הרחבה של הפעילות הכלכלית בפרופורציות דומות. מספר זה איננו מוגזם ואף צפוי לגידול, כתוצאה מנסיות להעלאת רמת החיים. כן, יש לזכור, שרמת השימוש בקבוצות אוכלוסייה גדולות נופלת עדיין בהרבה, ביחס לממוצע ויהיה הכרח במוקדם או במאוחר להגיע לשיויון.

2.2 דרישות איכות של המים ואיכות אספקת המים

לצריכה הלא חקלאית, ישנן שתי דרישות מחמירות מאספקת המים.

א. אמינות אספקה כמעט מוחלטת, בקנה מידה שעתי, יומי, עונתי ורב שנתי.

ב. אבטחת איכות מים גבוהה.

שתי הדרישות מייקרות מאוד את מערכת המים למיגזר זה. בחישוב עלויות, יש לקחת זאת בחשבון. לעומת זאת החקלאות משלמת השנה ביוקר רב עקב הירידה באספקה. ברוב המקרים נגזרות ועולות דרישות האיכות למים בחקלאות, בגלל סטנדרטים של מי שתיה.

שר החקלאות

- 5 -

באנלוגיה, במערכות חשמל ההפרש בעלויות בין אספקה לצריכת בסיס ואספקה לשיא צריכה היא 1:3. סימולציה רב שנתית מראה הבדל גדול בין כמויות המים שניתן לנצל בתפוקות משתנות ובין כמויות המים בתפוקה אחידה. (כ-300 מיליון מטרים מעוקבים לשנה - ראה נספח 3).

הדרישה לאיכות מים בשימוש עירוני ותעשייתי, תהיה קשה יותר ויותר למילוי מדי שנה. ישנן תכניות הקובעות, שלא ירחק היום, שבו הדרך היחידה לאבטחת האיכות תהיה זיקוק המים. מחיר הזיקוק זהה למעשה, בין אם המים הם מי תהום במליחות גבוהה ובין אם הם מי ים.

על כן, אחד והתרחישים הצפויים ביותר הוא, שהאוכלוסייה העירונית תהיה ניזונה במים מותפלים בתהליך של זיקוק. מי הביוב המסופלים ישמשו בעיקרם להשקיה.

מחיר מים מותפלים בזיקוק אמנם יותר מדולר למטר מעוקב. זהו איננו מחיר מרתיע לשימוש לא חקלאי, כאשר מוכנים לשלם כיום מחיר כזה לכמה בקבוקי מים מינרליים, רק מסיבות של אבטחת איכות. התקבלה אינפורמציה שתשלום אופייני למטר קוב בצריכה עירונית מהריין, בגרמניה, הוא כ-2 מרק למטר קוב ואגרת הביוב גם הוא כשני מרק למטר קוב.

2.3 טכנולוגיות חדשות

יהיה צורך לבדוק טכנולוגיות חדשות שעקרוןן הוכח לייצור מים ולייצור אנרגיה ממקורות סולריים. יש לראות בכך חלק מבדיקת תוכניות האב.

2.4 חרשת

יש לתכנן מחדש את כל החרשת, הארצית והמקומית. הדבר דרוש, בין השאר, מחמת הסיבות הבאות:

- א. שינויים בסוגי מים, שפירים ולא שפירים.
- ב. הצורך בהגמשה של המערכת להעברת מים מאזור לאזור.
- ג. כניסה של מקורות מים מותפלים, שיוכלו לחסוך גם חלק ניכר מעלויות השאיבה וההולכה.
- ד. הגדרות מחדש של אמינות ההספקה, מועדי ההספקה, שיא צריכה וכו'.

באותה עת ישנה גם הצדקה לתכנון מחדש של המערכת הארצית והאיזורית, בגלל הגיל הגבוה של המערכת ובגלל הגידול המהיר של האוכלוסייה.

2.5 תכנון בתהליך נמשך

התכנון הוא תהליך נמשך ומתחדש. יש לקיים את צוותי התכנון הארצי והאזורי ברציפות וברמה המקצועית הגבוהה ביותר. (ראה נספח 7 על גוף תכנון).

שר החקלאות

- 6 -

3. הגוף הלאומי לתכנון משק המים (נספח 7)

תה"ל היתה אמורה לשמש בתפקיד זה. במשך שנים רבות היא מילאה את התפקיד במידה רבה. ההערכה היא, שתה"ל איננה מתאימה עוד, כפי שהיתה, לתפקיד זה. הנזק הנובע מכך למשק המים הוא בגלל ראייה, שאינה תמיד אובייקטיבית עניינית, ברמה מקצועית, שירדה מאוד. התוצאה היא: מפעלים יקרים, שלא לצורך, ופעמים רבות בעלי תפקוד לקוי. בגלל קשיים כלכליים העניין לקבל שכר עבודה עולה על היושר המקצועי. תה"ל, שהיתה צריכה לסייע, לכל דורש, בנתונים על משק המים, מתחרה במתכננים פרטיים ומונעת את התפתחותם, וזאת בסיוע כספי המדינה.

בנספח 7 מובאת הצעה להקמת הגוף הלאומי לתכנון משק המים, באופן, שיובטח במידה רבה נגד הליקויים, שנגלו בתה"ל.

4. ניהול משק המים ופעולות חקיקה

4.1 אכיפת ההקצאות

עד היום הקצאות המים היו על הנייר בלבד. התשלומים, תשלומי החריגות מההקצאה וקנסות אינם צמודים, לא הוגשו תביעות משפטיות ולא ניגבו כספים. במגזר העירוני, להקצאה ישנה משמעות תמחירית בלבד. איננו יכולים להרשות לעצמנו, שתהיה פריצה חסרת רסן של ההקצאות. יותר מכל, הפגיעה תהיה בחקלאים עצמם. בהעדר אכיפה אפקטיבית, גם מחירי מים אינם מהווים גורם מווסת של הצריכה.

בנספח 11 מובאת הצעת חקיקה להצמדה וריבית לפי חוק פסיקת החובות.

4.2 רכיבי עלות המים והמחיר

א. מוסכם, על הכל, שיש לבסס את מחיר המים, במידה רבה, על העלויות, גם אם יתווספו שיקולים נוספים בקביעת המחיר. מן הראוי למנות את מרכיבי העלות ובעיקר את אותו חלק, שנישכח בד"כ.

בעלויות המים הכרח לראות את המכלול כלהלן:

- עלות ההפקה
- הטיפול במים
- הולכת המים
- אגירה או פרטיבית
- חלוקה
- איסוף הביוב במגזר הלא חקלאי ואיסוף הניקוז במגזר החקלאי
- טיפול בביוב ובניקוז
- הרחקת הביוב והניקוז או השבתם
- פעולות למניעת זיהום מקורות מים.

שר החקלאות

- 7 -

ב. הדגש הוא על ערך חליפי של מקור המים המתכלה, בראשית מחזור השימוש במים והטיפול בביוב ובניקוזו בסופו של המחזור.

חוסר אמצעים וחוסר אחריות בטיפול בביוב גורמים להפסדי מים ולבעיות זיהום חמורות. חוסר התיחסות לחלקו של הנקוז בחקלאות מביא בסופו של דבר להמלחת עמק יזרעאל או להמלחה הולכת וגוברת של אקוֹיפריס כמו בדרום הערבה.

אם לוקחים בחשבון את הניקוז, מתברר עד מהרה שערכו של קוב מים במליחות נמוכה גבוה בהרבה מזה של קוב מים במליחות גבוהה. יש הכרח בשטיפה וניקוז וככל שהמליחות גבוהה יותר כמות השטיפה גדולה יותר. בעתיד יש למדוד נפחי מים ע"פ ערכם בנטו. זהו שינוי מרחיק לכת בעלויות ריאליות ומחירים מתחייבים. ריאליות ומחירים מתחייבים.

ג. בכל אחד מרכיבי העלות יש לכלול:

- החזר השקעות
- עלויות תפעוליות
- דמי ניהול
- תכנון ושיפוט התכנון
- מו"פ על סוגיו
- איסוף נתונים ופרמטרים הנדסיים.

ד. חישוב המחיר

קיימות גישות שונות לחישוב מחיר המים החל מהמישור הכלכלי תאורטי. בודאי שאיננו בהסכמה ביחס לבחירת מדיניות, הגדרת יעדים לאומיים וכללי שיוויין. אין חילוקי דעות שיש לחתור למחירי מים אשר יכסו את מכלול העלויות ללא סבסוד. אין הסכמה שיש להתקרב במידה זו או אחרת לקראת מחירים דיפרנציאליים לפי העלויות. נציבות המים שוקדת היום על חישובי העלויות, לפי פרויקטים, איזורי לחץ וכו'. אין זה תהליך פשוט והוא יתארך על פני השנה. הוחלט בממשלה שתהליך התאמת תעריפי המים בחקלאות יתפרס על 5 שנים.

4.3 תעריפי הפקד

בנספח 10 מובאת הצעת חקיקה המתקנת את חוק המים באופן שאפשר יהיה לחייב את המפיקים השונים והמשתמשים השונים ברכיבי עלות שהמערכת המרכזית דואגת להם והם אינם נושאים בתשלום עבורם. הדבר מתייחס באופן מיוחד למפיקים פרטיים שאין בינם ובין הנציבות יחסי ספק וצרכן. הם אינם דואגים למקור חלופי או למניעת פגיעה במקורות המים וכן אינם משלמים תמורת שירותים מרכזיים הממומנים באופן מרכזי.

שר החקלאות

- 8 -

4.4 הנהלת חשבונות סגורה למים וביוב

שתי העיריות היחידות בהן ישנו משק סגור הן כפר-סבא וירושלים. זאת למרות שהיתה בענין זה החלטת ממשלה. אצל הרוב המכריע של העיריות נמצא בבדיקה חשבונית עודף של מספר סנטיים למטר קוב המנוצל לצרכים שאין להם ולא כלום עם משק המים והביוב. בחלק ניכר של העיריות ישנו פחת ניכר של מים מהרשת. הרשות המקומית מרוויחה משימוש בזבזני במים.

יש לעגן בחוק את הדרישה להנהלת חשבונות סגורה או ניהול ע"י חברה עירונית. (הצעה זו איננה מובאת כאן).

4.5 הצעת מחירים ותקציב מקורות ל-1991

בנספחים 8, 9 מובאת הצעה לשינוי תעריפי המים והמשמעות ביחס לתקציב חברת מקורות.

א. מחירי מים לשימושים לא חקלאיים, לשימוש ביתי לתעשייה ולשירותים חורגים מהרשויות המקומיות יעלו לכ-1.5 ש"ח למ"ק. מחיר זה איננו רחוק מהעלות השולית שבה יש לחייב בעתיד.

ב. התוספת של הרשות המוניציפלית מעל למחיר הניגבה ע"י מקורות לא תיגדל.

ג. התוספת עבור חריגות בעיר לא תשתנה.

ד. מחיר המים הממוצע לחקלאות יעמוד על 40 אגורות למ"ק עד ל-100% של ההקצאה.

ה. המחיר עבור שימוש חריג מעל ההקצאה יהיה שווה למחיר הניגבה מהרשויות המוניציפליות.

ו. היטל האיזון לספקי מים יהיה אפס על מים המסופקים על ידי מקורות ויהיה 0.2 ש"ח ליצרנים פרטיים המפיקים מים שפירים משלושת מקורות המים הראשיים. ההנחה היא שלצרכני מקורות תשלום זה כלול כבר במחיר. התוספת באה כאמור לשלם חלק מרכיבי העלות שהמערכת המרכזית משלמת עבורם והמפיקים הפרטיים נהנים מהם ללא תשלום.

לכשתאושר חקיקה בענין תעריפי הפקה (סעיף 4.3 לעיל ונספח 10) לא יהיה צורך לשימוש בקרן האיזון. במידה שיאושרו התעריפים המוגדלים למשק המים כמובא לעיל ייווצרו עודפים חפשיים לפיתוח שיוכלו בחלקם לבוא במקום התקציב המיוחד המבוקש מהאוצר בשנה זו ובשנה הבאה.

שר החקלאות

- 9 -

5. חיוב תמורת פרויקטים חדשים

קיים לחץ מתמיד על המערכת המרכזית להשקיע בפרויקטים של מים ללא מאמץ מצד הצרכן להתייעל או לחסוך. דוגמא אחת היא עיריית אילת-כ-2.5 מיליון מ"ק מי שופכין מזהמים את מי התהום וזורמים בסופו של דבר לים, וזורמים בסופו של דבר לים. קרוב למיליון מ"ק מים מותפלים משמשים להשקיית גינות או דולפים מהמערכת. באותו זמן קיימת דחיפות לכאורה להרחיב את אספקת המים. מפעל ההתפלה עצמו יקר. יבוא מים מפארן יקר והוא בא ממקורות מתכלים היקרים כשלעצמם.

במקרה זה יש לחייב את עיריית אילת לפחות בעלות הממשית של תוספת המים. כך יגרם שינוי במערכת השיקולים שלהם. אם אפשר יהיה לעניין משקיעים פרטיים בהפקת מים ואספקתם לעיר בעלות אמיתית.

אילת איננה דוגמא יחידה. צינור מים לצפת וצינור מים לירושלים מעלים את עלות המים, ב-60-80 סנט. זאת תמורת ההובלה בלבד. וקיימות עוד דוגמאות רבות.

6. מניעת שאיבת יתר

בנספח 4 מובאת הצעת החלטה לממשלה שתכביד על אפשרויות הממונים על משק המים להיכנע ללחצים פרטניים וקצרי ראות, כדי פגיעה במקורות המים.

7. המצב הגאופוליטי של המים

7.1 כמויות מים באיזורנו

מחסור במים קיים בחלק ניכר של ארצות העולם ואפילו בחלקים גדולים של אירופה המערבית. לא כל שכן אצל כל שכנינו. מסתמנים מאבקי מים בין תורכיה עירק וסוריה ובין סודן, מצרים ואתיופיה.

בשעה שבישראל כמות המים לנפש לשנה מתקרבת ל-500 מ"ק, הרי בירדן חכמות קרובה יותר ל-160 מ"ק לנפש לשנה. לשם השוואה בהודו חכמות היא כ-2200 ובארצות הברית 9900 מ"ק לנפש לשנה אלא שלא בכל המקומות האלה הניצול יעיל באותה מידה. ישנו בזבוז משווע במים וחלוקתם מאוד לא אחידה.

באפשרות יושבי ההר לתפוס חלק ניכר ממקורות המים הזורמים מזרחה ומערבה. בודאי שהתפתחות האוכלוסייה שם וחוסר מודעות סביבתית יכולים לגרום נזק חמור לאיכות המים. הירדן, הוא מקור מים שטרם מוצא כליל. מלבד זאת ניתן עדין למנוע מאתנו חלק ממקורותיו בצפון ולכלל אורכו.

שר החקלאות

- 10 -

לבסוף, ספק אם בטווח רחוק נוכל לקיים לאורך ימים שתי חברות שכנות כשמטעמים הטטוריים אחת מהן השתלטה על חלק ניכר של מקורות המים ובפרט ברצועת עזה בה מצב המים קשה מאוד.

המים עשויים לשמש סלע מחלוקת בינינו ובין שכננו. כדי לקדם את פני הדברים, נבחנו אצלנו כמה רעיונות חדשניים להפקת מים רבים דווקא באזורי מדבר. רעיונות שיכולים להפוך לפרוייקט המהווה אינטרס משותף, הן עם ירדן והן בגבול עם מצרים. גם נושאי התפלת מי ים או יבוא מים עשויים להפוך לנושא משותף בינינו לבין ירדן הנעדרת גישה נוחה לים, בימי תמורה אלו ראוי להשקיע מאמץ מיוחד, בתשובה אסטרטגית לא שיגרתית ובקידום שיטות הנדסיות חדשניות.

א.ג.ל.ל.

מועצה אזורית הגליל העליון
דאר נע הגליל העליון 10200 פקס' 06/945637 טל. 06-945611

חאריך _____
מספר 30 _____

התקציב הדרוש לפיתוח מקורות מים בגליל העליון ובגולן

הוכן לפגישה עם ראש הממשלה ביום 27 בפברואר 1991.

מאגרים:

גליל עליון	10	מליון שקל
מרום הגליל	6.5	" "
רמת הגולן	4.7	" "
סה"כ מאגרים	21.2	מליון שקל

פעולות של מקורות	7.8	מליון שקל
קווי מים	2.9	מליון שקל
תגבור קו זמר למשקי ההר	17-	מליון שקל
תגבור משאבות סער רמת הגולן	1-	מליון שקל
סה"כ ההשקעה הנדרשת	49.9	מליון שקל
מתקציבי משרד החקלאות.		

בשם חקלאי הגליל העליון, והגולן.
נודה לטפולך המסור והדחוף למימוש תוכניות אילו.

בכבוד רב

ראשי המועצות: גליל עליון, מבואות חרמון,
מרום הגליל, מטולה, יסוד המעלה,
ראש פינה, רמת הגולן.

מינהל המחקר החקלאי
מו"פ צפון

פברואר 1991
תאריך
קוד: 2-3

הנדון: מצב החקלאות בצפון הארץ וחקציב המו"פ-הצפוני

המשבר בחקלאות מגיע לשיאו בשנת 1991, כאשר חלק גדול מהשטחים החקלאיים לא יעובדו. למשבר סיבות רבות אולם החורף הנוכחי הדגיש סיבה שעד כה לא הרבו להתייחס אליה והיא משבר קשה במשק המים.

המחסור במים לחקלאות יתן את אותותיו החל מהשנה הקרובה והוא יימשך מספר שנים. הבעיה היא ארצית, אבל אידורי צפון מדינת ישראל יסבלו מכך במיוחד, מכיוון שאות מקורות המים הנמצאים בתחומם יעמידו לרשות אוכלוסייה שגדלה והולכת בכל הארץ.

בצפון הארץ הפרנסה העיקרית של התושבים מושתתת על החקלאות והפגיעה בה לא תאפשר קיום של אלפי המשפחות שבגבול הצפון, עמק החולה והגולן.

פתרון הבעיה הוא לא רק חיוני אלא גם אפשרי !!

דיושה חכנית לטווח הקצר שתאפשר המשך קיום לאותן משפחות שמתפרנסות מהחקלאות, וחכנית לטווח הארוך יותר שתשנה את פני החקלאות, לכזו שצריכת המים שלה תהיה קטנה באופן ניכר מהחקלאות של היום.

חכנית כזו כבר קרמה עור וגידים במסגרת המו"פ-הצפוני ! בתקופה כזו נדרש תגבור ניכר ופעילות מואצת של מחקר ופיתוח ולא הפחתה שלה.

המו"פ-הצפוני הגיש שתי חכניות שעברו דיון במשרד החקלאות ונחלת ההפעלה של חכניות אלה נועדה ל- 1 באפריל 1991. רק תיקצוב מיידי של חכניות אלה בהיקף הנדרש יאפשר להתחיל בפעילות של פיתוח מואץ - זהו האור בקצה המנהרה.

בברכה,

ג'ורא לבקוביץ

ד"ר יצחק ארטו

הסתדרות הפועלים החקלאים
המרכז החקלאי

תאריך: 25.2.91
מספר: 45.91

אל: הח' מיכאל דקל - עוזר ראש הממשלה לענייני התיישבות
מאת: שמחה אסף - מזכ"ל המרכז החקלאי

ח.ג.

הנדון: הצעת החקלאים לאופן הקיצוץ במכסות המים לשימושים חקלאים
ולדרכי הפיצוי של החקלאים בגין הקיצוץ במכסות המים

1. ההצעה המצ"ב מסתמכת על הקצאת מים בסך כ-850 מליון קוב מים, לשימושים חקלאיים, לשנת 1991, במקום כ-1.25 מליארד קוב שעמדו לרשות שימושים אלו בשנת 1989, והיא תואמת את הצעות משרד החקלאות להקצבה כוללת של מים, לכל השימושים, בשנת 1991, בסך 1.45 מליארד קוב.

2. לחלן פרטי ההצעה:

א. הממשלה תכריז על הסכמתה ל"קנות" מהחקלאים בשנת 1991 את כמויות המים השפירים שעמדו לרשותם עפ"י המכסות שאושרו להם ע"י נציבות המים בשנת 1989.

ב. כל חקלאי יהא רשאי ל"מכור" למדינה את כל כמות המים הנ"ל או חלקה ובלבד שהמדובר על מים שפירים בלבד.

ג. נכונות הממשלה ל"קניית" המים מהחקלאים תסוייג למים שפירים בלבד ולאזורים הקשורים עם מערכות המים הארציות בלבד.

ד. חקלאי שיביע הסכמתו להימנעות משימוש במים שפירים ("מכירה") בשנת 1991 יקבל תמורת מכירת המים סך של 0.6 ש"ח עבור כל קוב מים שהשימוש בהם יימנע בשנת 1991.

ה. החסדר בתוקף לשנת 1991 בלבד.

ו. בנוסף לכך, תעמיד הממשלה מקורות תקציביים לצורך עידוד עקירה של מטעים ופרדסים שוליים ולא ריווחיים.

לצורך כך תכריז הממשלה על נכונותה להעמיד לרשות החקלאים מענקים לעידוד עקירה כדלקמן:

(1) מענק לכיסוי עלות העקירה (עפ"י תחשיבים לפי סוגי מטע איזורי וכו').

(2) מענק לעידוד העקירה בגובה אחיד של 1,000 ש"ח לכל דונם מטע שיעקר.

ז. באיזורים בהם מכירת המים (ההימנעות מהשימוש בהם) הוולונטרית לא תהיה בהיקף מספיק עפ"י עמדת נציבות המים בהתחשב בהקצאות האיזורים האפשריות של מים שפירים, תהיה נציבות המים רשאית לאכוף מכירת מים למדינה בהיקף שלא יעלה על 50% מכמות המים שעמדה לרשות החקלאים, שהמכירה נאכפה עליהם, על בסיס כמות המים השפירים שעמדה לרשותם ב-1989.

מכירת מים באכיפה תיעשה במחיר שלא יפחת מ-0.5 ש"ח לכל קוב מים שמכירתו נאכפה.

3. עלות ה"הסדר" המוצע

עפ"י החקירות של המחלקה הכלכלית של המרכז החקלאי, סדר הגודל של עלות ההסדר למדינה לא יעלה על 310 מליון ש"ח עפ"י הפרטים כדלקמן:

א. כמות המים שתימכר באופן וולונטרי (במליוני קוב)	250
ב. כמות המים שתימכר באכיפה (במליוני קוב)	150
ג. עלות רכישת המים באופן וולונטרי 0.6 ש"ח לקוב -סה"כ	150 מליון ש"ח
ד. עלות רכישת המים באכיפה 0.5 ש"ח לקוב -סה"כ	75 מליון ש"ח
ה. היקף העקירה של מטעים ופרדסים מוערך ב-100 אלף דונם (מתוך כ-750 אלף ד'').	
ו. עלות עקירה לדונם (ממוצעת) 250 ש"ח -סה"כ	25 מליון ש"ח
ז. עלות מענקי עידוד עקירה לפי 1,000 ש"ח לדונם -סה"כ	100 מליון ש"ח
ח. סה"כ עלות ההסדר המוצע	350 מליון ש"ח

ט. יצוין כי מתוך סך עלות ההסדר בסך 350 מליון ש"ח יש לנכות את החסכון למשק המדינה בסובסידיות שמעניק אוצר המדינה להפקת המים. סובסידיה זו מוערכת בכ-15-20 אנורות לכל קוב מים (מזה מתוקצב - 10 אנורות), כך שהעלות הממשית של ההסדר המוצע הינה:

(1) מתוקצב	-	310 מליון ש"ח
(2) ריאלי	-	270 מליון ש"ח

4. פעולות נוספות שעל הממשלה לנקוט:

בנוסף לאמור לעיל, ובהשלמה להסדר המוצע, על הממשלה לנקוט לאלתר בפעולות הבאות:

א. לגשת מיידית לפיתוח מקורות מים נוספים על מנת שכמות המים שתעמוד לרשות החקלאים לא תפחת, בטווח הארוך מ-1000-950 מליון קוב מים.

ב. נוכח מצבה הקשה של החקלאות, הממשלה נדרשת להקפיא את מחירי המים שהחקלאים נדרשים לשלם עבור יתרת המים שתועמד לרשותם בשנת 1991, עפ"י מחירי המים הנוכחיים.

5. חנני תקווה כי ההצעה המפורטת בזה תשמש בסיס להסדר נושא החקלאות של מים לשימושים חקלאיים לשנת 1991.

ב ב ר כ ה ,

שמחה אסף

מזכ"ל המרכז החקלאי

הסדרות החקלאים - רחובות
רח' הרצל 143
רחובות

ג' באדר תשנ"א
17 בפברואר 1991

לכבוד
מר יצחק שמיר
ראש ממשלת ישראל
משרד ראש הממשלה
ירושלים

כבוד ראש הממשלה,

הנדון: הרס ענף ההדרים ע"י
קיצוץ מכסות המים

ענף ההדרים אשר עשה גדולות לביסוס הכלכלי של מדינת ישראל עם הווסדה עומד בפני כליה מוחלטת עקב קיצוץ המים לענף ע"י שר החקלאות בצורה בלתי מקובלת.

ענף ההדרים ירד בשטח מכ- 520 אלף דונם, ונמצא כיום על 320 אלף דונם - לאחר עקירת פרדסים לא רווחיים וכד'.

בשנת 1959/60 נקבעו מכסות מים ע"י טובי המומחים של הענף ונורמת המים שנקבעה היחה נורמת מים מינימום 720 מ"ק לדונם פרדס לעונת השקיה רגילה (בשנה גשמים ממוצעת לשבעה חדשי השקיה).

בשנת 1986 קוצצו 10% מהנורמה הנ"ל.

בשנת 1990 קוצצו עוד 12% ממה שנשאר - ובסך הכל נשאר לדונם פרדס 580 מ"ק לדונם, דהיינו 75% מהנורמה המינימאלית.

ציבור התאחדות האכרים אשר רוב מנינו ובנינו על חקלאות של מטעים לגידולי ייצוא כגון: פרי הדר, ענבי מאכל לייצוא, גפן יין לייצוא, אבוקדו, נשירים לייצוא ועוד - ייפגע פגיעה בלתי ניתנת לתיקון בנוסף לפגיעה אשר אותותיה ניכרות בחקלאות זו לאחרונה עקב קיצוץ במכסות המים. הוא הדין בגידולי ירקוח, הפוחי-אדמה לייצוא ולשוק המקומי ולמען העליה העתידה.

חשוב להדגיש את ההשקעות הפרטיות של הון עתק אשר הושקע על ידי ציבור נכבד זה מהלואות יקרות פרטיות מבנקים ובריבית גבוהה בציוד השקיה ואביזרים שונים לשם חסכון במים - ונטיעת שטחים באיזור וברישיון משרד החקלאות עפ"י תכנון ודרישות משרד החקלאות. ציבור החקלאים אשר נושא על דגלו גם היום "אם חקלאות כאן מולדת כאן" - הפך החלום הציוני למציאות בידינו נופה של ארץ ישראל, יוצר תעסוקה לפועלים ומשמש כשלוחה של מדינת ישראל בשווקי חו"ל כיצורן מזון לאנושות.

החקלאות אינה רק עסק. חקלאות - זו המדינה, והעובדה של קיומה במשך עשרות שנים הטיבה בהרבה את מצבם של תושבי המדינה-כלכלית, אם כי עצמם של החקלאים לא קיבלו טובות של הנאות יתר על עמל ויזע שהשקיעו, אך חדות יצירתם בכל האמור לעיל - זהו שמחתם ואשרם - ולמען הכלל.

פרנסתם של החקלאים תיפגע שבעתידים, וההשלכות על כל הנלוות כפי שתיארנו לעיל - יגרור למשבר כלכלי וציבורי קשה אשר תוצאותיו מי יסורן.

החקלאות הפרטית במושבות הותיקות כבשה שממה והפכה אותה לגן-עדן ממש, וזאת עפ"י בקשתם ודרשתם של אבות היישוב היהודי בארץ-ישראל, ובעקבות מדינת ישראל אשר בזכות החקלאות צמחה גם היא. מדינת ישראל עודדה, חכמה ודרשה חקלאות - והמדינה חייבת לתת מים לחקלאות.

המושבות החקלאיות הותיקות קלטו במשך עשרות שנים רוב העלייה של יהודים מכל הארצות, והחקלאות בהן משמשת עד היום מקור לא אכזב לתעסוקה ופרנסה לרבים מחושבי מדינת ישראל. גם הבנים של המושבות חוזרים לאחר שרותם הצבאי להיות ממשיכי דרך אבותם - בחקלאות.

החקלאות כבר הצטמצמה מאליה בכ-50% מהעבר לאור הנסיבות במהפכה החקלאית במדינת ישראל כתוצאה מהשקיה מתוחכמת, וגם בשטח הצטמצמה בכ-45%-50%, ובסך הכל כבר חסכה למפרע - טבעית כ-50% ממכסות המים שלה.

כבר כיום מתהלכת הרגשה אצל ציבור החקלאים כי הליכוד אשר מינה את רפאל איתן לשר חקלאות - הרס את החקלאות.

הקיצוץ המוצע ע"י שר החקלאות רפאל איתן, פירושו חיסול החקלאות טוטאלית. שר החקלאות מינה אמנם את מאיר בן-מאיר - כאיש מקצוע, חקלאי ומי שהיה נציג המים בזמנו לבדוק את טענותיו כנ"ל, וכאשר מאיר בן-מאיר הגיש את מסקנותיו והצעותיו לשר החקלאות סירב השר לקבל כלל את דעתו של בן-מאיר למרות שמראש הובטח כי הצעותיו יהיו מהימנות על השר וינחו אותו לקביעת קיצוץ המים לחקלאות, ובעיקר למטעים. מאיר בן-מאיר נפגע מכך והתפטר. מצב החקלאים קשה ובעיקר הפרדסנות. אסור להרוס ענף כלכלי אשר הושקעו בו רוב המשאבים האנושיים והכלכליים, ואנו מבקשים מאד מכם ראש הממשלה על התערבותו המיידית להצלת הענף.

בתודה מראש,

יו"ר הסתדרות החקלאים - רחובות

העמק: מר עמוס רובין, יועץ ראש הממשלה.
מר משה נסים, שר המסחר והתעשייה.
מר יצחק מודעי, שר האוצר.
מר פסח גרופר, ח"כ.
מר יהודה פרח, ח"כ.

תתאחדות
חאכרים
בישראל

אם תלונות באת
מולדת באת
מפת תלונות

17.2.1991

לכבוד
מר יוסי אחימאיר -
מנהל לשכת ראש הממשלה.

נא למסור את ההודעה הבאה לראש הממשלה מר יצחק שמיר.

בחמש לפגישה של המגזר החקלאי שהייתה ואור' ביום 7.1.1991 שבה הודעת
שלא תפקיד את החקלאות הישראלית אני מצטרף להודיע שלפי הודעת שר
החקלאות מר רפאל איתן הוא עומד להנהיג קיצוצים במיכסות המיס שיגיעו
בין 60% - 80% למיכסות הקיימת שגם הן כבר מקוצצות. פירושו הרס גמור
של החקלאות ללא ויכוח. בדרך זו ענף החקלאות שהוא סמל המפעל הציוני
וספק המזון העיקרי לאוכלוסיית הארץ ייעלם לגמרי, בכל מה שנוגע
למרביתם הגדול של הענפים כולל היצוא החקלאי שיעלם כולו.

מתוך אמון בדברים שלך ובגלל היאוש הנורא האופף את החקלאים שעלולים
לפעול בניגוד אפילו לדעתנו אני מבקש בזאת פגישה דחופה ביותר אתך
ומאחר וישנו בעיות הנוגעות למימון שעשויות להציל לפחות חלק מהמצב.

רצוי שבפגישה הזו ישחתפו גם שר האוצר ושר החקלאות אבל אם קשה לזמן
את כולם יחד נתכבד להיות אתך בלבד.

התערבותך האישית בשלב זה היא חיונית. כמצופה אני לא הייתי פונה אליך
בימים עמוסים אלה אילו לא הייתה המדינה עומדת בפני בעיה קיומית גם
בקשר לחקלאות שלה.

בהזדמנות זו ברצוני להביע הערכה רבה על מנהיגותך בזמן המלחמה הזו
ולחזור על התמיכה הבלתי מסוייגת שהייתה חמיד ממני כלפיך ואשר קיימת
עכשיו ביתר שאת.

אני מחכה לתשובתך בקשר למועד הפגישה.

בברכה ובכבוד רב,

אליהו איזקסון.

מספרי הטלפון החדשים

שלנו הם 6952227-8-9-0

תל אביב, בית חאכרים - רח' קפלן 8 - ת.ד. 209 - מיקוד 61001 - 252227-8-9-0

אם חקלאות כאן
מולדת כאן
סוף סמלנטק

התאחדות
האכרים
בישראל

למר יוסי אחימאיר,

אני מקווה שחומרת הדברים תצדיק המלצתך להחשת הפגישה כי אני בפרוש לא
הייתי פונה בימים אלה אילולא היה המצב בחקלאות כפי שהוא.

בידידות רבה ובתודה לך מראש,

אליהו איזקסון, נשיא.

מספרי הטלפון החדשים
שלנו הם: 8-9-0-6952227

תל אביב, בית האכרים - דת' קפלן 8 - ת.ד. 209 - מיקוד 61001 - טל. 8-9-0-252227

ח מ ר כ ז   ח ח ק ל א י
המחלקה הכלכלית

תאריך: 12.2.91
מספר: 29.91

חקלאות ישראלית - נתוני רקע

1990
הערכה ראשונית
עפ"י אומדן ארעי

1989

א. נתונים פיסיים

4.0-4.1	4.3	(1) סך השטח המעובד בפועל (במיליוני דונם)
2.0	2.2	(2) סך השטח המעובד בשלחין בפועל (במיליוני דונם)
1,000	1,250	(3) סך תשומת המים בחקלאות (במיליוני קוב)
		(4) מספר המועסקים בענף החקלאות עצמו:
45.0	48.0	א. מועסקים שאינם שכירים (כולל חברי קבוצים)
27.5	30.0	ב. שכירים
72.5	78.0	ג. סה"כ מועסקים
109.0	117.0	(5) מספר המועסקים שהפעילות החקלאית מפעילה בענפי משק אחרים*
181.5	195.0	(6) סה"כ מועסקים בחקלאות ובענפי משק אחרים בגין הפעילות החקלאית

ב. ערכים כספיים (במחירים שוטפים)

6.0	5.5	(1) סה"כ תפוקת הענף (במיליארדי ש"ח)
2.5	2.3	(2) סה"כ התוצר בענף - תפוקה בניכוי התשומות (במיליארדי ש"ח)
1.3	1.3	(3) סה"כ הכנסות החקלאים מהחקלאות (במיליארדי ש"ח)
		(4) הכנסות החקלאים בהשוואה לשכר הממוצע במשק א. ללא ניכוי רבית על חובות חיצוניים ב. לאחר ניכוי חיובי רבית
650	500	(5) הייצוא החקלאי הישיר (במיליוני דולר)
22%	20%	(6) משקל הייצוא החקלאי הישיר בתפוקת הענף

ג. משקל ענף חקלאות בכלכלה חלאומית במוצע ל-90-89 (באחוזים)

4.0-4.5	(1) משקל התוצר החקלאי בסך התוצר המקומי הגלמי
7.0-7.5	(2) משקל התוצר החקלאי בתוצר המקומי הגלמי העסקי
4.0-4.5	(3) משקל המועסקים בחקלאות מכלל המועסקים
5.0	(4) משקל הייצוא החקלאי הישיר בסך ייצוא הסחורות מישראל
65 - 70	(5) משקל השימוש החקלאי במים מסך השימושים (בהתאם ל"שחינות" השנה)
4.5	(6) משקל השימוש בהון מסך השימושים בהון במשק (למעט הון צרכני)

* לפי מקדם של תשומה תפוקה המראה כי על כל יחידת עבודה המועסקת ישירות בחקלאות יש פעילות תעסוקתית בייצור תשומות לחקלאות ובעיבוד ושיווק המוצרים החקלאיים בהיקף של 1.5 יחידות עבודה.

תאריך: 14.2.91
מספר: 32.91

הסדרים חכריים נוכח הקיצוץ הדרסטי הצפוי
בכמות המים המיועדת לשימושים חקלאיים

1. נוכח המשבר החמור במשק המים במדינה, בכוונת משרד החקלאות להפעיל בשנת 1991 קיצוץ דרסטי בכמויות המים שיעמדו לרשות החקלאים, באופן שסך כמות המים המיועדים לשימושים חקלאיים לא תעלה, בשנה זו, על היקף כולל של 650 מליון קוב, לרבות מים מליחים ומטוהרים. זאת, בהשוואה להיקף כמעט כפול שעמד לרשות החקלאות בשנים 1989 ו-1990.
2. מימוש כוונת משרד החקלאות ביחס להיקף הקיצוץ בכמויות המים משמעותה לחקלאים נזק בלתי הפיך במימדים שלא ניתן להגדירם אלא כשואה, והוא מחייב, בצד הפסקת הגידול של כל גידולי השדה, גידולי התעשייה וגידולים נוספים, גם עקירה בהיקף גדול של מטעים ופרדסים.
3. היקף הנזק הישיר והמיידי הנגרם מהיקף זה של קיצוץ, רק בהתייחס לנזק של אבדן ייבולים והברת שטחים בשנת 1991 עצמה, ללא הכללת הנזקים העתידיים כתוצאה מעקירת המטעים והפרדסים וללא הכללת הנזקים העקיפים הנגרמים למערכות התמך השונות (מערכות מיון, אריזה, מנפטות, הובלה, בתי קירור ועוד), מסתכם בכ-420 מליון ש"ח.
4. עמדת החקלאים הינה, כי על מנת למנוע את השואה הצפויה לענף החקלאות בגין קיצוץ דרסטי זה בכמויות המים שיועמדו לרשות החקלאות, יש להגביל את היקף הקיצוץ כך שיועמדו לרשות החקלאים הכמויות המינימליות של מים שיואפשרו ל"עבור" את עונת 1991 עם נזק בלתי הפיך מינימלי (עקירה שולית של כ-10% בלבד של הפרדסים והמטעים האחרים), ושניתן יהיה לבצע אספקה סדירה של ירקות ופירות לשוק המקומי ושל מספוא גם לענפי בעלי החיים, וכן לא לפגוע בגידולי הייצוא הריווחיים. הגבלה זו בקיצוץ מחייבת העמדת כ-800 מליון קוב מים לרשות החקלאות בשנת 1991 (לעומת כוונת משרד החקלאות להעמיד רק 650 מליון קוב מים כאמור) והיא תצמצם את מימדי הנזק הישיר שייגרם לחקלאים בשנת 1991 לכ-300 מליון ש"ח (כתוצאה מאי גידולם של מרבית גידולי השדה והתעשייה שבעבר גודלו במשקים החקלאיים) ותמנע את מרבית הנזקים העתידיים הן אלו שינבעו בגין הצורך בעקירה נרחבת של מטעים ופרדסים והן אלו הנגרמים מהפגיעה במערכות התמך.

5. בהנחה שהקצאת המים הנותרים לשימושים חקלאיים תאפשר, תוך התחשבות בהתפלגותם האיזורית, האקויפרית והאיכותית, קביעת סולם עדיפויות על פיו ייועדו מים אלו בראש ובראשונה לייצור ואספקה של ירקות ופירות לשוק המקומי; לייצור המינימלי והכרחי של מספוא גס לענפי בעלי החיים ולייצוא של גידולי הייצוא הריווחיים, יחייב קיצוץ דרסטי מסדר הגודל עליו מדובר, תיאום ושיתוף פעולה הדוק בין החקלאים לבין הרשויות הממשלתיות השונות הנוגעות לתהליך הקיצוץ במכסות המים.

6. ללא שיתוף פעולה ותיאום עם החקלאים, ספק אם ניתן יהיה לבצע קיצוץ מסדר הגודל המתוכנן תוך מימוש סולם העדיפויות בהקצאת המים לגידולים השונים כפי שפורט לעיל, כמו גם של מימושו בפועל של עצם הקיצוץ עצמו - בסדרי הגודל בהם מדובר.

7. כתנאים מוקדמים שהינם הכרחיים לאבטחת קיומו של שיתוף פעולה מצד החקלאים לתהליך קיצוץ כה מכאיב נדרש כי משרדי האוצר והחקלאות יעמידו לרשות הענף מקורות תקציביים לנושאים ולפתרון הבעיות הבאות:

(א) לחקלאים ישולמו פיצויים בגין הנזקים שיגרמו להם כתוצאה מהקיצוץ הדרסטי בכמויות המים שיועמדו לרשותם.

(ב) משרדי האוצר ומשרד החקלאות יעודדו עקירת חלק מהמטעים והפרדסים ע"י הקצבת תקציב מיוחד שייועד למענקי עידוד עקירה.

(ג) כמו"כ תעודד הממשלה חקלאים שיסכימו לכך, להצמיא זמנית חלק מהמטעים שלא ייעקרו, באופן שבעונת 1991 הם לא יניבו פרי, אך שניתן יהיה לשקם עונה אחת או שתיים לאחר מכן.

במקביל, תעודד הממשלה חקלאים שירצו בכך, לבצע בפרדסים החלפות זנים מזנים בלתי ריווחיים (זני הנפח) לזנים ריווחיים יותר. הסדר כזה יאפשר צמצום זמני של כמות המים הדרושה לפרדסות.

(ד) ההסדרים המוצעים ב-(ג) ו-(ד) לעיל מחייבים הקצאת מקורות תקציביים לפיתוח מקורות מים שיידרשו לתוספת הכמות הדרושה לשיקומם של המטעים והפרדסים שיוצמאו זמנית ו/או שיתרחש בהם תהליך של החלפת זנים.

מקורות תקציביים לפיתוח מים יידרשו גם מעבר לכך, נוכח הצפי להמשך הגידול המחיר באוכלוסיית המדינה והצורך להפנות כמויות מים נוספות לשימושים לא חקלאיים בשל כך.

(ה) על הממשלה מוטלת החובה להקצות מקורות תקציביים לשיקומם של החקלאים שייפגעו מהקיצוץ הדרסטי בכמויות המים שיועמדו לרשות החקלאים. מקורות אלו ייועדו הן לפיתוח "חקלאות אחרת" המשתמשת בפחות מים יחסית להון והעבודה הנדרשים לתהליכי הייצור, והן להסבתם של אותם חקלאים שייפלטו מהחקלאות ואשר יעברו לעיסוקים חליפיים בענפי משק אחרים.

8. יש לחזור ולהדגיש כי ללא קיומם של תנאים מוקדמים והכרחיים אלו, לא יתכן תיאום ושיתוף פעולה של החקלאים לביצוע תהליך הקיצוץ בכמויות המים וכל המהלך הזה עשוי להיכשל הן בהיקפו המוחלט של הקיצוץ והן ביכולת לכוון את החקלאים להתאמת הייצור לסדרי הקדימויות שייקבעו.

כ"ח בשבט תשנ"א
12 בפברואר 1991
985-דש-1

לכבוד
לימן
מושב עובדים להתיישבות חקלאית שיתופית בע"מ
ד.נ. גליל מערבי

הנדון: קיצוץ במכסות המים של מושב לימן
למכתבכם אל ראש הממשלה מיום 29.1.91

את מכתבם שבנדון עליכם להפנות באופן ישיר אל שר החקלאות הממונה על
הנושא המועלה על ידיכם - ושם, בלי ספק, תקבלו התייחסות עניינית למכתבכם.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש ממשלה לענייני התיישבות

978

לימן

מושב עובדים להתישבות
חקלאית שיתופית בע"מ
טל' 04-924205
דאר נע גליל מערבי

תאריך 29.1.1991

לכבוד
מר יצחק שמיר, ראש הממשלה
ירושלים.

לכבוד

מר יצחק שמיר, ראש הממשלה
ירושלים.

א.נ.,

הנדון: קיצוץ במכסות המים של מושב לימן

במפגש שנערך במילואות ב-15.1.91 הובהר לנו שיערך קיצוץ של 60% במכסת המים מ-1985 (שהיתה 1,109,000 קוב), ללא כל התייחסות לאופי הגידולים במושב. מכסת המים ב-1990 היתה 837,200 קוב.

במושב לימן 62 יחידות משק ו-13 בנים ממשיכים המתפרנסים מחקלאות. הגידולים במושב: מטעים ליצוא, פרחים ליצוא ובע"ח (בעיקר חרנגולי הודו). מכסת המים של 1990 גרמה כבר לייבוש חלק ניכר של שטחי העיבוד. תמונת מצב זו תחמיר שבעתיים עקב הקיצוץ הנוסף, עד כדי השבתת החקלאות במושב.

עלינו לציין, שבעית המים בישראל ידועה לנו, אך למרות זאת אנו פונים אליכם ומבקשים להפחית את רוע הגזירה. המושב שקוע בחובות שגם כך אינם מוחזרים לנו סיכוי רב להתקיים בכבוד. סה"כ חובות המושב נאמדים בכ-9,000,000 ש"ח. על כך יש להוסיף חובות חברים שאינם כלולים בסה"כ החובות הכללי. לאחר קיצוץ מכסות המים ייגרם מצב בו המשקים יאבדו כליל את יכולת ההשתכרות ויכולת החזר החובות שלהם.

עקב כך, במקביל לקיצוץ, אנו פונים למציאת פתרון למצב אבדן הפרנסה, כגון: פיצוי ריאלי על אבדן השטחים, דמי אבטלה וכדומה.

לימן

מושב עובדים להתישבות
חקלאית שיתופית בע"מ
טל' 05-924205
דאר נע גליל מערבי

תאריך

- 2 -

כמו כן אנו מבקשים שתחשיב הקיצוץ לפי היישובים יפורסם ברבים על מנת למנוע מצב בו סקטור חקלאי יועדף על אחר. קרי: תעריך חלוקה מאוזנת בין מושבים וקיבוצים. (אין בכך רמז על עיוות בהווה, אך יש למנוע זאת בעתיד).

מושבנו נמצא בגבול הצפון, בקוי עמות ולא יהיו לחברים מקורות פרנסה חלופיים, במקום.

פניה זו מבטאת תחושת ייאוש, והרגשה שבא קיצו של מושב לימן כמושב חקלאי והצטרפות משפחותינו למעגל המשפחות המובטלות במדינת ישראל.

בסכך
מושב עובדים להתישבות
חקלאית שיתופית בע"מ

העתקים

משרד החקלאות, עכו
ועדה חקלאית, מועצה אזורית מטה אשר
ועדת משק, תנועת המושבים, תל-אביב
ראש מועצה אזורית מטה אשר
חייכ גדליה גל, הכנסת ירושלים
חייכ יוסי גולדבר, הכנסת ירושלים
חייכ עדנה סולודר, הכנסת, ירושלים
חייכ ב.ז. בגין, הכנסת ירושלים.

לשכת שר החקלאות

י"ד' בשבט תשנ"א
29 בינו' 1991
סימוכין: 2024

לכבוד
מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה
לעניני התישבות

שלום רב,

הנדון: הסדר המושבים - איחוד החקלאי
מכתבך לשר החקלאות

כל מילה שנכתבה במכתבו של מר דלג' אמת לאמיתה קימת בעיה שאינה תלויה במשקי האחד, ועד עכשיו קצרה ידי כולנו מלסיע.

נכון לעכשיו ולאחר שנערכו חלופים בהנהלת מנהלת ההסדר, וכאשר קימת החלטה לשנות התנאים ולהתאימם למציאות, מכין פרופ' עזרא סדן הצעה חדשה להסדר.

משקי האחד החקלאי הם הראשונים להצעות ולטיפול.

אני מקוה שבשבועים שלשה הקרובים אפשר יהיה להניח, על שולחנם של כל הנוגעים בדבר, התכנית החדשה, שכאמור אחד החקלאי בתוכה.

בברכה,
דני קריצ'מן
עוזר השר

העתקים: שר החקלאות
שר האוצר
פרופ' עזרא סדן
יוסי ישי
מוטי דלג'

כ"ח בטבת תשנ"א
14 בינואר 1991
1-דש-967

לכבוד
מר רפאל איתן
שר החקלאות
תל-אביב

הנדון: הסדר המושבים - אחד החקלאי
למכתבו של מוטי דלג'ו מיום 8.1.91.

ראש הממשלה קיבל את המכתב שבנדון ושהעתקו נשלח גם אליך.

ראש הממשלה מבקש התייחסותך לפניה בטרם מתן תשובה.

בברכה,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לענייני התיישבות

אגודה חקלאית שיתופית מרכזית בע"מ

תל-אביב 67138, דרך מתח תקוה 80
טל. 03-5620621, פקס. 03-5622353

המנהל

מס': 2433-ב-13
תשרי: 8.1.91

לכבוד
מר יצחק שמיר
ראש הממשלה
משרד ראש הממשלה
ירושלים

ראש ממשלה נכבד.

הנדון: הסדר המושבים - אחדות חקלאית
סימוכין: מברק בקעות אליץ והשבתת הישוב 8.1.91

במסגרת תנועתנו 75 ישובים, אנו מהווים כ-10% מההתיישבות החקלאית.

22 ישובים שלנו, רובם מהתיישבות החדשה בבקעת הירדן, חבל שלום, כפר סדום וגוש שגב שבגליל, באזורי התיישבות מועדפים, היו חברים בארגון קניות "אחדות הקניות". ישובים אלה נכללו בהסדר רביד ונקבעו להם מחיקות ופריסות חובותיהם. מינהלת ההסדר לא מוכנה לקבלם לטיפול.

ברצוננו להביא לידיעתך שעד היום לא מחקו אפילו שקל אחד לאף ישוב מתנועתנו ובכלל זה לכל הישובים שבאחדות הקניות:-

בבקעה: חמרה, בקעות, מכורה, ורד יריחו, רימונים.
בחבל שלום: דקל, יבול, תלמי יוסף.
בכפר סדום: עין תמר, נאות הכיכר.
וגוש שגב: קורנית, שכניה, מצפה אביב, מנוף, מורשת.

לישובים שכנים ליישובים אלה מתנועות אחרות מחקו חובות במיליוני ש"ח. יש ומחקו לישוב אחד בגד בסדר גודל הנחוק להסדר עם המפרקים של כל 22 ישובי "אחדות הקניות".

אין אנו מוכנים להסכים שהאוצר, כזרוע ממלכתית, ימנע הסיוע להתיישבות שלנו ויתן ידו לקיפוח בשטחה שבכספי מחיקות של ישובים שלנו השתמשו למחיקות ליישובים של תנועות אחרות מעבר לסכומים שנקבעו להם בדו"ח ועדת רביד.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES

REPORT OF THE
COMMISSION ON THE
STRUCTURE OF THE
ATMOSPHERE

CHICAGO, ILLINOIS
1964

אגודה חקלאית שיתופית מרכזית בע"מ

תל-אביב 67138, דרך מנחם תקוה 80
טל. 03-5620621, פקס. 03-5622353

עינינו לא צרה בתנועות השחרות שזהן מחקו וימחקו משות
מיליונים ומיליארדים.

נהפוך הוא, אנו גאים על כך שלמרבית ישובינו אין צורך
לבצע מחיקות, אלא בעיקר להתישבות החדשה, וביחס לגודלנו,
סכום קטן ביותר.

אנו מבקשים את התערבותך לעמידה על זכויותנו.

אנו תנועה התישבותית היחידה שייחודה שטיבה מפלגתית
ואיננו חושבים שזו צריכה להיות סיבה לקיפוח ועוול
שנעשה לישובינו.

בכבוד רב

מוסט דג'ו
מופיר כללי

הערה:

מר יצחק מודעי, שר האוצר,
מר רפאל איתן, שר החקלאות,
מר עזרא סדן, מועצת ההסדר,
מר אריה גלזר, יו"ר האחד החקלאי,
חברי מזכירות התנועה.

117057 23 H.O.

31770191 117900

(17) (k) d

$$_2D+3=4I$$

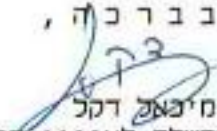
5.2. 3 10 11

ט' בשבט תשנ"א
24 בינואר 1991
971-דש-1

לכבוד
ועד הפעולה:
שלמה נדב - כפר זיתים
שאלתיאל דמתי - אחיהוד
מוטי מסיקה - אלישמע
שלמה בדיחי - מדרך עוז
יעקב מאור - עמקא
אבי דרויש - גבעתי
עמוס דיסק - אחיסמך
שלמה בלולו - עוזה

הנדון: ביטול חלוקת מכסת חלב לרפתות קטנות
למכתכם אל ראש הממשלה מיום 25.11.90

רצ"ב תשובת משרד החקלאות, לאחר פניה שלנו אליהם, בעניינכם שבנדון.
דומני, שהתשובה תואמת את בקשתכם ומשרד החקלאות במשותף עם מועצת החלב
מטפלים להסדרת הנושא.

בברכה,

יוסף בן-ציון
מזכ"ל
יועץ ראש הממשלה לענייני התיישבות

משרד החקלאות
המנהל הכללי

כג' בטבת תשנ"א
9 בינו' 1991

לכבוד
מר מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לענייני התישבות

הנדון: ועד פעולה של בעלי רפתות קטנות
סימוכין: מכתב מיום 18/12/90 - י 3 ב

הנני מאשר קבלת מכתבך הנ"ל.

ועד הפעולה של בעלי רפתות קטנות, זומן לפני מס' ימים לדיון בנושא אצל שר החקלאות.
משרד החקלאות בתיאום עם אגף התקציבים, הגדיל את מכסת המינימום והזכאית לתשלום מחיר מטרה מלא, בהיקף של 20 מליון ליטר, מ - 820 ל - 840 מליון ליטר. וזאת על רקע העליה בצריכה והמעבר ההדרגתי מקביעת סך המכסה המוכרת מבסיס של צריכת שומן לבסיס של צריכת חלבון. תוספת זו של 20 מליון ליטר אכן חולקה לסקטור המושבי כשהקריטריון לחלוקה היה השלמת מכסות לבלי רפתות קטנות להיקף של 170 אלף ליטר ליחידה (כשמכסת הרצפה הינה 50 אלף ליטר).
עפ"י סכום שהתקבל אצל שר החקלאות, מטפל המשרד במשותף עם מועצת החלב להסדרת הנושא.
לגבי שנת 1991, ישנו סכום עם אגף התקציבים, ולפיו תעמוד מכסת החלב הארצית על היקף של 900 מליון ליטר שמשמעותה הגדלת מכסה נוספת בהיקף של 60 מליון ליטר.

בברכה,
גדי שליטין
המנהל הכללי

העתק:
ר. איתן - שר החקלאות
ד. קריצ'מן - עוזר השר
ד. הראל - סמנכ"ל ליצור
א. דולב - מנכ"ל מועצת החלב

א' בטבת תשנ"א
18 בדצמבר 1990
1-דש-910

לכבוד
מנכ"ל משרד החקלאות
תל-אביב

הנדון: פניית ועד פעולה של מספר מושבים מקרב תנועת המושבים

רצ"ב פניית ועד פעולה מקרב מספר מושבים חברי תנועת המושבים, בגין
ביטול מכסת חלב למשקי רפת קטנים.

ראש הממשלה מבקש התייחסותכם בטרם מתן תשובה לפונים.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה לענייני התישבות

לוטה: העת פניית ועד הפעולה

הסתדרות הפועלים החקלאיים בישראל תנועת מושבי העובדים

רח' לאונרדו דה-וינצ'י 19, תל-אביב מיקוד 64733, טל. 258473

במשכבה נא לחזק:

לשכת ראש הממשלה

29-11-1990

ג. ל. ב. ל.

תאריך: ח' בחשוון תשנ"א
25.11.90

לכבוד

מר יצחק שמיר

ראש הממשלה

לשכת ראש הממשלה

ירושלים

א.נ.א.

הנדון: ביטול חלוקת מכסת חלב לרפתות קטנות

ע"פ החלטת משרדי האוצר והחקלאות בוטלה תוספת המכסה שהיתה אמורה להינתן למשקי רפת קטנים (עד 170.000 ליטר ליחידה).

החלטה זו מביאה משקים אלה למצב בלתי אפשרי מבחינת היקף הייצור ויעילותו ובמקום שיקום משקים אלה מוטל עליהם גזר דין לחיסול.

אנו, ועד פעולה, שנבחר, ע"י כנס של כ-400 חקלאים קטנים הנפגעים מהחלטה שרירותית זו (שעומדת בניגוד להתחייבות קודמת של משרדי הממשלה) תובעים בחוקך רב כי הממשלה תכבד התחייבותיה ותוספת המכסה אכן תחולק בהתאם לקריטריונים שנקבעו במשרד החקלאות.

אנו מבקשים כי תקבל לפגישה דחופה את ועדה הפעולה כדי להעמידך על חומרת המצב ועל היאוש של החקלאים העלולים להידחק למעשים לא מבוקרים.

ב כבוד רב,

ג. ל. ב. ל.

ועד הפעולה:

שלמה נדב - כפר זיתים

שאלתיאל דמתי - אחיהוד

מוטי מסיקה-אלישמע

שלמה בדיחי-מדרך עוז

יעקב מאור-עמקא

אבי דרויש-גבעתי

עמוס דישק-אחיסמן

שלמה בלולו-עוזה

אנו מבקשים
להעמידך על
חומרת המצב
ועל היאוש
של החקלאים
העלולים
להידחק
למעשים
לא מבוקרים.

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

62-100000-100000

SEARCHED	INDEXED
SERIALIZED	FILED

APR 10 1962

WASHINGTON, D.C.

2

1

1

1

זבזב מב

רשות הדואר
מוקד שה"ס תל-אביב-יפו
מ ב ר ק
*****

0019 90 NOV 25 13:40

4008377 תא 58
1305 25 154/152 תל-אביב

109

מר יצחק שמיר
ראש הממשלה
הקרייה
ירושלים

ל- (א) (ק)

ביטול חלוקת מכסת חלב לרפתות קטנות על פי החלטת משרדי האוצר והחקלאות
בוטלה תוספת המכסה שהיתה אמורה להינתן למשקי רפת קטנים (עד 170.000
ליטר ליחידה). החלטה זו מביאה משקים אלה למצב בילתי אפשרי מבחינת
היקף היצור ויעילותו ובמקום שיקום משקים אלה מוטל עליהם גזר דין לחיסול
אנו ועד פעולה שניבחר על ידי כנס של 400 חקלאים קטנים הנפגעים מהחלטה
שרירותית זו (שעומדת בניגוד להתחייבות קודמת של משרדי הממשלה)
תובעים בתוקף רב כי הממשלה תכבד התחייבותיה ותוספת המכסה אכן תחולק
בהתאם לקריטריונים שנקבעו במשרד החקלאות.
אנו מבקשים כי תקבל לפגישה דחופה את ועד הפעולה כדי להעמידך על חומרת
המצב ועל היאוש של החקלאים העלולים להידחף למעשים לא מבוקרים.

בכבוד רב

ועד הפעולה שלמה נדב

מושב כפר זיתים

שאלתיאל דמתי מושב אחיהוד

מוטי מסיקה מושב אלישמע

שלמה בדיחי מושב מדרג-עוז

יעקב מאור מושב עמקא

אבי דרויש מושב גבעתי

עמוס דיסק מושב אחיסמך

שלמה בלול מושב עוזה

שר החקלאות

ט"ז בטבת תשנ"א
2 בינואר 1991
סימוכין: 1772

לכבוד
אליקים רובינשטיין
מזכיר הממשלה

שלום רב.,

אבקשך להעלות על סדר יומה של הממשלה את הצעות החלטה המצ"ב

1. בנושא: תיקון חוק חמים.
2. שינוי בהסדר המושבים.
3. רפורמה בחקלאות העתידית.

נושא חוק חמים מובא לחלטת ממשלה לאור הסכמתו של רה"מ להביא מחדש את הנושא לדיון.
שתי הצעות הנלוות בנושא ההסדר והחקלאות העתידית קשורות באופן ישיר לחלטת שינוי חוק חמים.

בכבוד רב,

רפאל ארמון
שר החקלאות

שר החקלאות

ט"ו בטבת תשנ"א
1 בינואר 1991

הצעת החלטה בנושא תיקון חוק המים

מ ח ל י ט י ם :

- לתקן את חוק המים, התשי"ט - 1959 (לחלן - חוק המים) בעניינים הבאים:
1. להגביל לתקופה מירבית של שבועיים את משך חזמן בו רשאית מועצת המים לדון בהצעות המובאות לפניה.
2. תעריפי המים ייקבעו בידי שר החקלאות ובאישור שר האוצר ובאישור בידי הוועדה המשותפת לוועדת הכלכלה ולוועדת הכספים של הכנסת.
3. להעלות, תוך תקופה של שבע שנים, את מחיר המים לצרכנים לסוגיהם, בכל המגזרים, באופן שיבוטל הצורך בסיבסוד המים.
מחיר המים יחושב על-פי תחשיב עלויות תקני למעט עלויות חנובעות מחמערכת הארצית קרי מוביל ארצי, קו ירקון נגב, שפדן. עלות המים התיקנית, תחייב כל ספקי המים.
4. להעמיד תקציבים מיוחדים לרפורמה חנודרשת בחקלאות כתוצאה מצמצום מצאי המים והתיקרותם כתנאי להתיקרות המים וצמצום המיכסות.
5. לחייב רשויות מקומיות לטחור את כל מי חקולחין חמסולקים מתחומן לרמת שפד"ן, ולחעמידם לרשות חמגזר החקלאי ללא תמורה, בפתח מתקן הסיחור חמוניציפלי.
6. כיסוי חלק מגרעון תקציבי של מקורות חנובע מגרעון תעריפי, ע"פ חסכמים שגובשו עם האוצר.
7. להקציב במסגרת תקציב הפיתוח וחחשקעות, העומד לרשות משק המים, בתנאי מימון הניתנים למפעלי תשתית סכומים מתאימים אשר יאפשרו פיתוח מפעלי ומקורות מים זמינים ובמיוחד חשבת מי ביוב וחחאמת תמערכות לשימוש בהם.
8. לחסמיד את ראשי משק המים באישור שר החקלאות לגייס הון חשקעות מחוץ למסגרת תקציבי חמדינה.
9. לחסמיד את שר החקלאות על-פי שיקוליו להחחייב בפני יזמים פרטיים לרכישת מים מיובאים ומוטפלים בכמות של עד 300 מלמ"ק לשנה, וזאת עד לתקופה של 10 שנים.
11. למנוע חגברת חשאיבה של מים מתמקורות הנוכחיים או ממקורות חדשים באזור יו"ש ועזה.

שר החקלאות

ט"ו בטבת תשנ"א
1 בינואר 1991

הצעת החלטה בנושא חסדר המושבים

מחליטים:

1. יבוצע שינוי בחסדר על בסיס אימות חוב חפרס, אשר יבטיח את היכולת לעמוד בו.
2. תוקם וועדת שרים בהשתתפות שרי - אוצר, משפטים, חקלאות, לקביעת שינוי וישום החערות המחודשת בחסדר תוך 30 יום.
3. בפרק זמן זה קוראת הממשלה לנושים למניעת נקיטת צעדים נגד חמושבנים.

דברי הסבר:

חסדר חמושבנים חמכונה חסדר רביד, עלה על שרטון ואינו ניתן לכיצוע. מצב היוצר מאד עימות בין חנושים וחמושבנים על חשלכותיו ומאידך דיכוי כל מוטיבציה לייצור ופיתוח במגזר חשוב זה, יש לבצע שינוי בחסדר בין חנושים וחמושבנים למניעת מצב המשבש את מוסר התשלומים במשק כולו.

שר החקלאות

ט"ו בטבת תשנ"א
1 בינואר 1991

הצעת החלטה בנושא רפורמה בחקלאות

מחליטים:

1. החקלאות תעבור בהדרגה תוך 5-7 שנים לגידולים בעלי ערך חכנסה גבוהה לקוב מים, כולל כניסה מאסיבית לבתי גידול מחד ומעבר לגידולים הצורכים כמויות מים קטנות מאידך.
2. תכנית זו תתבסס על מו"פ מורחב כולל חקר שווקים, שינויים בתחום מערכות חשוק ותכנית חשקות.
3. היות ותוכנית זו תהיה מבוססת על הקטנה משמעותית בחקצבות חמים לחקלאים תבוא לידי ביטוי תמורה לויתור על מים בתכנית החשקות מעבר למח שניתן במסגרת חוק עידוד חשקות חון.
4. משרד החקלאות והאוצר יגבשו תכנית מעשית תוך 60 יום לאישור הממשלה.
5. מחליטים אלו שלובים באופן מוחלט בנושא המחליטים בענין חמים.
6. לתכנית שתגבש תהיה תמורה משמעותית לחגדלת המועסקים בחקלאות.

דברי הסבר:

עקב הידלדלות מקורות חמים יש צורך בהתאמתה של החקלאות לגידולים הצורכים כמויות קטנות יותר של מים, דבר המחייב חשקות נרחבות וסיוע ממשלתי בתחומי המחקר, החדרכה, חקר שווקים וחון מתאים לחשקות. חכונח חכסיסית היא ייצור לשם יצוא ועי"כ החזר מחיר של חקרן חמושקעת ע"י חמדינח. לדעתינו חייצור בחקלאות יחיה בעל תשואה גבוהה, וחחעסוקה חמוצעת תהיה ברמת תפוקה ופדיון גבוהות מאלו שחיו נחוגות עד כח. לכן קיימת חזדמנות בלתי חוזרת לאפשר צמיחה ופיתוח במשק החקלאי חסופר אינטנסיבי, המאפשר קליטה רבה של מועסקים מכל רמות החשכלה של האוכלוסיה.

י"ג בטבת תשנ"א
30 בדצמבר 1990
1-דש-930

לכבוד
מר מוקה כהן
עוזר שר הבטחון לענייני התישבות
משרד הבטחון
ירושלים

הנדון: מעלה גלבוע - סיווג בטחוני

1. בעת ביקור ראש הממשלה במלכישוע, במירב וברכס הגלבוע, קיבלנו פניית קיבוץ מעלה גלבוע בבקשה לבחון סיווגו הבטחוני של הישוב לאור מעשי האיבה הפוקדים האיזור והמשק.
2. אודה לך מאוד על התיחסותך לבקשתם.

בברכה,

דורי יונגמן
עוזר ליועץ ראש הממשלה לתישבות

לוטה: פניית המשק לראש הממשלה

(24.12)

ז' טבת תשנ"א , 24 בדצמבר 90

אדוני ראש הממשלה,

קבוץ מעלה-גלבוע הינו חלוץ ההתיישבות היהודית בהרי הגלבוע לאחר אלפיים שנות גלות.
היישוב הוקם כהאחזות נח"ל בשנת 1962 ואושר לאחר מלחמת ששת הימים בשנת 1968.
השנים הראשונות לאחר האיזור היו קשות ובשנת 1974 נאלצה התנועה להתערב ולהחליף את האוכלוסיה במקום. מאז ועד היום מתפתח הישוב היטב למרות הקשיים הרבים.
האוכלוסיה במקום מונה כיום כ - 100 חברים ולמעלה מ - 150 ילדים.

הרכב האוכלוסיה: בני הקבוצים הותיקים של הקבוץ הדתי.
בוגרי בני-עקיבא בארץ.
גרעין של בוגרי בני-עקיבא מארה"ב.
" " " " " " מאנגליה.

אנו נרתמים למצבע הלאומי של קליטת העליה מרוסיה ובכוונתינו ממש בימים אלו, בשיתוף עם קבוץ מירב השכן, לפתוח אולפן לעולים אשר יגורו ויעבדו כאן על ההר.

מזה כשלוש שנים אנו סובלים מההתקוממות של התושבים הערבים ביהודה ושומרון. איזור זה ידוע בשריפות הרבות אותן מציתים תושבי הכפרים הסמוכים. על כן נרתמנו, גם כאן שני הקבוצים, למשימה. אנו מחזיקים צוותי כוננות מהמשקים במשך תקופת האביב והקיץ ויוצאים לכבות את השריפות מייד עם היוודע דבר השריפה.

לצערינו, בתחום הבטחוני אנו נופלים בין הכסאות. מחד, איננו זכאים לעזרה הבטחונית כפי שמקבלים הישובים ביהודה ושומרון מאחר ואנו נמצאים בתחום מפת מדינת ישראל עד 1967. מאידך, איננו זכאים לסיווג של ישוב ספר מאחר ואיננו מספיק קרובים לגבול של היום. אולם בעיות הבטחון שלנו הן כמו של ישובי יהודה ושומרון מאחר ואנו סמוכים לכפרים ערבים עוינים, וכמו של ישובי הספר באשר השטחים החקלאיים שלנו בעמק סמוכים מאד לגבול הירדן.
נבקש את התערבות ראש הממשלה בנושא זה.

מבחינה כלכלית אנו מתבססים, נכון להיום, אך ורק על חקלאות. יש לנו שלושה ענפי בעלי חיים: רפת, לול הודים ומדגה, וגידולי שדה שונים. השטחים החקלאיים שלנו מפוזרים בהר ובעמק בית שאן.
מובן שגם אנו כמו כל החקלאים נפגעים מהמשבר הכבד הפוקד את המיגזר החקלאי. יחד עם זאת, אין אנו מבקשים עזרה כספית המתבטאת במחיקת חובות אלא מבקשים שיינתן לנו להגדיל את הייצור שלנו במסגרת מכסות הייצור.

אנו נמצאים בשלבים הראשונים של הקמת חוות טורבינות רוח לייצור חשמל כאן על ההר. ממש בימים אלו מתחילה להתבצע בדיקה שתמשך שנה תמימה, של מהירות וכיוון הרוח. בדיקה זו אמורה לתת את התשובה האם כדאי להקים כאן חווה זו. במידה והתשובה תהיה חיובית, תוקם כאן חווה של כ - 100 טורבינות.

אנו רואים בהתיישבות היהודית על הגלבו משימה לאומית לא פחות חשובה מההתיישבות ביהודה ושומרון ולא פחות חשובה מייחוד הגליל. שכן בהר זה נכון להיום, יושבים כ - 500 יהודים לעומת 15,000 ערבים. אנו מקווים שבעידודה ובסיועה של הממשלה, נוכל להתהדר בביקורו הבא של ראש הממשלה בגלבו בכך שהיישוב היהודי בהר אכן יגדל הן ע"י הקמת ישובים נוספים והן בעיבוי היישובים הקיימים.

מדינת ישראל

משרד הביטחון
לשכת שר הביטחון
היחידה להתיישבות ותשתית לאומית
טל: 03-6796098 03-6796135
פקס: 03-6977238
תאריך: 23 ינו' 1990
מספר: 744 71 380 הת

אל: עוזר ליועץ רוח"מ להתיישבות

מאת: ר' היחידה להתיישבות ותשתית לאומית - משהב"ט

הנדון: ישובי הגלבוש

הנני מעביר אליך את מכתבי למזכיר הממשלה מר אליקים רובינשטיין וממנו תלמד על פעולות משרד הבטחון לטובת כל ישובי הגלבוש.

בברכה,

ארי שטיינמץ
ר' היחידה להתיישבות
ותשתית לאומית

מזכירות הממשלה

ירושלים, ח' בטבת התשנ"א
25 בדצמבר 1990

מ. (ג) 7.7

אל: שר החקלאות

מאת: מזכיר הממשלה

שלום רב,

הנדון: ישובי הגלבוע

ראה נא התזכיר המצ"ב שנמסר לראש הממשלה על-ידי אנשי הקיבוץ מעלה גלבוע בעת ביקורו בהר אתמול. נאמר כי הדברים הם על דעת קיבוץ מירב, הקיבוץ האחר בגלבוע, שבו התארח ראש הממשלה.

נודה על חוות דעתך באשר למשאלה להגדלת מכסות ייצור.

בברכה,

אליקים רובינשטיין

העתק: ראש הממשלה

ז' טבת תשנ"א , 24 בדצמבר 90

אדוני ראש הממשלה,

קבוץ מעלה-גלבוע הינו חלוץ ההתיישבות היהודית בהרי הגלבוע לאחר אלפיים שנות גלות. הישוב הוקם כהאחזות נח'ל בשנת 1962 ואוזרח לאחר מלחמת ששת הימים בשנת 1968. השנים הראשונות לאחר האיזרוח היו קשות ובשנת 1974 נאלצה התנועה להתערב ולהחליף את האוכלוסיה במקום. מאז ועד היום מתפתח הישוב היטב למרות הקשיים הרבים. האוכלוסיה במקום מונה כיום כ - 100 חברים ולמעלה מ - 150 ילדים.

הרכב האוכלוסיה: בני הקבוצים הותיקים של הקבוץ הדתי.
בוגרי בני-עקיבא בארץ.
גרעין של בוגרי בני-עקיבא מארה"ב.
" " " " " מאנגליה.

אנו נרתמים למצבע הלאומי של קליטת העליה מרוסיה ובכוונתינו ממש בימים אלו, בשיתוף עם קבוץ מירב השכן, לפתוח אולפן לעולים אשר יגורו ויעבדו כאן על ההר.

מזה כשלוש שנים אנו סובלים מההתקוממות של התושבים הערבים ביהודה ושומרון. איזור זה ידוע בשריפות הרבות אותן מציתים תושבי הכפרים הסמוכים. על כן נרתמנו, גם כאן שני הקבוצים, למשימה. אנו מחזיקים צוותי כוננות מהמשקים במשך תקופת האביב והקיץ ויוצאים לכבות את השריפות מייד עם היוודע דבר השריפה.

לצערינו, בתחום הבטחוני אנו נופלים בין הכסאות. מחד, איננו זכאים לעזרה הבטחונית כפי שמקבלים הישובים ביהודה ושומרון מאחר ואנו נמצאים בתחום מפת מדינת ישראל עד 1967. מאידך, איננו זכאים לסיווג של ישוב ספר מאחר ואיננו מספיק קרובים לגבול של היום. אולם בעיות הבטחון שלנו הן כמו של ישובי יהודה ושומרון מאחר ואנו סמוכים לכפרים ערבים עוינים, וכמו של ישובי הספר באשר השטחים החקלאיים שלנו בעמק סמוכים מאד לגבול הירדן. נבקש את התערבות ראש הממשלה בנושא זה.

מבחינה כלכלית אנו מתבססים, נכון להיום, אך ורק על חקלאות. יש לנו שלושה ענפי בעלי חיים: רפת, לול הודים ומדגה, וגידולי שדה שונים. השטחים החקלאיים שלנו מפוזרים בהר ובעמק בית שאן. מובן שגם אנו כמו כל החקלאים נפגעים מהמשבר הכבד הפוקד את המיגזר החקלאי. יחד עם זאת, אין אנו מבקשים עזרה כספית המתבטאת במחיקת חובות אלא מבקשים שיינתן לנו להגדיל את הייצור שלנו במסגרת מכסות הייצור.

אנו נמצאים בשלבים הראשונים של הקמת חוות טורבינות רוח לייצור חשמל כאן על ההר. ממש בימים אלו מתחילה להתבצע בדיקה שתמשך שנה תמימה, של מהירות וכיוון הרוח. בדיקה זו אמורה לתת את התשובה האם כדאי להקים כאן חווה זו. במידה והתשובה תהיה חיובית, תוקם כאן חווה של כ - 100 טורבינות.

אנו רואים בהתיישבות היהודית על הגלבוע משימה לאומית לא פחות חשובה מההתיישבות ביהודה ושומרון ולא פחות חשובה מייחוד הגליל. שכן בהר זה נכון להיום, יושבים כ - 500 יהודים לעומת 15,000 ערבים. אנו מקוים שבעידודה ובסיועה של הממשלה, נוכל להתהדר בביקורו הבא של ראש הממשלה בגלבוע בכך שהיישוב היהודי בהר אכן יגדל הן ע"י הקמת יישובים נוספים והן בעיבוי היישובים הקיימים.

כ"ח בטבת תשנ"א
14 בינואר 1991
1-דש-963

לכבוד
מר אפי פרשיץ
מנחמיה
ד.נ. עמק הירדן

שלום רב,

מכתבכם אל ראש הממשלה מיום 6.1.91, הועבר אל מנכ"ל
משרד החקלאות - להתייחסות.

בברכה,

מיכאל דולב
יועץ ראש הממשלה לענייני התיישבות

העתק: מנכ"ל משרד החקלאות

3/28

6/1/91

for (c) $\frac{1}{2}$

לשכת ראש הממשלה
08-1-1991
נתקבל

מחזור חזק
כחל חזק
כחל חזק

החללית תפוסה על ידי שני אנשי חילוץ
הפצנ"ה.

חתם י' ט"ז ק"ל א' ה'ת"ר (ש' אהרן) בן א'
 האו"ם ליו"ק פ"י ה'ר' וא"ז ה'ת"ר א"ל, כ"ז
 א"ז ה'ר' אהרן ליו"ק פ"י ה'ר' נקרא חתם י' ט"ז
 ו'ה' א"ל אהרן א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל
 א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל
 א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל א"ל

ברצוני לכתוב אתה את המכתב
מכתב אל חברי. וברך את קרובי בן עם משיר
התקלאל נאלץ את האלף על מנה למחלקים
זא ופזא ושיקליו אה הגלם עקו פזי דמלה
מיל פמלה הנך יולד איוו הולטם זמנה קלה
הנלא פמם למפז בן קלה טב חפופל אה
הנקה הנך מנצני יהיה חמור בילד
במזכר כז
אם פמלה - למחמה

לשכת ראש הממשלה
PRIME MINISTER'S BUREAU

9 יוני 1974

מ.מ. מקלר - / לכתב - מכתב

הנדון: מכתב בקשה - לספק מידע

כדי שיהיה קל יותר למצוא מידע

באמצעות

מכתב זה אני רוצה להודיע לכם

בזה

ב"כ יורגמן

02-208833

1 ינואר 1991
שלנו: 0206

ליו"ר (10/15) דין

משרד רוש הממשלה

ליו"ר ראש הממשלה

אדרני

במושב בקעות בבקעת הירדן המצב קריטי. המים סגורים לנו
מיום 24 בדצמבר 90 ועד היום.
אנו מעוקלים בכל מקום ואין באפשרותנו לעשות דבר.
למרות הסיכומים שעל דעת ראשי המחלקה להתישבות, להגיע עם
מושב בקעות למיני הסדר עד ההסדר הכולל.
ישנם כבר נזקים בגידולים החקלאיים ולא רחוק המועד שבו הנזק
יהיה כבד. הפיר וזה גם לגורמים האנושיים במושב.

מצפים להתערבות המיידית

ד"ר / זאב
יו"ר מחלקה
בשם ההנהלה והחברים

עותקים

✓ משרד החקלאות - שר החקלאות
משרד האוצר - שר האוצר
יו"ר המחלקה להתישבות - מתי דרובלס
יו"ר המחלקה להתישבות - לקט יחיאלי
מנכ"ל מחלקת כוחות אדם - קוטסו יצקי מו"ר
יו"ר האיחוד החקלאי - אריה גזר
מזכ"ל האיחוד החקלאי - דלג'ו מוטי
משרד החקלאות מר שכיטין גדי - מנכ"ל
משרד החקלאות - מר קריצמן דני - ע' שר החקלאות
הסוכנות - מנהל המרחב - יצחק עופר
מועצה אזורית בקעת הירדן - דוד כוי - ר' המועצה
הסוכנות חבל בקעת הירדן - גד נהיר

ה'תשנ"א
(15) (7)

1 ינואר 1991
ש"ס 11136

משרד ראש הממשלה

כ"ו ינואר הממשלה

אגודת

האגודה בעצרת בהקעת הירדן המצב קריטי. המים מגורמים לנו
מיום 24 בדצמבר 90 ועד היום.
אנו מעורלים בכל מקום ואין באפשרותנו לעשות דבר.
למרות הסיכומים שעל דעת ראשי המחלקה להתיישבות, לא יצא עם
מושב בקעות למיין הסדר עד ההסדר הכולל.
ישנם כבר נזקים בנדרושים המקלאיים ולא רחוק המועד שבו הנזק
יבית בכתי הפיר וזה גם לגורמים האנושיים במושב.

מצבים להתערבות המיידית

1/15
1/15
בשם ההנהלה והמכרים

1/15

- ✓ משרד החקלאות - שר החקלאות
- משרד האוצר - שר האוצר
- יו"ר המחלקה להתיישבות - מתי דרובסקי
- יו"ר המחלקה להתיישבות - כהן יחיא
- מנכ"ל המטה להתיישבות - קוטס יצחק מנחם
- יו"ר הוועד המקלאי - אריה גזר
- מנכ"ל האיחוד המקלאי - דלג'ז מוסי
- משרד החקלאות מר שליטין גדי - מנכ"ל
- משרד החקלאות - מר קרצמן דני - שר החקלאות
- הסוכנות - מנהל המרחב - יצחק עופר
- מועצה אזורית בקעת הירדן - דוד כוץ - ר' המועצה
- הסוכנות חבב בקעת הירדן - גדי גזר

6/18/95 -

~~555802-50~~
558

Mjv

כ"ב בטבת תשנ"א
8 בינואר 1991
1-דש-960

לכבוד
ועד מושב דיסון

הנדון: מברקכם אל ראש הממשלה

הננו מאשרים קבלת מברקכם אל ראש הממשלה מיום
3.1.91.

ב ב ר כ ה ,

מיכאל דקל
יועץ ראש הממשלה

לשכת ראש הממשלה
04-1-1991
נתקבל

זבזב מב

רשות הדואר
מוקד שה'ס ירושלים
מ ב ר ק

רי מש מש
ירושלים 0/60 1203 03

לשכת ראש הממשלה
04-1-1991
נתקבל

+++

זבזב מש

רשות הדואר
מוקד שה'ס חיפה
מ ב ר ק

חי 132 7008060
חיפה 40 1111 03

לשכת ראש הממשלה
04-1-1991
נתקבל

116

ראש הממשלה
מר יצחק שמיר
ירושלים

הנדון: השבתת מושב דיסון
עקב התוצאות הטראומטיות של ביקור מעקלי מס הכנסה בישובינו ביום 1.1.91
אנו דורשים טיפול דחוף בבעייתנו וללא פתרון הולם לבעיות הכלכליות של
המושב אנו נשקול נסיחת הישוב.
ועד מושב דיסון

זבזב מכ

רשות הדואר
מוקד שה'ס תל-אביב-יפו
מ ב ר ק
=====

4008728 תא 454
1722 01 65/62 תל אביב

ראש הממשלה
קרית הממשלה
ירושלים

266

א. כהן

0010 91 JAN -1 16:48

*התן
מסמכים*

דחוף, חירום:
חברת החשמל נתקה את החשמל לתחנת השאיבה מודיעין 1 של מקורות
המספקת מים לחממות הפרחים של חקלאי מושב שילת וכפר רות
מקורות הסירה את אחרייתה לנושא. התוצאה המידית היא ש-150 דונם
חממות פרחים מתיבשות, והנזק הוא בלתי הפיך. לא ניתן אפילו להמתין 24 שעות
לחידוש המים. ללא טיפולך הדחוף כל הגידולים יתיבשו תוך 24 שעות.

חברי מושב שילת וכפר רות